

శ్రీ సద్గురవేనమః.

ఇ డి

శ్రీమద్గురు శివరామదీక్షితీయంబను

అచల గ్రంథము.

అచలగురుని శిష్యుడైన

పోతల. శేషాచలాహ్వయునిచే

సవరింపబడి

అద్భుతవేయించి ప్రకటింపబడెను

మొదటికూర్పు. ౧౦౦౦-కాపీలు

Printed at

V. N. JUBILEE PRESS.

రిజిస్టరుకాపీరైట్

Registered Copyright.

దీనివెల రూ. ౧.

౧౯౨౨-సంవత్సరమునెల-తేది

Price Re. 1.

గ్రంథములవివరం. వెలలు. పాఠ్యేజ్ఞి.

శ్రీశివరామదీక్షితీయమను అచలగ్రంథ
మునకు. రూ. ౧-౦-౦ — ౦-౧-౦

శ్రీకృష్ణబోధామృతమను పండ్రిండురా
జులకథలుగలగ్రంథమునకు. రూ. ౦-౧౨-౦ — ౦-౧-౦

బుచ్చక్రవర్తులయింద్రజాలపు కథలుగల
గ్రంథమునకు రూ. ౦-౨-౦ — ౦-౧-౦

శ్రీకృష్ణార్థవసంవాదమను పరమపదమా
ర్గమను గ్రంథమునకు. రూ. ౦-౨-౦ — ౦-౦-౬

శుకపంచవింశతీయను చిలుకచెప్పిన
యిరువదియైదుకథలుగల గ్రంథము
నకు రూ. ౦-౨-౦ — ౦-౧-౦

శువేదాంతగ్రంథములు చెన్నపట్టణం పెద్దినాయని
పేట నూటపిల్లారిగుడివీధి కవాటసంఖ్య (౨౦) గల
మందిరమన వాసముచేయుచుండెడు పోకల. శేషాచ
లమునాయనివారిపేరట రిజిష్టరుచార్జితోడ పైకము
నుబంపించి గ్రంథములను తెప్పించుకొనవలయున

అచలగ్రంథము.

వి ష య సూ చి క

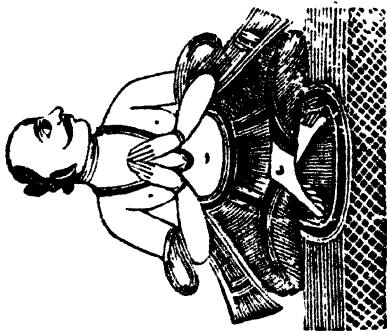
పూర్వభాగము.

పుటసంఖ్య

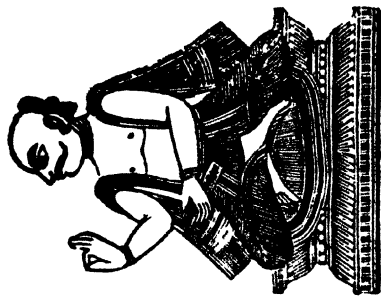
౧.	కారణరహితప్రకరణం.	౧
౨.	అహంకారనిరసనప్రకరణం	౧౫
౩.	చైతన్యనిరసనప్రకరణం.	౨౬
౪.	క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞప్రకృతిద్వయనిరసనప్రకరణం	౪౦
౫.	ధర్మాధర్మనిరసనప్రకరణం.	౪౯
౬.	కారణతనునిరసనప్రకరణం.	౫౨
౭.	గీర్వాణభావాద్ధదీపికాప్రకరణం.	౫౯
౮.	గీర్వాణభావాద్ధములకు తాత్పర్యము.	౬౧
౯.	ఉపదేశప్రకరణం.	౭౦

ఉత్తర భాగము.

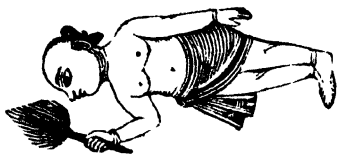
౧౦.	మూలప్రకృతినిరసనప్రకరణం.	౭౭
౧౧.	మహావాక్యస్వప్రకాశప్రకరణం.	౮౩
౧౨.	అమృతప్రకాశప్రకరణం.	౯౩
౧౩.	అమృతసారప్రకరణం.	౯౪
౧౪.	కారణకార్యరహితప్రకరణం	౧౦౨
౧౫.	భావాభావరహితప్రకరణం	౧౦౬
౧౬.	భావాభావరహితప్రకరణమునకు, టీక.	౧౦౮
౧౭.	భావాభావరహితప్రకరణమునకు, తాత్పర్యము.	౧౧౩

శిష్యుడు అప్పయ్యమంత్రి.

అచలగురుడు, శివరామదీక్షితులవారు.

శ్రీ సద్గురవేనమః.

అచలగ్రంథము.

—o—o—o—

శ్రీమద్వేదాంతసారమును, సచ్చిదానందరహితుడును, అచలపరిపూర్ణుడునునైన నిజగురు శ్రీమద్రామమహామణి, శివరామదీక్షితులవారిచే, నిఘాల జగదుఃకారాధ్యంబుగ, సకలముముఖుజనప్రియంబుగ, రచియింపఁబడిన, గురుశిష్యసంవాదరూపకమైన యచలగ్రంథము.

పూర్వభాగము.

కారణరహితప్రకరణము.

పాతస్స! సర్వమునుగుఱుతెఱిగెడి యీశరీరమేమియులేదు. కోటిమార్గమునిదేక్షాపకము, ఇంతకంటెచెల్లవలెను, ఈశరీరమునప్పువద్దు, కలలోనున్న శరీరముమెల్కిన్న లేదని నిశ్చయముండవలయును. ఇటులనిశ్చయమైన భ్రాంతిరహితము. మూలములేని యీగుఱుతెఱిగెడు శరీరమేమోయున్నదనియాశపడిన, భ్రాంతిరహితముకాదు, ఏమియునులేదు మూలములేని యీగుఱుతెఱిగెడు శరీరమున్నదనుభ్రాంతి, రజ్జువునగు నచ్చభ్రాంతి. ఉత్తతాడువలెనే, పుట్టనిచావనిది

కలదేశములందును, సర్వకాలములందును, సమస్తప
స్తువులందును చలించకనుండగా, పాముతోఁచినటుల
మూలములేని యీగుఱుతెఱిఁగెడుశరీరముతోఁచినదే
గాని, కలలోనున్న శరీరము మేల్కొన్న నేమిలేదని నిశ్చ
యముకావలయును. “గురువాక్యము మూలము లే
ని యీగుఱుతెఱిఁగెడు శరీరమేమిలేదని చెప్పగానే”
అదేప్రకారము నిశ్చయముకావలయును, నిశ్చయ
ముకానియెడల మఱియొకమార్గములేదు. ఏమార్గము
నమ్మిన నీరాజమార్గమునకుసాటిగాదు. దొంగత్రోవ
లకు లెక్కలేదు. ఇటువంటిగురువాక్యము, మూడుకా
ములయందునులేదు. ఇదినమ్మక మఱియొకటిసమ్మిన
చూశమాత్రమేకాని, భ్రాంతిపోకనే, విస్తరించును.
బుద్ధిమంతులైనవారికేగాని, దక్కినవారికి నలవికాదు.
ఇది భ్రాంతిలేనివిచారణ. గురుసేవయున్న కొలదిరు
చికలుగును. గురుభక్తివిస్తరించిన కొలదితనకుచ్చథ
నగును. గురువాక్యమును విడువఁగూడదు. ఇది జ్ఞాన
సర్వములవంటి కలతవాక్యముకాదు, ఇంతకంటె నధి
కములేదు.

శ్రీకృష్ణస్వామియొక్కజాగ్రత్తయునిటువంటిదే, ఆ
స్వామికంటె నెక్కువజాగ్రత్తగలది రుక్మిణీదేవి, ఆ
జాగ్రత్తయే మిగులవిశేషము. శ్రీకృష్ణస్వాముల

వారు, సాందీపమహాఋషిదగ్గరకుం బోయివచ్చినతరువాత, ఆదేవి మీరేమిచూరించివచ్చితిరని యడిగిన నాలోడేమియునుజెప్పకుండెను. ఆదేవి యేమియునుజెప్పకనిశ్శబ్దముగానుండుట సరియైనమార్గమని పలికెను. శ్రీకృష్ణస్వామి తనకంటె నామెయెక్కువబుద్ధిశాలియనిసంతసించి, పరమరహస్యమైన గురువాక్యమును, నవిస్తరముగనారు క్తిణీదేవికిజెప్పసాగెను. అదియెట్లనగా, ఓరు క్తిణీ మూలములేని యీగుఱుతెఱిగెడుశరీరమేమిలేదనిచెప్పెను. అందుకు రుక్తిణీదేవి, కలలోనున్నశరీరము మేల్కొన్న నేమైననున్నదా, అటువలె మూలములేని యీగుఱుతెఱిగెడుశరీరమేమిలేదనిచెప్పెను. చెప్పగానే, శాబాసని నవ్వి, ఆమెయందు ప్రేమగలవాడయ్యెను,తక్కినవారు సామాన్యస్త్రీలేగాని, భ్రాంతిరహితులుగారని యోచించెను. కాని ట్టి కలలోవచ్చినశరీరము మేల్కొనిననేమియు నెఱులలేదో, అటువలె మూలములేని యీగుఱుతెఱిగెడుశరీరమేమియులేదు, గురువాక్యముచేతమేల్కొనిననేమియునులేదు, సరిపోయెను. కలలోవచ్చినశరీరమును, ఈ శరీరము నొక్కటేనా, రెంటికినీషత్తు హెచ్చుదిక్కువలుండునా? శరీరమునకు మూలములేదుగాఁబట్టి రెండును సమానమేగాని, అదిలేతశరీరము, ఇది ముదు

నుశరీరముకాదు, దీనికంటెనదేపెద్దది, ఇదేయనాధస్థిము. కలలోనేనుఁగు హాదామీఁదరాజును, అనేక కోట్లగుఱ్ఱములును, అనేకకోట్లమనుష్యులును, మూలములేకనేవచ్చిరి, నూరుసంవత్సరములుండి ధర్మాధర్మములుచేసిరి, అనేక గోదానభూదానములుచేసిరి, అందులో సన్యాసులు, అద్వైతమేదొడ్డదని కొందఱిఁతోనాదించిరి. పెద్దవైష్ణవుఁడు, విశిష్టాద్వైతమేదొడ్డదనియును, అఖండమనియును యుక్తిచేసి, కొందఱిఁతోవాదించెను. అందులో పెద్దమధ్వాచారి, ఏమియునుజేసి యేహమునుజూచి తానుజేయుదునని, జీవుఁడువేఱు, ఈశ్వరుఁడువేఱని, ద్వైతమేలెస్సయని, కొందఱిఁతోవాదించెను. అందులో, భాస్కరాచార్యుండనుమనుష్యుఁడు, జ్ఞానమునిబద్ధియనెను, అదియేలాఁగనఁగా, కుక్కగుఱుతెఱిగెడు స్వభావముగలది, ఆలాఁగె, అందును తమకుఁదామే గుఱుతెఱిగెడువాగుగానున్నారు, అందుకేతనకుఁదానేయెఱుఁగును, అనేకకోట్లకొలదివచ్చిననెఱుఁగును. ఈగుఱుతెఱుఁగుట యభేద్యము, నాకంటెనెందఱు వేఱుగానున్నారో, వారందఱును, అభేద్యమే. కనుక జ్ఞానమునిబద్ధియే, కిర్తమునిబద్ధియేయనివాదించెను.

గుఱుతెఱుఁగక కిర్తములుచేయురు, కనుక గుఱు

తెఱిగెడుజ్ఞానమే సకలకర్తృములుచేయుచున్నది. అయిననుకొందఱు దేహమేచేయుచున్నదనివాదించుచున్నాడు. అదియపార్థమే, కాబట్టి, వచ్చునపుడు గుఱుతెఱిగెడు జ్ఞానస్వరూపములై వచ్చినవి. ఉన్నంతవరకు జ్ఞానమేయున్నది, మేల్కొన్న సేమిలేదని యందఱికినెఱుకే. ఇప్పుడేదిగుఱుతెఱిగితిమో, అదే పెద్దల సిద్ధాంతము. మేల్కొన్న సేలాగున, ఏమియునులేకపోవుచున్నదో, అలాగుననే, మూలములేని యీగుఱుతెఱిగెడు

శరీరమున్న లేదని, గురుస్వామిచెప్పగానే, పుట్టనిచి. వనిది సకలదేశములయందు, సమస్త పస్తువులయందు, మొదలుకొనలేక, స్వతస్సిద్ధమై సర్వకాలమొక్కతీఱుగానేయున్నది, జ్ఞానమే సకలభీమలకు మూలము, మూలములేనిదియీగుఱుతెఱిగెడుశరీరమేకాని మఱియొకటిలేదు. కనుక గురువాక్యమునునమ్మక, శాస్త్రవాసనలో ప్రవేశించినయెడల భ్రాంతి నశింపదు. అయ్యా! కలలోవచ్చిన శరీరము మేల్కొనిన సేమియునులేదని యీదృఢమందఱికిగద్దుగదా? నాకు మీరీదేహమునకు మూలములేదనిచెప్పితిరి, మూలములేని యీగుఱుతెఱిగెడు శరీరమును నమ్మవద్దంటిరి, మీరు నాకు మూలములేని యీశరీరమేమిలేదని చెప్పగానే, ఏమియున్నదో, అదేయుండెను. ఇంక భ్రాంతియొందికి

మఱిలమఱిలయెనెదరు, మహానుభావులుమీరునరేకా
ని, నాకు మహాభయమనెను. అటులయినఁ గలలోప
చ్చికోంతసేపుండి మేల్కొనిన సగముపోయి సగముం
డుచున్నదే, ఏమిభయం? భయమేలేదు. అలాగున
నే, మీవాక్యముచేత నీమూలములేని గుఱుతెఱిగె
డుశరీరమేమిలేదని దృఢముగాఁజెప్పినపుడే, నాకునమ్మ
కమైనది. ఇంతేకాని సర్వకాలములేదుగదా? అనియ
నెను. అయ్యా! కలలోనెప్పుడైననేచ్చితినేని, నాకులే
కున్ననుదుఃఖమువచ్చుచున్నది, అదేమి చెప్పుడనెను.
బంగారుమూటగట్టుకొనిపోయెడువారిలోఁగూడ నెక
గవ్వైననులేనివారుపోయినయెడల, భయములేనివారి
కిఁగూడభయముపుట్టును, ఉన్నవారి సహవాసదోష
ముచేతఁగలుగుచున్నది. కనుక నున్నవారికి, లేనివారి
కి, సహవాసములేదా, కదా? కలలోఁగొందఱికిఁగద్దు.
నీకునున్నదాలేదా? సర్వకాలముకలలే. అట్లయిన,
నీకు సుఖదుఃఖములున్నవాలేవా, నాకుంజెప్పుము.
అయ్యా! నేను నెఱ్ఱివారిసహవాసముచేసిన, నాకునెఱ్ఱి
పట్టును, సత్తివారిలోసహవాసముచేసిన నాకుసత్తివ
చ్చుననితెల్పెను. గురుడు కాకామని, నీకింత దృఢ
మెప్పుడున్నదో, ఇకనాయెద్దకురాకు, నాలోఁగూడ
నుండకు, నాకోలేవుచ్చుకోవద్దనెను. అయ్యా! ఒక

విజ్ఞాపనము, దృఢమెవరికి, వచ్చుటమి పోవుటమి, కూడనుండునదేమి, అందఱిజోలి వుచ్చుకొనునదేమిచెప్పమనెను. ఏమి ఏమోననెను. మీరుచెప్పకుండిన నెవరుచెప్పెదరు. అట్లయిన, అడుగువారెవ్వరనెను. నాకేమి తెలియదు, నేనుజదువుకోలేదు, నేనేమియెఱుంగననెను. ఎఱుంగకుండిన జ్ఞానివే, అజ్ఞానివే. నాకునిటువంటి నీచఃపుమార్గము నాగురుఁడుచెప్పలేదు, మాగురుస్వాములంతటి కొంటెవారుకారు, నాకురాజమార్గమును సూచనఁజేసిరి, వారివంటివారు వారేకాని వారికిఁబదులులేదు, ఈమార్గమిటువంటిది, ఇది పరమగుహ్యము, మూలములేని యాగుఱుతెఱిగఁడు శరీరముతానై యున్న పతికులకుఁజెప్పవద్దనిరి. కాశ్రుములు నిజమనినమ్మువారికిఁజెప్పవద్దనిరి. దేవభాగింతిఁగలవారికిఁజెప్పవద్దనిరి. ఎదుటనిలిచివాదించువారికిఁజెప్పవద్దనిరి. గురుసేవచేయనివారికిఁజెప్పవద్దనిరి. శర్మకులుని జమనినమ్మకువారికిఁజెప్పవద్దనిరి. అప్రమాదులకుఁజెప్పవద్దనిరి. నోనదియనిన నదేయనెడువారికిఁజెప్పవద్దనిరి. పైరాగ్యకుదొడ్డనెడు మూఁతులకుఁజెప్పవద్దనిరి. ముద్దుబుద్ధిగలవారికిఁజెప్పవద్దనిరి. నూచనఁజేయఁగాన,

జెప్పుచునిరి. శ్రీరామాది, పురుషులకాది, భాగింతిర

హితులు కావలె కావలెనని, మిక్కిలి యిచ్ఛయుం
డువారికిఁజెప్పమనిరి. మోక్షభ్రాంతియున్నవారికిఁ జె
ప్పవద్దనిరి. బద్ధులమనుభ్రాంతిఁగలవారికిఁజెప్పవద్దనిరి.
అనుభవభ్రాంతియున్నవారికిఁజెప్పవద్దనిరి. అది నేనై తిన
నియనుభవముకావలెనని భ్రాంతియున్నవారికిఁజెప్పవ
ద్దనిరి. నేనునేనని వాదించువారికిఁజెప్పవద్దనిరి. నామత
ముదొడ్డదను మూఱులకుఁజెప్పవద్దనిరి. శ్రవణభ్రాంతి,
మననభ్రాంతి, నిధిభ్రాంతి, ధ్యానభ్రాంతియున్నవారి
కిఁజెప్పవద్దనిరి. ద్వైతభ్రాంతి, మతాంతరభ్రాంతియు
న్నవారికిఁజెప్పవద్దనిరి. ఏభ్రాంతియునులేక, ఎవరుసూ
చనఁజేయుదురోయని యత్యంతాసక్తిగలవారి వయ
స్సును, సూక్ష్మప్రజ్ఞయును గనిపట్టి సూచనఁజేయవల
యుననిచెప్పిరి.

“మిథ్యావిధేనతన్తార్థం దుర్లభం” అనియున్నదిగ
నుక దొంగతనముచేత వచ్చినవారికి సూచనఁజేయరా
దు. తనకుఁదానేగ్రహించిన మిక్కిలిదొడ్డవాడు, వా
నికివాఁడేమునిగిపోవువాడు. సకలదేశములయందు, స
ర్వకాలములయందు, సమస్తవస్తువులయందు, మొద
లుతుదలేని యచలముయొక్క జాడదొరకక, గాఢని
ద్రలో, కుక్కలు, పందులు, గాడిదలుమునిగి, మఱ
లఁదేలినటులఁజేలావాడగుచున్నాడు. వాడుదొంగ

లలోపల దొంగ.. వాడు సాంప్రదాయకుడుగాడు,
 ఐనమనకేమి, కాకుండినమనకేమి. అచలగురునికటా
 ఊ మటువంటిదికాదు. మా సాంప్రదాయము భ్రాం
 తిలేని సాంప్రదాయము. స్వామీ! ఆలాగుననే
 నాకుంజెప్పుడు. కలలోఁ దనకుఁదానే యీగుఱుతె
 టిఁగెడు శరీరమువచ్చి, తనకుఁదానే కొంతకాలముం
 డి, వెంటనే యేమిలేకపోవును, ఆలాగుననే యీ
 గుఱుతెటిఁగెడుశరీరము మూలములేనిదే, తనకుఁదా
 నే, తనవంటి మూలములేనివానినిం బెండ్లిచేసికొని,
 అనేక యాడుబిడ్డలను, మగ బిడ్డలను గని, తన
 ముక్క గుఱుతెటిఁగెడువారినింజూచి, నాకీసంసార
 భ్రాంతి తగిలినది, నాకుశీఘ్రముగా భ్రాంతిలేకుండా,
 సాధనములేకుండా, అనాయాసమైన రాజమార్గము
 నుసూచనఁజేయుడు, చేసినశీఘ్రముగాఁ గనుగొందు
 ను, ఇదిమహాయనాయాసమైన రాజమార్గము, అక్క
 డక్కడ వినివచ్చినాను, ఇదిమిగుల, జెప్పవాటుకన్న
 యనాయాసము, వాకు మహాస్థముద్రమువలెనున్నది.
 ఉండనిమ్ము నీకుమహాతీవ్రమేమవియనెను. అయ్యా!
 చూచుచుండఁగానే యీగుఱుతెటిఁగెడు శరీరమేమిలే
 కపోవునని, నాకుభయముకన్దు, అందుకే మహాతీవ్ర
 మనెను. అట్లైననీవేమియనెదవు. పుట్టనిచావనిది సక

లదేశములయందు, మొదలుతుదలేక చలించకయు
న్నదన్న నదెక్కడయున్నది, అదేమియనిన, నాలుగుది
క్కులు మీదక్రిందజూచెను, సరేకాని నేనేలాగుచూ
చెదననెను. నీకున్నదోలేదోయని యనుమానములే
దుగదాయనెను. నేనున్నదనినయున్నది. అనేకకోట్ల
జనులులేదులేదన్న నదేయున్నది, నేనింతనేపేమో
యనినను యాశ్చర్యపడినను, ఇప్పుడేమియడిగితిమో
యదితప్పవిడిచి, రెండవదేమిలేదని నాకుదృఢమైనది.
ఎటువంటిమూఁఖులకును, మూఁఖులకును, దృఢమైయు
న్నది. అదియనాయాసమే, అందుకేమి రాజమార్గ
ముసరేకాని, ఈదేహమేలాగువచ్చెను చెప్పుడు. ఘ
ట్టివాడవే, మునుపేచెప్పితినే. మీకాళ్లకుమొక్కద
ను, మఱియొకసారిచెప్పుడు. అట్లయినవినుము. కలలో
దేహములెక్కడనుండివచ్చినవిచెప్పుము. ఏమిలేదు, త
మకుఁదామేవచ్చినవి, తమకుఁదామేయున్నవి, తమకుఁ
దామే సమస్తవ్యవహారములు చేసినవి, మేల్కొనిన
యేమిలేదు. అదినిజమేనా? ఇదియందఱికిని దృఢమే.
ఈలాగుననే, మూలములేని యీగుఱులెఱిగెడుశరీర
మేమిలేదు. ఇదినిజమేనా? ఇదియదార్థము. నిబద్ధమేమి
లేదు, అనిబద్ధమేమిలేదు, శరీరములేనిదేయున్నది. కా
బాబు! ధన్యుండవే. ఎంతటివాడవు, ఈలాగుననవరు

చెప్పిరని చూచెదమనగానేమిలేదు, ఎప్పటియచలమే
యున్నది, రాకపోకలులేదు, ఉన్నదున్నట్టేయుండెను.
మునుపటియాడుదానికంటే నీవుదొడ్డవాడవు, ఈవి
ద్యకుఁదగినవాడవే, ఈలాగుననుండవద్దా, ఇదేమి
హదొడ్డగురుని సాంప్రదాయము, మిగిలినవి దొంగ
త్రోవలు, ఛీఛీ వాటినిస్మరించరాదు, వినరాదు, చూ
డరాదు, దీనికేమిలేదు, పుట్టనిచావనియచలము పు
ట్టినదికాదు, రెండవదేమిలేదు, ఈమార్గము సర్వకా
లమొక్కటేవిధము. ఈశరీరమెటువంటిదనిన, చేయడ
ములేదు, విడుచుటలేదు, ఊరకయుండుట నేమియును
లేదు. వింటివా? శరీరజన్యమను గుఱుతెఱిగెడుజ్ఞాన
ము, జ్ఞానముచేతనే కర్మములు, ఇంతేకాని, శరీరము
లేని యాయత్త బట్టబయలునకెఱుకలేదు, కర్మము
లులేవు, సర్వకాలమొక్కటేవిధము, ఈశరీరమెటు
వంటిదనగా, సర్వకూన్యమెటువంటిదో, అటువంటి
దే, శరీరములేకుండిననేలాగున్నదో, పరిపూర్ణమాలా
గేయున్నది, అందఱు పరిపూర్ణమేకాని, మూలము
లేని యీగుఱుతెఱిగెడు శరీరమనెడి యావరణము
చేతఁగప్పుబడియున్నాడు. ఈయావరణముననాయా
సముగా విడువవచ్చును, కలలోనున్న యేనుగు మే
ల్కొనిననేమిలేదని, తనకుఁకానే దృఢమెఱుఱుల, మూ

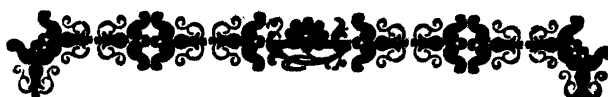
లములేని యీగుఱుతెఱిగెడు శరీరమేమిలేదని దృఢ
 మాయెను. తనకుఁ దానేపరిపూర్ణము స్వతస్సిద్ధమైచ
 లించకనున్నది. ఈశరీరము శాశ్వతముకాదు. అశా
 శ్వతమైనది. ఏమిలేనిది. విత్తనములేని చెట్టున్నదనిన
 మ్మవద్దు. సన్యాసియెప్పుడునేమియునులేనివాఁడు, ఏమి
 లేనివాఁడే సన్యాసి. సన్యాసికిమూలమేమి? శరీరమునకు
 మూలమేదో, సన్యాసికినదేమూలము. శరీరమునకు
 మూలములేదు, సన్యాసికిశరీరములేదుగనుక, నేమి
 యునులేనిశూన్యమే సన్యాసి. అందుకే, కొందఱేమి
 లేని జీవుఁడున్నాడని, అవిద్యయున్నదని, ప్రకృతి
 యున్నదని, ఆత్మయున్నదని, కారణమున్నదని, గు
 ఱుతెఱిగెడుజ్ఞానమున్నదని, అజ్ఞానములేదని, సచ్చి
 దానందమున్నదని, బాగ్రతకలదని, స్వప్నమున్నదని,
 సుషుప్తియున్నదని, తుర్యమున్నదని, తుర్యాతీతము
 న్నదని, చిదాకాశమున్నదని, గుఱుతెఱిగెడుక్షేత్ర
 జ్ఞాన్వరూపమనెడి యాత్మవలన నాకాశముపుట్టినదని
 శరీరములోపల గనుగొనవలయునని, శరీరమునకుబైఁ
 టలేదనిచెప్పియున్నారు.

“ఆత్మన్యాకాశానిసంభూతాని” అనిశ్రుతియున్న
 దనిచెప్పిరి, “ఆకాశస్యగుణశ్శబ్దోనిశ్శబ్దోబ్రహ్మాఉచ్యతే”
 అనిశ్రుతియున్నదనిచెప్పిరి, మాట్లాడునదిసగుణమనిన
 ను, నిర్గుణమనినను, గుఱుతెఱిగెడు చైతన్యమునే,
 మాట్లాడునదియనిచెప్పియున్నారు.

“ఏనవాచాకరోతి” అనిశ్రుతియున్నదని చెప్పియున్నాడు. నేనుగుఱు తెఱిఁగెడుచైతన్యమనుజ్ఞానముచేతనే నూట్లాడుచున్నాననియున్నది. గుఱు తెఱిఁగెడు నేను నిర్గుణము. గుఱు తెఱుఁగఁబడిన శరీరాది పదార్థములు సగుణమనిరి. బ్రహ్మ సాక్షాత్కారమైన, మొదలుచేయునది సిద్ధము. సర్వకాలము శరీరమును విడిచి యుండలేదు, పట్టుకొనియుండలేదు, తనకుఁదానే యాసుకొయ్యవలె తిరుగుచున్నది, తనకుఁదానేస్వాధీనములేదు, అన్యులకేమి స్వాధీనమగును, ఉన్నట్టే యుండుచున్నది, చూచుచుండఁగా నేమిలేదు గనుక నీశరీరమును నమ్మరాదు, మూలములేని యీగుఱు తెఱిఁగెడు శరీరమును సరకమును విడువలేక, సుఖమనెడుస్వర్గమునకు నాశపడిన దుఃఖప్రాప్తికలిగినయెడల, లింగమూర్తికి క్షేత్రమే, తనకును మహాక్షేత్రమే. గుఱు తెఱిఁగెడు మహాలింగమైయున్నాడు గనుక, అండఱును గుఱు తెఱిఁగెడువారే, విష్ణుభక్తులీగుఱు తెఱిఁగెడుచిత్తును, విష్ణువనియును, చిద్రూపమే నారాయణుండనియును జెప్పటమాత్రమేకాని, స్వర్గసరకములు, లింగమూర్తికి, నారాయణునకు సమానమేను. బియ్యమునకు ననేకపేర్లు యుండుటమాత్రమేగాని, సకలతిప్పలు బియ్యమునకునేలాఁగో యాలాఁగే, మూలములేని యీగుఱు తెఱిఁగెడు శరీరమును, దప్పించుకొనెడి యుక్తియెట్టివారికిని గూఢముగానేయున్నది. ఈశరీరము పు

ట్టకమునుపేమియునులేదు. చచ్చినతరువాత నేమియు
నులేదు. ఉన్నకొంతసేపు లోకవార్తలువిని యనేక
భ్రమలచేత ననేకులున్నటులఁ దానునుండి, తుద
నుతానేమిలేదు. చచ్చినవారు మఱలపుట్టుదురనుటకు
నేమిలేదు. గనుక కలలోమర్యాదలేనటుల యనేకు
లుతమకుఁదామేతోచి, తమకుఁదామే యేమిలేదు,
ఇటువంటిదియున్నదని భ్రాంతిపడడమేకాని యున్న
ట్టకనఁబడదు. ప్రసూతియైనప్పుడు బిడ్డలకుఁ జంటి
మీఁదనాసపుట్టినటుల నివియన్నియును కలఁతవాక్య
ములే. ఇవియన్నియునిప్పుడు యదార్థముగావినుము.
సంసారమనగా మూలములేని యీగుఱుతెఱిగెడు
శరీరమేమిచేసిన నదియే సంసారము, శరీరము లేక
మునుపు, కేవలము బట్టబయలుగానేయున్నది. ఈశ
రీరమేలాగుచచ్చినదనఁగా, ఇట్టివారివలన చచ్చిన
దనిచెప్పుటకు ప్రమాణములేదు. శరీరమునకు మొదలే
మిలేదు. మొదలుండిన ప్రమాణముండును. మూల
ములేని యీగుఱుతెఱిగెడు శరీరమెప్పుడువచ్చెను.
ఎప్పుడున్నది. సర్వకాలమీశరీరమున్నదని యెఱుంగ
దు. మొదలుచెడిన నెప్పుడున్నట్టేయున్నది, వ్యవహా
రముచాలించఁగానేమియునులేదు.

ఇతి గద్యాః శ్రీమద్గురు శివరామదీక్షిత ప్రభావే, పంచాంశవి
చారణే శ్రూర్వభాగే కాశికరహితప్రకరణం ప్రథమాధ్యాయః.

శ్రీశంకరశేషకుః.

పూర్వ భాగము.

అహంకారనిరసనప్రకరణము.

- శ్లో॥ శుద్ధగుణప్రావివచ । తస్మిన్నాహంకదాచస ।
తద్వత్పదాపియస్యాస్తి । ప్రపంచంశాస్తితస్మై ॥ ౧॥
- శ్లో॥ యథానాహంతథాశుద్ధం । తస్మాచ్ఛుద్ధేననిర్ణయః ।
జగదస్తీతికోపేద । నాస్తికోనచనిర్ణయః ॥ ౨॥
- శ్లో॥ ఆత్మాతీతంకేవలాత్మా । దేహునాస్తికదాచస ।
అస్తినాస్తీతికోపేద । నిర్ణయోనాస్తిసర్వదా ॥ ౩॥

ఈశరీరమునకు మూలములేదు, మూలములేని యీగుఱుతెఱుగుదుననెడి యహంకారమనెడి యెఱుకేమూలము, ఎఱుకేజ్ఞానము, ఎఱుకయనెడుజ్ఞానమేయందఱున్న, అందఱియందు నహంకారమొక్కటేయున్నదిగనుక నొక్కటేయహంకారము. ఈయహంకారముచేతనేకులములు, గోత్రములు. ఇవియహంకారమువకేయున్నవిగనుక, నేనుమాదిగవాడను నేనుమాలవాడనని ప్రత్యక్షమైనయనుభవము, అహంకారములేకుండిన నిర్ణయములేదు. అహంకారమొక్కటేగాని, దానివ్యాపారములు వేఱువేఱు, అహంకారమునకు వేఱులేదు, బదులులేదు, అన్ని దేహ

ములయందును నొక్కటియుగానేయున్నదిగనుక, నేను నేననుట సమానముగానేయున్నది, నేనే యెఱుకయ నెడుజ్ఞానము, జ్ఞానమేయెఱుక, ఎఱుకేజ్ఞానము, జ్ఞాన ముదోడ్డదని శాస్త్రములలోఁ బలికిన, నందఱు జ్ఞానమే గనుక నందఱునొక్కటే. అహంకారములనేకములు లేవుగనుక, అహంకారమేదేవుఁడు, అహంకారములే కుండిన పరబ్రహ్మము నెవరెఱుఁగుదురు, అహంకారమే పరబ్రహ్మస్వరూపము. అహంకారమున్న నన్నియును న్నవి, అహంకారములేకున్న దానితోడ నన్నియును బోయెను. అందఱునహంకారస్వరూపులే, అందఱున హంకారముతోనేయున్నారు, నేను తురకవాఁడననిన యహంకారమేయెఱుక, అహంకారము తురకది, నేను నేననెడియహంకారమే హల్లా, బదితురకది, అన్ని కులములయందును నేను నేననెడియహంకారమున్నది. అహంకారములేకుండిన నన్ని కులములులేకపోవును, అహంకారమేవేదశాస్త్రములను గల్పించినది. అబద్ధమనునదియహంకారమే, నిజమనునది యహంకారమే. అహంకారమువల్లనే వ్యవహారము. అహంకారములేకున్న నున్నదోలేదోనిర్ణయములేదు. నిర్ణయములేకున్న నెవరికిమూలములేదు, అహంకారముచేసి నవేదశాస్త్రములు, అహంకారమునకే ప్రమాణములు.

అహంకారములేనివారికి దేనితోనుబనిలేదు. అహంకారమేగురుఁడు, అహంకారమేశిష్యుఁడు, అహంకారమునకేమతములు. అహంకారము శరీరమునొక్కటేను. శరీరమువేఱు, అహంకారమువేఱనియన్నది, అహంకారుడైనతానును, శరీరమునువేఱైనయెడల, జంధ్యములుతానేవేసుకోవలయునుగాని, శరీరమునకెందుకువేయవలయును, తానేలింగముకట్టుకోవలయునుగాని శరీరమునకెందుకుకట్టవలయును, తానేజపముచేయవలయునుగాని, శరీరమేలచేయుచున్నది, తానేచక్రాంకితముచేసుకొనవలయునుగాని, భుజములకెందుకుచేయవలయును, తానేబొట్టుపెట్టుకొనవలయునుగాని, శరీరమునకెందుకుబొట్టుపెట్టవలయును, అందువల్లనేశరీరమువేఱు; తానువేఱనివాదించుటతప్పువాదము. అదిమాయావాదముగనుక అహంకారములేనివారు శరీరమందులేకనేయున్నారు. అట్టివారే, ఇరువదియైదుతత్వములకుసతీతులు, అతఁడేయత్యంతవిలక్షణుఁడు, అతఁడే శ్రీయఃపతి. అతఁడే ఆత్మయనెడు, శరీరములేకయున్నాఁడు, ఈశరీరమం దహంకారములేకయున్నాఁడు, అతఁడేపరమవస్తువు. కనుక జగద్వచనమేమనఁగా.

శ్లో॥ నారాయణోపరోవస్తు । తస్మిన్నాహంకదాచన ।

సుత్రాయంసవిద్యంతే । వికారరహితస్సదా ॥

ఇదంవస్తునారాయణాత్పరం॥ శే-స్స॥ అనియున్నదిగనుక

అచార్యకటాక్షముచేతఁగావలయును, అచార్యకటాక్షము లేకపోయినయెడల, ఈగుఱులెఱిగెడు చిద్రూపమనెడి యహంకారమయ్యేయున్నది. అహంకారము లేకపోవలయుననియనుకొనుచున్నది. ఇరువదియైదవదియైన యెఱుకేయహంకారమనెడి యాత్మశరీరములుగనుక, ఆత్మశరీరములురెండు నహంకారమే. ఇరువదియైదవదియైయున్న యీయెఱుకయనెడియహంకారములేకపోవుటేసరి. ఉన్నయచలమీశరీరములేకనేయున్నది. అదితానుగావలెఁగావలె నన్నది లేకపోయినదిగనుక, కాఁజాలదు. ఈరహస్యము గురువాక్యము లేకఁగుదురదు, ఈయిరువదియైదవదియైన యహంకారము, సర్వకాలములేనివారేగురువులు. అహంకారముతోడ సర్వమునులేకపోయెను. ఈయెఱుకే సంశయమునకు మూలముగనుక, సకలభ్రమలు నీయెఱుకకే. ఈయెఱుకే కల్పనకుమూలము. ఈయహంకారములేకుండినఁబరమశాంతితానేయగును, గురుమూలముగాఁగావలయును. అహంకారములేని గురుసాంప్రదాయమేకావలయును. అహంకారముతోనేగూడుకొనియున్నవి మతములు, వైదికులు వేదములుసత్యమని నమ్ముటమాత్రమేకాని, వేదోక్తమూర్ఖములహంకారముతోనేగూడుకొనియున్నవి. అహంకారములే

కుండిన, వేదములను, వేదోక్తములనెఱుఁగువాఁడెవ్వఁడు. వేదములుమిథ్యయనిన అహంకారమునకేహని.

అహంకారములేని బసవన్నగారికి, నమ్మాళ్వారులవారికి, స్వామి జియ్యరుగారికి, శంకరాచార్యులవారికి, వీరికందఱికి నహంకారములేదుగనుకనే, రామానుజాచార్యులవారు బ్రాహ్మణకులఘ్నఁడయ్యెను, రెడ్డికులఘ్నఁడగునమ్మాళ్వారులవారికెందుకు దాసుండాయెను, బ్రాహ్మణుడు శూద్రునకుశిష్యుఁడెందుకాయెను, గనుక వైష్ణవులు బ్రాహ్మణులుగారు, బ్రాహ్మణ కులఘ్నఁడగు బసవన్నగారు లింగబలిజకులఘ్నుండైన చెన్నయ్యగారి కిభక్తుఁడాయెను, గనుక బసవన్నగారును బ్రాహ్మణుఁడుగాఁడు. మనుబ్రహ్మ కమ్మరవాఁడు, గనుక బ్రహ్మసంబంధులు బ్రాహ్మణులుగారు. మనుబ్రహ్మయొక్క సంతతేమానవులు, సర్వము మనుబ్రహ్మయొక్కనిర్మాణమే. మనుబ్రహ్మ కమ్మరవాఁడు, వానిదమ్ముడు మయబ్రహ్మ వడ్లవాఁడు, వానిదమ్ముడు త్వష్టబ్రహ్మ కంచరవాఁడు, వానిదమ్ముడు శిల్పిబ్రహ్మ చిత్రవిచిత్రములుగా బొమ్మలుజేసిడు కాశీపనివాఁడు, వానిదమ్ముడు హిరణ్యబ్రహ్మ అగసాలవాఁడు, వీరే దేవతలకుఁడండ్రులు, వీరే మతోద్ధారకులు, వీరే ఆకారాది దీక్షాకాకోత్తములు, వర్ణములనుగల్పించినవాకు. బ్రాహ్మనిర్మాణము, అంత

ర్నిర్మాణమున్న మనుబ్రహ్మకల్పనయే. మనుబ్రహ్మకల్ప
నలేక బొడ్డులేగదు. అటుతరువాత గొడ్డలిలేనిది పని
జరుగదు, బ్రహ్మసంబంధుడు బ్రాహ్మణుడుగనుక బ్ర
హ్మమేయెక్కువ. కర్మమువలననిర్మాణము. మతంగమ
హాఋషి యరుంధతికిఁదండ్రీ, శ్యామలాశక్తితండ్రీ
వ్యాసునికంటె దొడ్డవాడు. పుట్టుబ్రాహ్మణులువేరే,
వడుగుబ్రాహ్మణులువేరే. మనుబ్రహ్మయేసర్వము, మను
బ్రహ్మకన్న నధికులెవ్వరునులేరు. విచారించిననిదేసత్య
ము, ఈబ్రహ్మమనెడియహంకారములేక సర్వకాలమొ
కటేతీటుగానున్నవారే భ్రాంతిరహితులు. ఈశరీరమం
దుండిన యహంకారమునువదలినవారే భ్రాంతిలేని
వారు. సాందీపమహాఋషివంటి, నద్గురుస్వామిసంభ
వించవలయును, సంభవించినయెడల యీయెఱుకను
సర్వకాలములేనటులజేయుదురు, చేసినవారే నిజగురు
వులు. చూచిగుఱులెఱుగునదియేయహంకారము, విన
నదియే యహంకారము, అనునదియేయహంకారము.
మాట్లాడునదియేయహంకారము. భజనచేయునదియే
యహంకారము. రుచి, అరుచియెఱుగునదియేయహం
కారము. అహంకారమును, ఎఱుకయునుక్కటే. ఎ
ఱుకయేచిద్రూపము, ఎఱుకయేశ్రీమన్నారాయణరూ
పము. అహంకారములేకున్న చిత్తుండదు. అహంకార

ములేకున్నామములేదు, రూపములేదు, పరబ్రహ్మముతోడముక్తుడాయెను. అహంకారములేకపోవుటేముక్తి. అహంకారము, జ్ఞానమునెక్కటే. అహంకారములేకున్నజ్ఞానములేదు. ఈదేహమందుండిన అహంకారమునువదలుటేసరి.

కైంకర్యముచేతగాని, అహంకారముమఱిదేనిచేతనువదలదు. కైంకర్యమేపరిమరహస్యము. దేహభిమానములేకుండుటేసరి. కైంకర్యమే భక్తిమార్గము. కైంకర్యమునకంటె నధికమేదియునులేదు. గోపికలు కైంకర్యముచేతనేకడతేరిరి. కైంకర్యమనగాకైంకరత్వము, స్వాతంత్ర్యమునువిడుచుట. ఆచార్యునికటాక్షముకొలదిసడచుటేకైంకర్యము. కైంకర్యముచేతనేజన్మరాహిత్యము. దేహమాచార్యులవారిక్రిపాదరక్ష. వారేమియనినను, వారేమిచేసినను, వారికటాక్షముకన్ననధికములేదు, వారేసంసారసాగరమును, దాటించువారు, వారిశ్రీపాదతీర్థమునుస్వీకరించుటే కైంకర్యము. వారిభుక్తశేషమును స్వీకరించుటేకైంకర్యము. కైంకర్యముచేతనహంకారముపోవును. ఇదేపరిమరహస్యము, దీనిచేతనేపరిమళాంతి. కైంకర్యమేముక్తిఫలము. ఆచార్యునిసమ్యక్మొకటాక్షము. ఇంతకన్నరహస్యములేదు. దేహమునాచార్యునకు సమర్పించవలయును. తనుమనోధనములయందుపంచనకూడదు.

చరమ్యోః సర్వధర్మాస్పరిత్యజ్య । మామేశ్వరణంప్రజ

అహంత్యాంసర్వపాపేభ్యః । మోక్షయిష్యామిమాశుచ॥

టీ ॥ హేళిష్య=ఓయిళిష్యడా, సర్వధర్మా=సమస్తమగుధర్మాధర్మములుగలయెఱుకయనెడి యహంకారమును, పరిత్యజ్య=సమూలముగా నాచార్యునికటాక్షముచేత పరిత్యజించి, మాం=అహంకారములేనినన్నగురుడనియెంచి. నాకం=ఔనన్యఁడులేడని, శరణంప్రజ=శరణమునుబొందుము, అహం=అహంకారములేని నేను, త్యాం=అహంకారస్వరూపుఁడగు చిద్రూపమనెడునిన్ను, సర్వపాపేభ్యః=నమస్తమైనపుణ్యపాపములనుండి, మోక్షయిష్యామి=విడిపించెదను, మాశుచ=నీవులేకపోవుచున్నావని దుఃఖంపకుమా.

ఈయెఱుకనాకేయెఱుక, నేనేయెఱుగుదునని యున్నదిగనుక, అహంకారమేజ్ఞానము, అహంకారమేయజ్ఞానము, అహంకారముతోడ సర్వముపోయెనుగనుక, నమస్కారముచేయువాఁడులేడు, నమస్కారమే లేదు. ఇదివైశ్ణవసిద్ధాంతము. శైవసిద్ధాంతము నిటువంటిదే. వైదికమాలాగుకాదు, చరమార్థముతోడఁదిరుమంత్రద్వయమునుబడయుట. అహంకారముతోఁగూడనన్నియునుబోయెను. క్షేత్రమైయున్నవాఁడు, మేడిపండువంటివాఁడు, క్షేత్రమునుగూఱుకొనిఁగడుక్షేత్రజ్ఞుడనగునేను

మూలమాయయనెడుపరాప్రకృతివేపకాయవంటివాఁడను. దేహమునుగుఱుతెఱిగెనేని, మేడిపండువంటివాఁడను, నేను దేహమునుగుఱుతెఱిగినవాఁడనని, నిశ్చయముండిన వేపకాయవంటివాఁడను, ఈ దేహముక్షరోపాధి. ఈ దేహమునుగుఱుతెఱిగెడు నేనక్షరోపాధి. ఈరెండైనను, రెంటిలోనుకటియైనను, తాననియున్నవాఁడు పతితుఁడు. ఈరెండునుదోషస్వరూపములు. ఈరెండును ప్రకృతిద్వయము. ఈరెండును ప్రకృతిపురుషులు. ఈరెండును సగుణనిర్గుణములు. ఈరెండును విద్యావిద్యలు. ఈరెండును సదసత్తులు. ఈరెండును బీజజడములు. ఈరెండును సుఖదుఃఖములు. ఈరెండును జ్ఞానకర్తృములు. ఈరెండును సకలయజ్ఞములు. ఈరెండును సకలయోగములు. ఈరెండును సకలయాత్రలు. ఈరెండును సకలచదువులు. ఈరెండును సకలనీమములు. ఈరెండును సకలయణిమాదులు. ఈరెండును బ్రహ్మత్యాదిపాతకములు. మేడిపండువంటిక్షేత్రమున్ను, వేపకాయవంటిక్షేత్రజ్ఞస్వరూపుఁడున్ను, ఈరెండునున్నవని లోకులువినియును, చూచియును, ఎఱిగియును, తామునిర్ణయముచేయుచున్నారు. అందఱునీరెండులేవు, వేటొకటియైన యచలమునువిననివారు, ఎఱుగనివారు, చూడనివారుగనుకనే, కలతఁజెందియున్నారు. 'గుఱ్ఱములువి

చ్చలవిడిగాఁబలుగెత్తునపుడు తల్లివిడ్డనుబట్టక, తల్లినివిడ్డవట్టక, తండ్రికొడుకునుబట్టక తండ్రిని కొడుకుపట్టక నక్కడివారక్కడనే నిశ్చేష్టితులై యున్నారు, ఇంతే కాని మఱియొకటిలేదు. చలిలేనివణుకులెందుకు. అట్టి యచలమునుబొందుటకు, నిజగురుకృపయే కారణముగాని, వేదశాస్త్రములచేతఁగాదు. శ్రవణాదులచేతఁగాదు. గురుదేవతాత్మైక్యజ్ఞానతత్పరముచేతఁగాదు. సమ్యగ్దర్శనము మోక్షసాధనముగనుక, గుఱుతెఱిఁగెడుచైతన్యమునేనని నిశ్చయముండిన వేపకాయై యున్నట్టు. ఇందుకు ప్రపంచదేహములు మేడిపండువంటివి, ఈదేహమును గుఱుతెఱిఁగెడి యాత్మస్వరూపుఁడగుచైతన్యమైననేను, వేపకాయవంటివాఁడను. ఈరెండునులేని, నిజగురుస్వాములవారిసాంప్రదాయమునుగనిపట్టి, ఈమేడిపండును, వేపకాయను, దినుటకువాటిజూడగనుగొని, సర్వకాలమొక్కరీతిగానుండిన, భ్రాంతి పుట్టనేరదు. మేడిపండునువిడువఁగూడదు. వేపకాయగాఁగూడదు. మేడిపండును బుట్టించునది వేపకాయ, మేడిపండును విడుచువాఁడనే నేను, ఇందుకొఱకు మేడిపండును విడువవద్దు, వేపకాయగావద్దు. విచారింపిన, విచారించకుండిన, నీరెండునుమధ్యవచ్చిమధ్య

నేహించున్నవి. ఈరెంటినివిధించి, చూడనిది, ఎఱుగనిది, లోపలవెలుపలయను మర్యాదలేనిది, సర్వకాలమొకరీతిగానేయున్నది. అట్టియచలము జ్ఞానకర్తములుచేయనిది, చేయించనిది, విననిది, నేనుగురుడను, నీవుశిష్యుడవని భావనలేనిది, సంకల్పవికల్పములులేనిది. సంశయములుపుట్టనిది. మానావమానములులేనిది. చూపులేనిదియైన యచలముగనుక, నదియేపుట్టని చావనిది. అట్టిపరిపూర్ణము, మేడిపండువంటి శరీరమైయున్నవారికిని, నేనునేనని యద్వైతవాదముచేసెనువారికిని, చైతన్యమున్నవారికిని దొఱకదు.

ఇతిగద్యా || శ్రీమద్గురుశివరామదీక్షితప్రభావే.

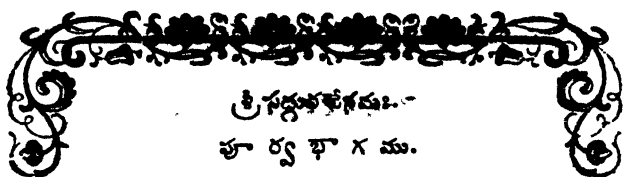
వేదాంతవిచారణే, పూర్వభాగే. అహం

కారనిరసనప్రకరణం.

ద్వితీయాధ్యాయః

సంపూర్ణం

చైతన్యనిరసనప్రకరణము.

—o—o—o—

ఎప్పటియచలమేకాని, ఏసాధన, ఏశ్రుతి, ఏయక్తి, ఏయనుభవము పనికిరాదు. మొదలుకొనలేక స్వతస్సిద్ధమైయున్నదిగనుక యున్నదేయున్నది. అదేయచలము. రెండవదియైన మాయా చైతన్యమునకు మూలములేదు. కాబట్టి యీభూమండలమందు, భ్రాంతిలేకయున్నవారెక్కడనైనను గలరాయని యవశ్యము వెదుకవలయును. అటులవెదకి కనిపట్టక మూలములేని యీగుఱుతెఱిగెడికరీరము నేనని, సమి్మియున్నను లేక గుఱుతెఱిగినను, ఎముకతినెడు కుక్కవలెపడిపోవును, బాహ్యమందు గుఱుతెఱిగిన, పందివలెపడిపోవును, వైరాగ్యముచేతనన్యసించితిరిగిన గుఱుతెఱిగెడు గాడిదెవలెపడిపోవును. యోగాభ్యాసముచేసితిరిగిన, గుఱుతెఱిగెడు చొమ్మరవానివలె, సాధించి యొకనాటికిఁజచ్చును. వాయుధారణచేసిన, గుఱుతెఱిగెడు పామువలెపడిచచ్చును. కర్మములుచేసిన గుఱుతెఱిగెడు చాకలవానివలెను, మంగలివానివలె

ను, కుమ్మరవానివలెను, సాలెవానివలెను, మాదిగవానివలెను, పంచబ్రహ్మలవలెను, మేదరవానివలెను జచ్చును. ఏమిచేసినను మూలములేని యీగుఱులెఱిగెడు శరీరమేమిలేదని నిశ్చయమైనవాఁడే యచలుఁడు. ఈగుఱులెఱిగెడు శరీరమేమిలేదు. సర్వకాలమెడతెగక నిద్రవచ్చువరకు ప్రతిదినము మఱువక జచ్చునంతవరకు నభ్యాసముచేసితిరిగిన, పుట్టనిచావని యచలమే కాని, మఱియొకటికాదు. ఇదినమ్మినవారికి రాకపోకలులేవు. ఇదిగాక, మూలములేని యీగుఱులెఱిగెడు శరీరము చేసినమరియాదనుదెలిసిన, గుఱులెఱిగెడు పెద్దపులివలె చచ్చును. మూలములేని యీగుఱులెఱిగెడు శరీరముచేసినదేదియును నమ్మరాదు. నమ్మినయెడల సంకిర్ణులగిలినట్లు, మోక్షభ్రాంతియైన, బంధభ్రాంతియైనతగిలి, శాస్త్రవాసనచేత, లోకాంతరాగమనమైనతగిలి, దానిచేనెంతటివాఁడైనను, సరకమనే శరీరమునువిడువక, మునుగుచు తేలుచుండును. సుఖప్రియనెడి యంధకారములో, సుఖమనెడుదురాశచేత మూలములేని యీగుఱులెఱిగెడు శరీరములప్పినను, విడువకనుండునట్లు, ప్రాణధారణ కల్పాద్యావధములచేత, కాయసిద్ధియైనదని, నేనుదొఱుకననిచెప్పుచు, గు

ఱు తెఱిఁగడియేనుగువలెపడిచచ్చును. కాబట్టిశీఘ్రము
గ నీగుఱు తెఱిఁగడుశరీరములేనియచలస్వరూపుడగున
ద్దురుస్వామిని వెదకి కనిపట్టి, పంచనలేక నేవచేసి, వారి
యెంగిలితినకుండా క్రియాశూన్యమేలాగు, వారింట
భోజనముచేయకపోవుటేలాగు, జన్తరహితమేలాగు.
ఈగుఱు తెఱిఁగడుశరీరమునకు నాధారమెవ్వరు, సకల
నియమములు, ధర్మాధర్మములు, పుణ్యపాపములుచేసి
నవారెవ్వరు. ఈపగిదియడిగి తెలుసుకొనవలయును.
చెప్పకక్యముగాని ప్రశ్నలును, గ్రంథములునెవ్వరుచే
సిరి, పుట్టనిచావనియచలముచేసినదా, మూలములేని
యీగుఱు తెఱిఁగడుశరీరముచేసినదా, ఇదియొకప్రశ్న.
పుట్టనిచావనిదియొకటి, చచ్చునది పుట్టునది మఱియొ
కటియున్నదా. ఇదియొకప్రశ్న. జగద్రాభంతియెవరికివ
చ్చినది, యెవరికిపోవుచున్నది. ఒక్క-ఘేయనికొందల
నుచున్నారు. ఆయొకటి యెట్లువంటిది, అదియెక్కడ
నున్నది. అది నేను నొక్క-టనిచెప్పుచున్నారు. పుట్టు
వాడను జచ్చువాడనునేనైతిని. పుట్టనిది చావనిది
యదియనెను. అదివేతే, ఇదివేతేనా, అది, ఇది యొ
క్కటేనా. ఎవ్వరును క్రాంతిపుట్టకుండునటులజెప్పురు.
ఏభాష్యములును క్రాంతిరహితమునుజెప్పురేడు. ఎటు

వంటివారికిని జెప్పగానే, భ్రాంతిపోవద్దా. నిష్పదగ్గిరకుం
బోయిన జలిపోయినట్లుండవలయును. దాహమునకుం
బుచ్చుకొనినందాహముతీరినట్లుండవలయును. ప్రయా
ణమునడిచి యింటికివచ్చిన నాయాసముతీరినట్టేయుం
డవలయును. భోజనముచేసిన యాకలితీరినట్లుండవల
యును. అన్ని సరేకాని, చాటించువాడు ఘట్టివాడుగ
నుండవలయు నటులఘట్టివాడుసంభవించినను, చా
టువాడు నద్గురుడుచెప్పినటుల వినవలయును. అటు
లవినక, మీఁదనుండి క్రిందికిదుముకువాని నేమిచేయ
వచ్చును. వానికేభయముండవలయును. సర్వకాల
ముగురుసేవచేయవలయును. భార్యసేవ, కొమారులసేవ,
ప్రభువులసేవ, చేయుచుండిన గురుకటాక్షము కలుగ
దు. దీర్ఘకాలము గురుసేవచేతగాని భ్రాంతిరహితము
కాదు.

భ్రాంతిరహితమయ్యేయుక్తియైవైతమే, గుఱులె
ఱిగెడు చైతన్యముసేవనియన్నట్టుకాదు. సీవువేఱు, ఈ
శ్వరుడువేఱనియన్నట్టుకాదు. దైవమున్నది, యదైవ
తమున్నదనియన్నట్టుకాదు. అంతయుచైతన్యమనుజ్ఞా
నముకాదు. గుఱులెఱిగెడువాడనుగనుక, అపరోక్ష
జ్ఞానమువంటిది కానిదేయచలము. గుఱులెఱిగెడువిశి
ష్టమన్నట్టుకాదు, గుఱులెఱిగెడుజ్ఞానమే బ్రహ్మమన్న

ట్టుకాదు. ఈగుఱు తెఱిగెడుదృక్కుకాదు. గుఱు తెఱిగెడుసాక్షినియన్నట్టుకాదు, నీవుగుఱు తెఱిగెడువాడవన్నట్టుకాదు, బంధమనిభయపఱచినట్టుకాదు, గుఱు తెఱిగెడుశరీరమేమిలేదనిచెప్పి సమాధానము చేసేవారుదుర్లభము, ఈశరీరమువకు మూలమున్నదనెడు మూఱ్ఱులువిస్తారము. స్వప్నమునకును, దేహమునకును, మూలములేనటుల, ఈగుఱు తెఱిగెడుశరీరమునకుమూలములేదు. ఎంతటివారికినిఁదెలియదు, మూలములేని యీగుఱు తెఱిగెడు శరీరమే నాకు మూలమున్నదనియన్నదిగనుక, నాకునేనే మూలమున్నదనియనుకొన్నాను. ఆహా! పుట్టనిచావని మొదలుతుదలేని యచలముగనుక నట్టియచలపరిపూర్ణమునావంటిదికాదు. నాజోలేదానికిఁబట్టదు. మొదలులేనినాకు నేనేయచలములోనుండి, వింతలనుజేయుచు వేదశాస్త్రములను గల్పించుచు, నానాయవతారములెత్తుకొనుచు, సూత్రధారియైనటనఁజేయుచున్నాను. నామూలమెవ్వరెఱుగరు, నేనుజాతినిదేవుఁడని ప్రతిష్ఠించి తీర్థములు సాధించుచున్నాను, కట్టెను దేవుఁడని కైవారముచేసి యందఱినియీడ్చువాఁడను నేనేను. రాజబాడరాజున కేతెలియదు, లోకులకిమి తెలుసును. నాకునేనేగాని, నాకెవరితోనుబ్రయోజనములేదు. నాకునేనేవచ్చెదను

నాకునేనేయుండెదను. నాకునేనేయేమిలేదు. నాకునేనే
 మూలము. నేనుసముద్రములోఁజేఁచయున్నట్టున్నాను.
 మొదలుకొనలేనియచలముపుట్టదు, పుట్టించదు, చావ
 దు. సర్వకాలమొకటేవిధముగానున్నది. మూలములేని
 యీగుఱుతెఱిఁగెడుశరీరమున్నయున్నట్టున్నది. భ్రాం
 తిరాహిత్యమునుజెప్పెడుగురుఁడు సంభవించుటదుర్లభ
 ము. భ్రాంతిలేనిసద్గురుఁడక్కడున్నాఁడని, అదివేదశా
 స్త్రములచేతనపునేఁగినని, ఈగుఱుతెఱిఁగెడు శరీర
 మే సర్వము నన్నదనినిశ్చయించుచున్నారు. దీనికి స
 ర్వకాలమువికారములేవ్వుదు. సమస్తము మూలము
 లేనియీగుఱుతెఱిఁగెడు శరీరమేచేసినదిగాని యచల
 మేమియునుజేయలేదు. మూలములేని యీగుఱుతెఱిఁ
 గెడు శరీరమునకేసర్వమును దోచుచుండును, ఈగు
 ఱుతెఱిఁగెడు శరీరమేమిలేకపోయిన నేమిలేనియచల
 మేవ్యతస్సిద్ధమైయున్నది. ఐనను మూలములేని యీ
 గుఱుతెఱిఁగెడుశరీరముయొక్క స్వతంత్రమునువిడువఁ
 గూడదు. ఈమూలములేనిగుఱుతెఱిఁగెడు శరీరమేమి
 లేదు. ఇదేపోడశాక్షరీమంత్రము. ఇదివిడువవద్దు. ఆ
 వరకాంతముండవలయును, ఉండినయెడల, పుట్టనిచా
 వనియచలము స్వతస్సిద్ధముగానున్నది, దానికిమొద
 లుకొనలేదు. సర్వకాలమొక్కటేవిధముగా నున్నది.

అచలమెందునునిండియున్నదని, మూలములేని యీ
 గుఱులెఱిగెడు శరీరమునకుదృఢమైనయెడల, స్వతస్సి
 ధమైపుట్టని చావనియచలము, సకలదేశములయందు.
 సర్వకాలములయందు, సమస్తవస్తువులయందు. జ్ఞా
 నకర్తములయందు నేమియునెఱుంగక దనకుఁదానే
 యున్నది, మూలములేనియీగుఱులెఱిగెడు శరీరమే
 మిలేదు. ఇట్లుసంతతమభ్యాసముచేసినయెడల నెక్క
 టియైనబాధయుండదు. ఉన్నచేయున్నది, అదిచాపుపు
 ట్టుకలులేనిపరిపూర్ణముగనుక, దానికిరాఁకపోకలులేవు.

కలలో నెకముత్తైదువస్త్రీపుట్టెను. ఆముత్తైదువు
 నువెదకుచు నెకమూలములేని పురుషుఁడువచ్చెను,
 ఈయిరువురు తల్లిదండ్రులు లేకనేవచ్చిరి, ఈయిరువుర
 యోనిసంభవులు, ఆస్త్రీని నీపేరేమని పురుషుఁడడిగిన
 నదిప్రకృతియనిచెప్పెను. ఆపురుషుని నీపేరేమని స్త్రీ
 యడిగిన నతఁడుపురుషుఁడనిచెప్పెను. నీకులమేమని
 యడిగిన, నీకులమేమనియనెను. నాకుఁడల్లిలేదని ప్ర
 కృతిచెప్పెను. నాకుఁడండ్రీలేడని పురుషుఁడుచెప్పెను.
 నాస్వరూప మీ మూలములేని గుఱులెఱిగెడిశరీర
 మేకాని, మఱియొకటికాదని ప్రకృతిచెప్పెను. మూల
 ములేని యీగుఱులెఱిగెడిశరీరము నాస్వరూపమని

పురుషుఁడుచెప్పెను. అట్లయితే, ఈగుఱులెఱిగెడిశరీరమే, నీకు నాకు నెక్కువతక్కువలుగాని, మనమిద్దఱము మూలములేనివాండ్రమేను. నీకుశరీరములేదాయని పురుషుఁడడిగెను, నేనువేతే, శరీరమువేతేయని ప్రకృతి చెప్పెను. అట్లయిన, సుఖదుఃఖములు నీకా శరీరమున కాయని పురుషుఁడడిగెను. శరీరము సుఖదుఃఖములనెఱుంగదు, నాకులేనేలేవనిచెప్పెను. అట్లయినప్రకృతివేతే, పురుషుఁడువేతేనా, ప్రకృతిపురుషుఁడొక్కఁడేనాయని పురుషుఁడడిగెను. నాశరీరమేప్రకృతి, నేనే పురుషుఁడను, నావంటివారేయందఱనిచెప్పెను. అట్లయితే నీవును నేనునొక్కఁడేనా. నీకునీవే, నాకునేనేయనెను. అనఁగానే, మంచిదని పురుషుఁడు కూయకూయెను. ఈప్రకృతి యొక్కడచూచిననేమిలేదు. ఎక్కడవెదకిననెక్కడను జాడదొఱకకఱియెను. అంతటదనకుఁదానే తపస్సుచేసెను. చేయఁగానేపురుషుఁడువచ్చి, నీవెందు కుతపస్సుచేసెదవనియడిగెను. అప్పుడుప్రకృతినీపేరేమనియడిగెను, నాపేరుగురుఁడనెను. గురుఁడనఁగానేమనియడిగెను. చెప్పెదనుగాని, నీపేరేమని గురుఁడడిగెను. నాశరీరముప్రకృతి, నేనేపురుషుఁడననిచెప్పెను. ఈలాగునీవే పేరుపెట్టుకొంటివా, లేక నెవ్వరై వచ్చితిరా, నీకేమైనసంకయకూయునియడిగెను. సరేకాని, ఈశరీరము

నెడుప్రకృతికిని, నేననెడు పురుషునకును గొంచెమైన
సంబంధమున్నదా, లేదాచెప్పము. సంబంధమున్నద
నినేననుకొన్నాను, నేనెఱుంగను. ప్రకృతియనెడుశరీర
మునకంటెను, పురుషుడనెడు నీకంటెను, అధికమున్న
దాలేదా. నన్ను నేనెఱుంగను, నాశరీరమనెడు ప్రకృతి
యెఱుంగదు, ఈరెంటికంటెనధికమున్నదని యెఱుంగన
నిచెప్పెను. అట్లయిన నీకునీవేస్వతంత్రురాలవా, నీకు
మూలమున్నదాయనియడిగెను. నాకుమూలమున్నద
నియెఱుంగను, అధికమున్నదనియెఱుంగను, నన్ను నేలా
గైనగడతేర్చుమనెను. అట్లయితే నీకేమిచింతయని
యడిగెను. మీపేరు గురుడంటిరే, అదియెటువంటిదో
యనిచింతయొకటి, నామూలమునాకు తెలియదనే చిం
తయొకటియనెను. అట్లయినఁ జెప్పుచున్నానువినుము,
నేనునీకొఱకేవచ్చినాను, నేను బుట్టనిచావనివాడను,
నాకు పేరులేదు, నేనకస్తాత్తుగా వచ్చినాను, నీవుత
పస్సు చేసినందున, నేనునీకు శాంతిబాడ చెప్పటకై
వచ్చితిని, నాకుసర్వకాలము మూలములేని యీగుఱు
తెఱిగెడిశరీరములేదు. నీకుబాడయున్న ట్టెయున్నది, ఇ
దియేమియాశ్చర్యము, నాకుఁజెలియదనెను. ఏతే తెలి
పెదనువినుము. నీవెప్పటికినుక్కఱియుగానున్నావా, లేక

కొంతనేపు, ఇంకొకతీటుగానున్నావాయని యడిగెను,
నిద్రవచ్చిననేనిద్రపోయెదను. మేల్కొన్న నేమేల్కొనెదను,
కలగనిననేకలగనెదననిచెప్పెను. ఈమూడునుశరీరమున
కా, నీకాయనియడిగెను. నేనేమిలేదు నిద్రవచ్చినశరీర
మునిద్రపోచున్నది, కలగనినశరీరము కలగనుచున్నది
మేల్కొన్న శరీరము మేల్కొనుచున్నది, నన్నువిడిచిశరీర
ముండదుశరీరమునువిడచినేనుండను. నిద్రపోయిననన్ను
నేనెఱుంగను, శరీరమునెఱుంగను. అట్లయిన శరీరమునునీ
వునువేతైముచ్చట్లాడుచున్నావా, అదేమిలేదు, నేను,
శరీరము నెక్కటేను మునుపేమోనని యనుకొన్నా
ను. నేనేభ్రమసిరెండుపేర్లుపెట్టుకొన్నాను. పూర్వమునే
నేమెఱుంగను. ఒకమగవాడువచ్చి, నీవుప్రకృతివా, పు
రుషుడవాయనియడిగెను. అవిరేండేమని, నేనేశరీరము
నేనేప్రకృతి, నేనేపురుషుడననియంటిని. ఆహా! సంతో
షమే. ఇంతేకదా, ఇకమీఁద జాగ్రతగావినుము.

మొదలుకొనలేనియచలమున్నది దానికినుత్పత్తిస్థి
తిలయంబులులేవు పుట్టనిచావనిదానికేమియునులేదు
ఇదియందఱికిసమాధానము, సరేకాని, అదియెక్కడ
యున్నది? శీఘ్రముగాసూచనజేయుదు నెనెప్పుడెప్పు
డోయనిచింతించుచున్నాను, అదిసాధ్యమా, అసాధ్య

మా! స్వామీ! మీ రేలాగున గనుగొంటిరనియడిగెను. నా
 కును నీవలె నపేక్షకలిగియుండగా నెకయాడుదివచ్చితె
 లిపెను. తరువాత నమస్కారముచేసెదమన్న నేమిలేదు.
 కేవలయచలమేకాని, రెండవదిలేదు. ఆలాగేనాకును శీ
 ఘ్రముగఁదెలుపుడు. మంచిదివినుము. కలలోనేనుఁగువ
 చ్చిపండ్లెండేండ్లుండి యేమిలేకఁబోయెను. వెంటనేకో
 ట్లకొలఁదిలొటిపిటలువచ్చినూరేండ్లుండి యేమిలేకఁబో
 యెను. తర్వాతయీభూమండలమందనేక సముద్రము
 లు, మహాబుఘలు మునులు, యోగీశ్వరులు చిత్రవి
 చిత్రములై నగుఱ్ఱములు, బంగరుపల్లకీలు వెండిపల్లకీ
 లు, పెక్కుకృష్ణావతారములు, ఏబదికోట్లు రామావతా
 రములు, నూరుకోట్లు సీతలకులెక్కలేదు. ముండలునూ
 రుకోట్లు. అడవియంతయునుగోపికలే. వచ్చునప్పుడెక్క
 డనుండివచ్చిరో. మనుష్యులకుమనుష్యులు, గుఱ్ఱముల
 కుగుఱ్ఱములు, గాడిదలకుగాడిదలు, కుక్కలకుఁగుక్కలు
 పందులకుఁబందులు, ఏనుఁగులకునేనుఁగులు, లొటిపిట
 లకులొటిపిటలు, అనేకములీచొప్పననేబుట్టి, అనేకది
 నములుండి, చూచుచుండఁగా నేమిలేకపోవును. ఈలాగు
 సనే, సర్వమువచ్చుటయునుండుటయు, మేల్కన్ననేమి
 యును లేదు. ఇటువలెనే, నీరాకడ, నీయునికి, నీపోకడ
 యనిచెప్పెను. స్వామీ! పుట్టని చావని యచలము

యొక్క జాడ చెప్పుడు. అదియసాధ్యమెంతటివారికినిఁ దెలియదు. నీకునేలాగున దెలిసెననఁగా, సూచనఁజేయుఁగానేయదేయున్నది. స్వామీ! నాకునాలాగుననేసూచనఁజేయుఁడు. పుట్టనిచావనిదిసకలదేశములయందును, సర్వకాలములయందును, సమస్తవస్తువులయందును, చలించక నుక్కతీటుగానేయున్నదనెను. అట్లులైననాకు వేతేయున్నట్లున్నది. అదినేనేలాగు కాననియనెను. నీవదియెన్నటికినిఁగావు, నీవదిగావు అదినీవుగావు, అదియదే, నీవునీవే, నీకునుదానికిని, చాలాహెచ్చుతక్కువలున్నవి, అదిమొదలుకొనలేనిది, నీకుమొదలుతుండలున్నవి. అదియుత్పత్తి, స్థితి, లయములులేనిది. నీకునుత్పత్తి, స్థితి, లయములుగలవు. గనుకనీకును పరిపూర్ణమునకును జాలా హెచ్చుతక్కువలున్నవని చెప్పెను. స్వామీ! సరేకాని యున్నదున్నట్టు చూడఁబడెడియుక్తిసూచనఁజేయుఁడు. నన్నేలనింత కష్టపెట్టెదరుశీఘ్రముగాఁజెప్పుడు. దరిద్రుఁడుధనవంతుడైనవానికిఁబ్రయమువిశేషము, ఆలాగుననేతమరుశ్రమపడినాధించినారుగనుక శీఘ్రముగాదయరాదు. ఈభావమునునమ్మునొ నమ్మఁదోయనిసందేహించి చెప్పకున్నారు. నాకంతకతినమైనవృద్ధయములేదు. ఉన్నదున్నట్టుగాఁజెప్పిన, సంతోషమనిపలికెను. నీకుతీవ్రముమహాలాభనిగురుఁడుచెప్పెను. స్వామీ! మూలములేని యీగు

ఋతేజోగైడుశరీరము మెఱుగుడుపువ్వువంటిది, లేకమే
 ఘమువంటిది, మెఱుపువంటిది, జెప్పపాటుకంటే శీఘ్ర
 ముగాబోవునది. కాబట్టి కలలోవచ్చినశరీరమేమాయె
 నుజెప్పుమనెను. ఏమాయెనీవేచెప్పుము? మూలములేని
 దిగనుక నేమియునులేదు. ఈగుఱుతేజోగైడిశరీరమునకు
 మూలమున్నదా! లేదు. అదియేమి? అదేమియిదేమి
 రెండునెక్క-టేను. మూలములేని యీగుఱుతేజోగైడి
 శరీరమేమియులేదు. మూలములేనిదిగనుక నిటువంటి
 మూలములేనిశరీరము వచ్చిననేమిలేదు. కలలోవచ్చిన
 శరీరమేలాగుననేమిలేదో, ఆలాగుననే మూలములేని
 యీగుఱుతేజోగైడిశరీరమేమియునులేదు, సర్వమును
 గుఱుతేజోగైడు శరీరమేలాఁగో, ఆలాఁగుననే, పుట్టని
 చావనియచలముతనకుఁదానే స్వతస్సిద్ధమైయున్నది,
 అసాధ్యమేమియునులేదు, ఏసాధనలేకపరిపూర్ణముస్వ
 తస్సిద్ధముగానున్నది. ఆహా! ఏమియాశ్చర్యము, జ్ఞాన
 కర్తములు, సకలభాష్య సిద్ధాంతములెక్కడఁబోయెన
 న్న, మిగులఁజిత్రముసరేకాని, ఎంతటివాఁడైననుమూ
 లములేనియీగుఱుతేజోగైడి శరీరమేమిలేదని, సంతతి
 ముమఱువకనుండ వలయును, ఉండకపోయినయెడల
 భ్రాంతిపుట్టుచున్నది, అశ్రద్ధకూడదు ఇంతకంటెనే
 కు-వలేదు ఇటువంటివానికిఁ బుట్టనిచావనిది సకల
 దేశములయందును, సమస్తవస్తువులయందును, చలిం

చక మొదలుతుదలులేక, తనకుఁదానేస్వతస్సిద్ధముగా నున్నది. అది తానుగావలెననియాశలేదు, ఐతిననియాశలేదు, సర్వకాలమొకటేవిధముననున్నది గురుకటాక్షముచేతననాయాసముగాఁబొందవచ్చును, ఒకటియైన భ్రాంతియుండదు, చేసిన విడిచిన, నూరకుండిన నొకటేప్రకారము గానచలము చలించదుగనుక, అదేయున్నది మూలములేనియీగుఱు తెఱిగెడిశరీరమేమియులేదు, కలలోవచ్చినశరీరముమేల్కొన్న నేమియునులేదనినిశ్చయమైనయెడలనదే గురువాక్యము. సర్వకాలము శరీరములేనియచలము మాత్రమున్నదనునదేవిచారణ

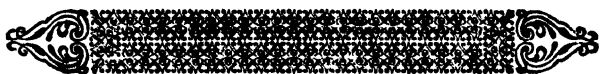
ఇందుకుజ్ఞాపకము.

శ్లో॥ ఆశరీరంసర్వదాస్తి । శరీరరహితంసదా ।

ఇదమేకంసద్యోముక్తి । స్సర్వదాభ్రమవారణా ॥

అనియున్నదిగనుక, మూలములేని యీగుఱు తెఱిగెడిశరీరమేమిలేదు, ఇదిరాకమును పునచలమేయున్నది. ఉన్నప్పుడు నచలమేయున్నది, చచ్చినప్పుడునచలమేయున్నది. మూలములేనియీగుఱు తెఱిగెడి శరీరమేమిలేదు. కోటిమార్లకునిదియేజ్ఞాపకము, ఇంతకంటెనెక్కువలేదు, దీనినిమఱువవలదు, కలలోనిశరీరము మేల్కొన్న నేమియులేదని, నిశ్చయముండవలయును. ఈలాగైన నిస్సందేహముగాభ్రాంతిరహితమని యచలసాంప్రదాయకులకేతెలుసును॥

ఇతిగద్యా॥ శ్రీమద్గురుశివరామదీక్షితప్రభాషే నేదాంతవిచారణే, పూర్వభాగే చైతన్యనిరసనప్రకరణం తృతీయాధ్యాయః. సంపూర్ణం.

శ్రీ సద్గురవేనమః.

పూర్వభాగము.

క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞప్రకృతిద్వయనిరసనప్రకరణము.

క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞలక్షణ ప్రకృతిద్వయదోషరహితమేయ
కర్తృము. ప్రకృతి ద్వయదోషరహితమే సువ్రతము.
ప్రకృతిద్వయ దోషరహితమే పుణ్యసాపరహితము.
ప్రకృతిద్వయదోషరహితమే ధర్మాధర్మరహితము. ప్ర
కృతిద్వయదోషరహితుఁడుచేయఁడు, విడువఁడు, అం
దఱివలెనేయుండును గనుక నతనిజాడ తెలియఁబడదు.
ప్రకృతిద్వయదోషరహితుఁడుచేయును, చేయడు, విడి
చిపెట్టఁడు. అందఱికన్న నెక్కువగానేజేయును గనుక
ప్రకృతిద్వయదోష రహితులకుఁ బట్టువిడుపులులేవు.
సర్వకాలము దోషరహితమే స్వభావము. క్షేత్రక్షే
త్రజ్ఞలక్షణ ప్రకృతిద్వయదోషరహితమే సర్వము. ప్ర
కృతిద్వయదోషరహితమే పరమార్థము. ప్రకృతిద్వ
యమే వేదశాస్త్రములనుగల్పించినది. ప్రకృతిద్వయ
దోషసహితులే వ్యాసాదిమహాఋషులు. ప్రకృతిద్వ
యదోషరహితమైన యచలమున్నదనివారెఱుంగరు.
ప్రకృతిద్వయదోష రహితులుసామాన్యజనుల వలెనే
యుండి, దోషద్వయములేనియచలము యొక్కసూచ
నను నిజగురుకటాక్షంబున సంపాదించుకొని మెదలు
చున్నారు. దోషములేనివారని యేలాగునఁజెలుసుకొ

సవచ్చుననగా, వారికిరాగద్వేషములులేవు, మూర్ఖములేదు, సమయోచితప్రజ్ఞగలవారు. దేహభిమానరహితులు. శాస్త్రాభిమానముండదు, ఐననులోకానుగుణ్యముగనటించేవారు. స్వదృష్టిచేతనున్నారోలేదో. అన్యులదృష్టిచేతనున్నదేయున్నది. గురుగింజలబంతినినూతనముగజూచినవారు మండుచుండెడునిప్పునుకొనుచున్నారు, వారనిసమాత్రముననేయదికాల్సినదికాదు. విచారించనివారిమూటగనుకనది గురుగింజలబంతియేగానిమండుచుండెడు నిప్పుకాదుగదా. అటువలెనేప్రకృతిద్యయదోషరహితులు చేయునట్టి వ్యాపారములన్యులచేతంగల్పితములు. ప్రకృతిద్యయ దోషరహితులుచూడరు. వినరు, మాట్లాడరు, కదలరు, మెదలరు, తినరు, తెప్పపాటంతైనక్రియలేదు, సర్వకాలమునుపాధిద్యయదోషరహితులుగనుక నిదియేరహస్యము. ఈరహస్యము లోకమునందు దుర్లభము. ప్రకృతిద్యయదోషరహితులకు వేదశాస్త్రములతోబనిలేదు. అజ్ఞానులకుఁ గర్తృకాండప్రమాణము, జ్ఞానులకు జ్ఞానకాండ ప్రమాణము, ప్రకృతిద్యయదోషరహితులుజ్ఞానులుగారు, అజ్ఞానులుగారు గనుకవీరికివేదశాస్త్రములు పనికిరావు. వేదములువెట్టివాక్యములు, అవికర్తలేకనేకర్తమును బోధించుచున్నవి, ఈదబ్బరయైనజ్ఞానమేదొడ్డదనిచెప్పుకొనుచున్నది, ఈవాక్యములనేలాగునన్యువచ్చును, ఎవరుకర్త, జ్ఞానమే యజ్ఞాన

మామెను, కర్తయే యకర్తయామెను, ఇదియేమివిం
త, భగవద్వాక్యములు, ఆచార్యస్వాములవారి వాక్య
ములు సాకర్యమామెను. ఇదియే పరమ రహస్యము.
క్షేత్రక్షేత్రజ్జలక్షణ ప్రకృతిద్వయాభ్యోపాధి దోషం
హితమే పరమపదము.

శ్లో || క్షేత్రక్షేత్రజ్జయోరన్యం నామరూపవివర్జితం |

సదాత్రిపుటీరహితం సర్వద్వంద్వవివర్జితం ||

త్రిపుటియనఁగా=జ్ఞాత జ్ఞానము జ్ఞేయము. ఇవియే శి
బ్దసహితము. ద్వంద్వములనఁగా=సత్తు, అసత్తు. చిత్తు, జ
డము సుఖము, దుఃఖము. క్షేత్రము, క్షేత్రజ్ఞుడు. జ్ఞానము
అజ్ఞానము. విద్య, అవిద్య. కారణము, కార్యము.
ఐత్త, అనాత్మ. ప్రకృతి, పురుషుడు. సాకారము, ని
రాకారము. సగుణము, నిర్గుణము. కర్తృము, జ్ఞానము.
ధర్తృము, అధర్తృము. పుణ్యము, పాపము. పతివ్రత,
వ్యభిచారి. ముండ, ముత్తైదువ. బంధము, మోక్ష
ము. గృహస్థుడు, వానప్రస్థుడు. అహితాగ్ని, అనా
హితాగ్ని. బాలింతరాలు, గొడ్డాలు. మంచివాడు.
చెడ్డవాడు. కాబట్టిగుఱుతెఱిగెడుమాయనే, విద్య,
అవిద్యయనియును, ప్రకృతి పురుషద్వయమనియును
జెప్పబడుచున్నది. ఆచార్య స్వాములవారుచేసిన సి
ద్ధాంతమందును గుఱుతెఱుగునదే, ప్రకృతిద్వయమ
నిసాధించిరి. వారివాగ్దాంతమేసిద్ధాంతము. ఉన్నయ
చలపరిపూర్ణము ప్రకృతిద్వయమునెఱుగడు. కాబ

ట్రిప్రకృతిద్వయమేలేదు. ప్రకృతిద్వయమునకే బంధ మోక్షములు. అచలపరిపూర్ణమునకంతరములేదు, బాహ్యములేదు, ప్రకృతిద్వయములేదు గనుక క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞలక్షణమైన ప్రకృతిద్వయమే యుపాధిద్వయము. ఉపాధిద్వయదోషమేదోషము. ఇదిలేకుండిన నన్నిటియందును లోపటబైటనున్నయచలమునకు సంతరములేదు, బాహ్యములేదు, మొదలులేదుకొనలేదు. ఎప్పటికినొక్కతీటుగానేయున్నది. ప్రకృతిద్వయమేలేదు.

“సమక్షేత్రమీవంధ్యాపుత్రవత్” అని యున్నది గనుక క్షేత్రము మూడుగుణములువలననై నది. సత్త్వగుణమువలన నేనునేననెడు తెలివిపుట్టినది. ఆతెలివికిఁ గారణముక్షేత్రము. గాఢనిద్రలోఁగారణమున్నదోలేదో. క్షేత్రజ్ఞుడులేకఁబోయెను. క్షేత్రములేనియెడల క్షేత్రజ్ఞుఁడుండఁడు, మాయావిద్యాస్వరూపము గనుక క్షేత్రము మొదలయిన విషయములను గుఱుతెఱిగెడు పరాఖ్యచైతన్యస్వరూపిణియనెడు పేరుగలవిషయమే యధిస్థానము. అదేపరబ్రహ్మస్వరూపము. అదేసచ్చిదానందస్వరూపిణి. అదేజగత్కారణము. అదేయానందసమష్టిక్షేత్రము. అదేకార్యము. అట్టికారణమగుచైతన్యస్వరూపిణియనుపరాప్రకృతియేపెద్దయబద్ధము. సాక్షియగుఱుతెఱిగెడుక్షేత్రజ్ఞుడైనపరాప్రకృతియేప్రకృతిద్వయమని సిద్ధాంతము. ప్రకృతిద్వయమునకే భ్రాంతి, ప్రకృతిద్వయమునకే సంశయములు, ప్రకృతి

ద్వయమునకే యోగాభ్యాసములు, జ్ఞానమేప్రకృతిపు
రుషులు, ప్రకృతిద్వయమేయవతారములు, తేత్ర తే
త్రజ్ఞస్వరూపమైన ప్రకృతిద్వయమునకే బంధమోక్ష
ములు. ప్రకృతిద్వయమువలననే వేదశాస్త్రాగమపు
రాణములు. ప్రకృతిద్వయమేకార్యకారణములు. చె
ప్పట, వినుట, చూచుట, ఇవిమొదలుగాగలవియే ప్ర
కృతిద్వయము. ప్రకృతిద్వయమనగామాయ. మా
యయనగానేమిలేదు. తేత్రమవిద్య, తేత్రజ్ఞస్వరూ
పమేమాయ, ఏదిలేదోయదియేమాయావిద్య. మా
యాలేదు, అవిద్యలేదు. ప్రకృతిద్వయమేమాయావి
ద్యాద్వయము. మాయయేయీశ్వరుడు. అవిద్య
యేజీవుడు. మాయావిద్యారహితమే భ్రాంతిరహిత
ము. త్సరోపాధితేత్రము. అత్సరోపాధితేత్రజ్ఞప్రకృ
తి. “త్స రాత్సరోపాధిద్వయరహితమేవ విచారస్యఫ
లం” అనుభగవద్వాక్యమునుబట్టి కల్పనరహితమైన
పురుషుడేశుద్ధపురుషుడు. అట్టివాడు ప్రపంచమున్న
దనియెఱుంగడు, లేదనియెఱుంగడు. ప్రకృతిద్వయదో
షరహితుండును, జ్ఞానాజ్ఞానరహితుండును గనుక సత
నికియెఱుకములుపులులేవు. ఐనను యెఱుకలేకపోవుట
యునులేదు. ఉన్నదనునిర్ణయకర్తకాదు. తన్నుదా
నెఱుంగడు. రెండవదానినెఱుంగడు. ప్రకృతి ద్వయ
మైనకారణవస్తువుప్రకృతిద్వయమునెఱుంగడు. ప్రకృ
తిద్వయమున్ను కారణమునెఱుంగడు. కాబట్టిప్రకృతి

ద్వయదోష రహితమే విచారణఫలము. సాధ్యాసాధ్యపరామర్శరహితమే, ఐక్యము. అదే సుఖ దుఃఖరహితము. అదియే యుత్పత్తిస్థితినిశ రహితము. అదేవృద్ధిక్షయరహితము. అదే క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞలక్షణప్రకృతిద్వయరహితమైన కేవలాత్మ. సుషుప్తియందుఁ బ్రకృతిద్వయములేదు, కేవలాత్మయేయున్నది. మూర్ఛయందుఁ బ్రకృతిద్వయములేదు, కేవలాత్మయేయున్నది. సమాధియందుఁ బ్రకృతిద్వయములేదు, కేవలాత్మయేయున్నది. ఊరకున్నప్పుడు ప్రకృతిద్వయములేదు, కేవలాత్మయేయున్నది. మరణమందుఁ బ్రకృతిద్వయములేదు. కేవలాత్మయేయున్నది. ఈయైదవస్థలయందు నేలాగునున్నదో, ఆలాగుననే గురూపదేశానంతరము ప్రకృతిద్వయములేక కేవలాత్మయేయున్నది. సాధనముచేత సాధ్యముకాదు. జ్ఞానముచేతనే తెలియఁబడును. జ్ఞానమనఁగాబప్పుబువ్వ. గుఱుతెఱుఁగునది జ్ఞానముకాదు వేతేయున్నదందురు. ఆలాగు చెప్పుటసరి కాదు. ఎఱుకలేనిదిజ్ఞానముకాదు, అజ్ఞానముకాదు, జ్ఞాతకాదు, ద్రష్టకాదు. గనుకనేత్రిపుటిరహితము. “విజ్ఞానమయోత్పన్నం జ్ఞాతాజ్ఞానంమనోమయం । జ్ఞేయంబుద్ధ్యోదయమేవ ఇతిత్రయోత్పత్తిఃపురఃజీవః । ప్రకృతిః జీవౌపాధిః” ప్రకృతిద్వయమేయూపాధిద్వయము. దేహములేనేలేదు. దేహముతోడన

న్నియునుబోయెను. “ శరీరత్రయాఖ్యః పరాప్రకృతి
 నామసిద్ధిరహితాయనమః. సత్యాఖ్యబ్రహ్మరహితః, చి
 ద్రూపరహితః, నిర్గుణరహితః, బంధమోక్షరహితః,
 అదైవ్యతరహితః, విద్యావిద్యారహితః, అహంపదచైత
 న్యరహితః, త్వంపదచైతన్యరహితః, శబ్దరహితః, పురు
 షరహితః, గురుశిష్యరహితః, లక్ష్మ్యార్థరహితః, వా
 క్యార్థరహితః” అనియున్నదిగనుక తత్త్వరహితమైన
 నీవునేనులేనిదే నిజస్వరూపము. అదియుత్పత్తిస్థితిల
 యములనెఱుంగదు. ఏమిపుట్టుచున్నదో. ఏమిలయిం
 చుచున్నదో. ఏమియున్నదో. ఎవరెఱుంగుదురో. ఇది
 యున్నదని చిత్తుకు నెఱుక. చిత్తు మాయావిద్య
 యైయున్నది గనుక నెవరును గానరు. అట్టిది చెప్పె
 డువారే గురువులు. వినెడువారే శిష్యులు. ఇంత
 కంటెమాయలేదు. ఏమివ్రాయుదును. సర్వంచూచ
 రణములకు జువ్వెనురుజుబులు. సచ్చిదానందరహి
 తాయనమః॥ శ్రీమద్యజునాథ్యయనధ్యానత్రిణీకర్తృనిర
 తులైన. వేదసారస్వరూపమైన. చైతన్యస్వరూపమైన
 అనిజుబులువ్రాయుచున్నారు. మహాకారణ దేహర
 హితమైన వేదసారాతీతమేమివచ్చుచున్నదో, అదియే
 నిజము. మాయావిద్యయనెడు చైతన్యమునుగూర్చి,
 గుఱుతెఱిగెడుచైతన్యమునకునేలాగు సమాధానమై

ననాలాఁగు నాశీర్వచనములు. నమస్కారములు. దండములు. అనిమాయయే సమస్తభాషారూపిణియైయున్నట్లున్నది. విచారించినవారికిలేదు. ఇదిసిద్ధము. విచారించెడు మహాకారణదేహమనుపేరుగల చైతన్యరహితులుగనుకనున్నదనియెఱుఁగరు. వారికిగుఱుతెఱుఁగుటేదోషము. అట్టిదోషరహితులే సిద్ధులు. జ్ఞానులేయజ్ఞానులు. నేనెఱుఁగుదును, నేనెఱుఁగుదునని చైతన్యమేయనుచున్నదిగనుకమాయావిద్యయేలేదులేదు. ఇదియత్యంతరహస్యము. శాస్త్రములు మాయావిద్య. చైతన్యమునకంటెనేమిలేదని వేదములుచెప్పినవి. వేదములసఁగా గ్రంథములు. ఉన్నజడమును మాయావిద్యయనివ్రాసినారు. ఆశాస్త్రములలోనే ప్రకృతులు రెండైనవి. చైతన్యము పరాప్రకృతి. జడమపరాప్రకృతియనియున్నదిగనుక నిదిచిత్తుకాదు. జ్ఞానముమహాకారణదేహము. శరీరత్రయమజ్ఞానమని మర్యాద. సర్వమును గుఱుతెఱిఁగెడు చైతన్యమని వేదశాస్త్రములకు నభిమానము. మనుష్యులకునాలాఁగే, జ్ఞానస్వరూపులుగనుక నెక్కటేకల్పనకుమూలము. జ్ఞానమునకంటె కర్తృము వేఱులేదు. గుఱుతెఱిఁగినదేదేయిచున్నదిగనుక, వేదశాస్త్రములనుజూచి వెఱువవద్దు. గుఱుతెఱుఁగునదే దానిప్రభావము. గుఱుతెఱుఁ

గుటే గురుద్రోహము, సర్వార్థమూలముగనుక నిర్గుణముగనుక, అద్వైతముగనుక హేతువులేదు. హేతువులే నిజము. మీకుపరమాద్వైతప్రసన్నమై మీకుఁ దెలిసినదిగనుక, తెలివివలెనున్నది. ఎఱుకనుగెలుచుట కతినము. విద్యకంటెనవిద్యలేదు. చూచెదమని నయత్పత్తిస్థితిలయములుగలుగును. ఎందువల్లగలుగుననఁగా, చైతన్యముచేతనేయని గ్రంథములలోవ్రాసియున్నది. చైతన్యమనునదియట్టిదే. అదిలేకుండిన సత్తేమియునులేదు. ఏమిపుట్టుచున్నది, ఈమిధ్యయెవరికిన్నిదెలియకు, భగవానులకుండెలుసుననిభ్రమ. భగవానులును చిత్తాఖండమూర్తియే, కాకుండిన భగవానులెక్కడమనమెక్కడ. మాయకంటెవేఱులేదు.

ఇదివిచారించినమీకుచాలును. మఱలమఱలఁ జూడుము. అమ్మగారికినయ్యగారికివినుపించి, ఎఱుకేమిలేదని జాగ్రతగానుండవలయును.

ఇతిగద్యా || శ్రీమద్గురుశివరామదీక్షితప్రభావే.

వేదాంతవిచారణే, పూర్వభాగే. క్షేత్ర

క్షేత్రజ్ఞ ప్రకృతిద్వయ నిరసన

ప్రకరణం చతుర్థోధ్యాయః.

సంపూర్ణం.

శ్రీశఘరవేదము.

పూర్వభాగము.

ధర్మాధర్మనిరసనప్రకరణము.

శ్లో॥ చిదేవదేవఃచిదేవలోకాః । చిదేవభూతానిచిదింద్రియా
ని । కర్తాచిదంతఃకరణంచిదేవ । చిదేవసర్వంపరమాత్మయాపం॥

శ్లో॥ చిదేవాత్మీచిన్తాత్రం । ఇదంచిన్తయమేవచ ।

చిత్త్వంచిదహమేతేచ । లోకాశ్చిదితిసంగ్రహం ॥

శ్లో॥ చిదేవపంచభూతాని । చిదేవభువనత్రయం ।

విజ్ఞానమేవమధురం । రమ్యంగ్రాహ్యంచిదేవహి ॥

తస్మైచైతన్యస్వరూపాయనమోనమః, సిద్ధోహం,
బుద్ధోహం, హంసోహం, అహంబ్రహ్మస్మి, అనిజీవేశ్వ
రైకళిజ్ఞానం, అనియున్నదిగనుక, జ్ఞానమే బ్రహ్మస్వ
రూపము, జ్ఞానమేపరమాత్మ, గుఱుతెఱుగువాడనే
నేను. నేనుగుఱుతెఱుగునది యెక్కడనున్నదోయని
న, నదిపరోక్షజ్ఞానము, నేనుగుఱుతెఱిగెడు ప్రకృ
తిననిన, యదేసాక్షాత్కారము. జ్ఞానమునకంటెను
దొడ్డదిలేదు, గుఱుతెఱుగునదే జ్ఞానమనిచెప్పుటనరి.
ఉపనిషత్తులయందునాలాగే చెప్పబడుచున్నది. సా
క్షీయనిన గుఱుతెఱిగెడువాడు, సాక్షీయనిన, గుఱు
తెఱిగెడు చైతన్యస్వరూపిణి. సాక్షీవర్జితమనిన, ఘా
యారహితము, అవిద్యారహితము, ప్రకృతిద్వయం

హితము, క్షరాక్షరోపాధిద్వంద్వదోషరహితము. ప్ర
కృతిద్వయమునకే జగత్తుతోచుచున్నది. ప్రకృతిద్వ
యరహితునకేలదోచును. ఉన్నవానికున్నదేతోచు
ను, లేనివానికి లేనిదేలేదు. పుట్టనిచావనిది కేవలా
త్వ, పుట్టునదిజచ్చునది ప్రకృతిద్వయము. ప్రకృతిద్వ
యములేకుండిన, చావుపుట్టుకలులేనిదేయున్నది. రెం
డున్నవనిచెప్పిన, సత్యద్వయముగాబట్టి, రెండున్నవని
చెప్పరాదు, లేనిదెప్పుడునులేదు, ఉన్నదెప్పటికినిలేక
పోదు. ఇదేవిచారణకుఫలము, ప్రకృతిద్వయదోషర
హితమేయనుభవము. అనుష్ఠానములేదు, విచారణయే
కారణము, ప్రకృతిద్వయమేయనుష్ఠానముచేయునది,
ప్రకృతిద్వయమేవిచారించునది, ప్రకృతిద్వయములే
దని నిశ్చయమయ్యేపర్యంతము విచారించవలయును.
సర్వకాలము ప్రకృతిద్వయరహితమేమానము. ఉపా
ధిద్వయదోషరహితమేమిది. ఉపాధిద్వయదోషసహి
తమేమైత. ఉపాధిద్వయదోషరహితమే సుజ్ఞానము.
ఉపాధిద్వయదోషరహితమే మహాపూజ. ఉపాధిద్వ
యదోషరహితమేతీర్థము. ఉపాధిద్వయదోషరహిత
మేజన్మరాహిత్యము. ఉపాధిద్వయదోషరహితమేప్ర
సాదము. ఉపాధిద్వయదోషరహితమేగురుపూజ. ఉ
పాధిద్వయదోష రహితమేసిద్ధి. ఉపాధిద్వయదోష ర

ధర్మాధర్మనిరసనప్రకరణము ౩౭

హితమేలోకాతీతము. ఉపాధిద్వయదోష రహితమే
 యింద్రియజయము. ఉపాధిద్వయదోషరహితమేనీమ
 ము. ఉపాధిద్వయదోషరహితమేస్త్రివర్జితము. ఉపా
 ధిద్వయదోషరహితమేపురుషవర్జితము. ఉపాధిద్వయ
 దోషరహితమే యఖండైశ్వర్యము. ఉపాధిద్వయదో
 షరహితమేయకర్తృత్వము. ఉపాధిద్వయదోషరహిత
 మేయభోక్తృత్వము. ఉపాధిద్వయదోషరహితమేశూ
 న్యము. ఉపాధిద్వయదోషరహితమే నిర్గుణము. ఉపా
 ధిద్వయదోషరహితమే గుణాతీతము. ఉపాధిద్వయ
 దోషరహితమే యుత్తమము, ఉపాధిద్వయదోషరహి
 తమే బీజరహితము.

ఇతిగద్యా॥ శ్రీమద్గురుశివరామదీక్షితప్రభావే,
 వేదాంతవిచారణే, పూర్వభాగే,
 ధర్మాధర్మనిరసనప్రకరణం,
 పంచమోధ్యాయః
 సంపూర్ణం

శ్రీ సద్గురవేనమః.

పూర్వ భాగము.

కారణతనునిరసనప్రకరణము.

గుఱు తెఱిఁగెడి యెఱుకేనచ్చిదానందము. అదిక
న్నులయందున్నది. చూచునది సచ్చిదానందముగను
కను, నేనెఱుగుదుననియనుభవమున్నదిగనుకను, నేనే
సచ్చిదానందము. ఈసచ్చిదానందమే పరదేవతయనె
డియమ్మవారు. సర్వమునుగుఱు తెఱిఁగెడి యమ్మవారే,
సప్తకోటిమహామంత్రస్వరూపిణి, సార్థగాయత్రి, సావి
త్రి, సరస్వతీ. సచ్చిదానందస్వరూపిణి, అనియున్నదిగను
క, గుఱు తెఱిఁగెడుసచ్చిదానంద స్వరూపులేయందఱు
ను. ఈయెఱుకే యన్ని కులములు. అదెట్లునిన, ఎఱు
కతోడనేయందఱును, నేనుపలానివాడను, నేనుపలా
నివాడనని చెప్పుదురు, గనుకనందఱు నెఱుకస్వరూ
పులే. ఈగుఱు తెఱిఁగెడు సచ్చిదానంద ముండెనేని
యందఱునిజమే. ఈగుఱు తెఱిఁగెడు సచ్చిదానందము
లేకబోయేనేని యందఱబద్ధమే. అచలపరిపూర్ణము,
తనకుదానేస్వతస్సిద్ధమైయున్నదిగనుక, దానికియెఱు
కలేదు, మఱపులేదు. పరిపూర్ణము దేహాకారముగాక
యున్నదిగనుక, దానికివికారములేదు, గుణములేదు

పరిపూర్ణమునకంటె నెక్కువలేదు. ఈశరీరముపుట్టక
మునుపే, యచలముతనకుడానే స్వతస్సిద్ధమైయున్నది
గనుక నదియెన్నటికిజలించదు. దేహకారముగాక
యున్నది గనుక నెఱుకమఱపులులేవు. ఉన్నదున్నట్టై
యున్నది. సర్వకాలంబాకలీఱుగానేయున్నది. ఉన్నదు
న్నట్టుతెలిపెడు కలతలేని, నిజగురుడుగావలయును.
గురుఁడెఱుక స్వరూపమైయుండిన, నందఱుతల్లిసాంప్ర
దాయమువారే. వశిష్టులవంటిఋషులు కొందఱుక
ర్తయోగులు. శుకులవంటివిరక్తులుకొందఱుజ్ఞానులు.
ఈరెండుతెగల వారునుమునీశ్వరులే. జ్ఞానులుకర్తర
హితమైనశుద్ధ మార్గమువారుకారు. వశిష్టాదులేబ్రా
హ్మణులకుమూలము. వారిసాంప్రదాయమువారికేతె
లునును, వారికేయెఱుక. శాస్త్రములేకనడిచేవారేబా
ధులు. నులకచెన్నయ్య, చందయ్య గారైతే ^{శ్రీ}వైష్ణవులు. అ
ప్పయ్యదీక్షితులు, వారికిభక్తుడట. వారిదిన్ని బసవన్న
గారికులమే గనుక, రామానుజాచార్యుల వారిదిన్ని
బసవన్న గారికులమే. రామానుజాచార్యులవారు, మా
రునూరి నంచిగారికిశిష్యుడట. తిరుప్పావాయాశ్వాసుల
వారికిభక్తుడట, మాలవారై ననుమహాపెద్దలట, వశి
ష్టాదులతోనమానముశ్యామలాశక్తితండ్రిమతంగమ
హాఁటుపిగనుక, కొందఱుఋషులసాంప్రదాయమువా

రే, వారేశాక్తేయమతమువారు. శక్తియున్నదనియును
కొనువారుకొందఱు, చార్వాకులుకొందఱు, సూర్యుడే
దేవుడనినమ్మియుండువారు. ఈషణ్మతములవారు కు
లముచెడినపతితులే. ఈషణ్మతములవారే సర్వసహచ
రులు. బ్రాహ్మణుండు సత్యమైనయెడల క్షత్రియుని య
న్నమేలాగుతినెను.

ఆర్యాధిష్ఠితాః సతచ్ఛూద్రాః | ఆర్యాః పూతాః |

వైశ్యదేవాః స్పృశ్కార్యాన్యః | ఆర్యాః తై వర్జితాః ||

అనియున్నదిగనుక, శాస్త్రముచేతనే కులముచె
డుట. శాస్త్రముచేతనే గుఱుతెఱిగెడుజ్ఞానము. సర్వ
మునుగుఱుతెఱిగెడు జ్ఞానమే చైతన్యము. చైతన్య
మేక్షేత్రజ్ఞుడు. వాడేసచ్చిదానందస్వరూపమైన యా
త్మ, వాడేపురుషుడు, వాడే ఈశ్వరుడు, వాడేసర్వ
మునుగుఱుతెఱిగెడువాడు, గనుకనే సర్వజ్ఞుడనిపేరు.
ఒకదేహములో జ్ఞానముకించుత్తుగనుకనే, వాడుకించ
జ్ఞుడనబడును. కర్మప్రతిపాదక శాస్త్రమునకుబదులు
జ్ఞానప్రతిపాదక శాస్త్రము. దీనివలననే కర్మముపుట్టు
చున్నది. కర్మముద్వారా జ్ఞానోదయమునువారి నేమ
నిచెప్పవచ్చును. జ్ఞానమే కర్మమును జేయుమనుచున్న
ది. వేదశాస్త్రములనుశోధించెడుగురువులు పెట్టివారే.
గుఱుతెఱుగుటచేత కర్మముపుట్టుచున్నది. గుఱుతె

తెఱగెడుజ్ఞానమే సర్వార్థములు. నేనునేననిప్రవర్తించు నదియే స్వతస్సిద్ధమైనజ్ఞప్తి. బ్రహ్మస్వరూపమునకే యాత్మయనిపేరు. అదేజీవుఁడు, గుఱుతెఱిగెడు జ్ఞానమునకేనకలయుపదేశములు. చెప్పటజ్ఞానము, చేయుటజ్ఞానము, వినుటజ్ఞానము, వినుపించుటజ్ఞానము, ఇవి యన్నియునుజ్ఞానమనియెవరెఱుఁగుదురో, వారేమిచేయుచున్నారు, ఏమివిడుచుచున్నారు. జ్ఞానమేలోపట బైటనున్నదని చెప్పడము. అట్టిజ్ఞానమే మిథ్యయని తెలిసిన, దేనికిబైట, దేనికిలోపల. అంతర్భావ్యములుకల్పితములు. బట్టబయలుదేహములోఁజొచ్చినదా. వెల్లిపోవుచున్నదా, అన్నిటిప్పలు, గుఱుతెఱుఁగునట్టి మాయకే,దానిమహిమనేమనిచెప్పవచ్చును.ఉన్నదనఁగానున్నది, చూచుచుండఁగా లేనేలేదు. గురూపదేశానంతరములేదు. మహావాక్యముల నెవరికినోపదేశింతును. అవి జ్ఞానప్రతిపాదకమే, జీవేశ్వరప్రతిపాదకమే “తవాతీతంనిజం”. అనువేరులేనిఘట్టియెవరికిఁగలదో. వారేశుద్ధపురుషులు.వారుజ్ఞానులుగారు, అజ్ఞానులుగారు. ఇదేయుపదేశము, అద్వైతముమిథ్య, అదిజ్ఞానస్వరూపముగనుక నదియే యన్తరవాక్యము. అదినమ్మినవారికిఁగద్దు,సంశయములేదు. కన్నులయందున్నదియెఱుక. అది మాయరూపముగవ్యాపించి, శాస్త్ర

నిర్ణయములతోఁ జెప్పఁబడినది. దానికేజ్ఞానమనియును
చైతన్యమనియును, జ్ఞప్తియనియును, తేత్రజ్ఞాననియు
ను, అవిద్యయనియును, ఈశ్వరుఁడనియును, మాయ
యనియును, జీవుఁడనియును, ప్రకృతియనియును, పర
బ్రహ్మమనియును, సచ్చిదానందమనియును, స్వరూపమ
నియును, పరమాత్మయనియును, మహాలింగమనియు
ను, ఆదినారాయణుండనియును, మహాదహంకారమని
యును, పురుషుఁడనియును, మాయకేపరినామములు.

అట్టిమాయయందు, పెద్దలు, పిన్నలు, యోగులు,
భోగులు, జ్ఞానులు, కర్ములు, మోనులు, ఋషులు, దొ
రలు, దొంగలు, రాజులు, భృత్యులు, దిగంబరులు,
సన్న్యాసులు, వ్యాసాదిమహామునులు, దశావతార
ములు, బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులు, ముప్పదిమూడు
కోట్లదేవతలు, బ్రాహ్మణులు, చండాలురు, అష్టాదశ
వర్ణములు, సంధ్యావందనములు, నిత్యనైమిత్తికము
లు, కర్మములు, ప్రతివిద్యాదికజడములు, కించజ్ఞత్వ
ములు, సర్వజ్ఞత్వములు, జననమరణములు, నుఖదుః
ఖములు, దైవితాదైవతములు, కర్తాకర్మములు, జ్ఞా
నాజ్ఞానములు, నానామతములు, నానానిర్ణయములు
భక్తమహేశ్వరులు, విమిత్తమైశాపత్వములు, గురు
వులు, శిష్యులు, మహాత్ములుసామాన్యులు, చిత్రవిచి

త్రములైన స్వరూపములు, పాపపుణ్యములు, బంధ
మోక్షములు, సకలసంశయములు, సకల నిశ్చయము
లు, గుఱుతెఱిగెడిజ్ఞానబీజమునందుఁజెప్పఁబడినవి. వీ
టిలోనుకటియుండిన, మఱియొకటియుండదు. అనేక
జన్మగురుభక్తినిష్ఠులప్రాప్తిచేతనీబీజమునునిరసనము
చేయునట్టిసద్గురునితావుకుంబోయిన, వారు, అన్నిటి
కిమూలమైనదానిని లేకుండఁజేయుదురు, వెంటనే
చంచలమనునది నాశనమై, ఎక్కడఁజూచిన యచల
మైయుండును. ఇదేమనియడుగుదమనిన, యడుగుట
కు తానులేడు, చెప్పటకు గురుఁడులేడు, అచల
మునూత్రమేయుండెను. దానికిరాకపోకలులేవు, మొ
దలుతుదలులేవు, చావుపుట్టుకలులేవు, జ్ఞానకర్తృములు
లేవు, పుణ్యపాపములులేవు జననమరణములులేవు,
సుఖదుఃఖములులేవు, బంధమోక్షములులేవు, కించ
జ్ఞత్వ సర్వజ్ఞత్వములులేవు, నిశ్చయములేదు, జ్ఞా
నములేదు గనుకనన్నిబంధములీగుఱుతెఱిగెడుదాని
కేకలవు. సకలనిర్బంధములకు మూలమైనది యీగు
ఱుతెఱిగెడుశరీరమే. శరీరరూపమైన చైతన్యమేమిలే
కుండఁజూచిన, పుట్టనిదావనియచలము స్వతస్సిద్ధమై
యున్నది. శ్రుతి॥ నజాయతే, నవిద్యతే॥ ఆకాధ్యా

యములు, మతాధ్యాయములు, నిజగురు కరుణాకటా
క్షము సంపూర్ణమైనవారికి లేవు. సర్వకాలమేకకాల
స్థితిగానుండును.

ఇతిగద్యా॥ శ్రీమద్గురు శివరామదీక్షితప్రభావే,

వేదాంతవిచారణే, పూర్వభాగే,

కారణతను నిరసనప్రకరణం

షష్ఠమాధ్యాయః

సంపూర్ణం

శ్రీసద్గురవేనమః.

పూర్వభాగము.

గీర్వాణభావార్థదీపికాప్రకరణము.

యద్యద్యదంతి = ఏదియేదిచెప్పుచున్నారో. తత్త
 త్వంశూన్యం = అదియంతయునుశూన్యము. మను
 ష్యేషు = మనుష్యులయందు. యద్యత్పశ్యంతి = ఏదియే
 దిచూడఁ బడుచున్నదో. తత్తన్నరశ్మంగవత్ = అది
 యదినరులకుఁ గొమ్ములవలెనే. యద్యయత్కర్వంతి
 = దేనిదేనినిఁజేయుచున్నారో. తత్తద్గోష్యేషువంధ్యా
 పుత్రవత్ = అదియదిగొడ్డుటాపుదూడవలెనే. సర్వే
 షు = సమస్తమైనవారు. యద్యచ్ఛ్రావ్యంతి = దేనిదేనిని
 వినుచున్నారో. తత్తదభ్రీపుష్పవత్ = అదియదియా
 కాశపుష్పమువలెనే. సర్వం = సమస్తమయినవారు.
 యద్యద్విజానంతి = దేనిదేనినిగుఱులెఱుఁగుచున్నారో
 తత్తత్ = అదియది. అనంతం = అపరిమితము. నవదతి =
 పలుకదు. నపశ్యతి = చూడదు. నశృణోతి = వినదు. న
 కరోతి = చేయదు. నవిజానాతి = గుఱులెఱుఁగదు. నవ
 ర్థతే = వెఱుగదు. నజాయతే = పుట్టదు. నమ్రీయతే
 = చావదు. నపునర్జాయతే = మఱలపుట్టదు. నగచ్ఛ

తి=హి=దు. సజ్ఞానం=జ్ఞానముకాదు. సజీవతి=జీవించు
 నదిగాదు. సవిద్యా = విద్యకాదు. నేశ్వరః = ఈ
 శ్వరుడుగాదు. సవిక్యం=విక్యముకాదు. నానుభవః
 =అనుభవముకాదు. సముక్తిః = ముక్తికాదు. నాధి
 స్థానం=ఉండుటకాదు. నబ్రహ్మ=బ్రహ్మముకాదు. స
 శ్రవణం=వినుటకాదు. సమననం=అభ్యాసముకాదు.
 సధ్యానం=ధ్యానముకాదు. సపుణ్యం=పుణ్యముకా
 దు. సపాపం=పాపముకాదు. సధర్మం=ధర్మముకాదు.
 సదేవః=దేవుడుకాదు. సవైరాగ్యం = వైరాగ్యము
 కాదు. సభక్తిః=భక్తికాదు. సనియమం=నియమము
 కాదు. సేచ్ఛావిహారః=ఇచ్ఛావిహారమునుగాదు. స
 దానం=దానముకాదు. సత్యాగం=త్యాగముకాదు.
 సగ్రహణం=పట్టుటకాదు. సజపం=జపముకాదు. స
 పారాయణం=పారాయణముకాదు. సపూజా=పూజ
 కాదు. సహోమం=హోమముకాదు. సకాలః=కా
 లముకాదు. సయాత్రాణి = యాత్రలుకాదు. సలో
 కాః=లోకములుకాదు. సవిధి=విధికాదు. సనిషేధం
 =నిషేధముకాదు. సాభిమానం=అభిమానముకాదు.
 సప్రపంచం = ప్రపంచముకాదు. సజగత్ = జగత్తు
 కాదు. సవిశ్వం=విశ్వముకాదు. సదృశ్యం = దృశ్య
 ముకాదు. సక్షేత్రజ్ఞః=క్షేత్రజ్ఞుడుకాదు. సాత్మా =

ఆత్మకాదు. నపురుషః = పురుషుడుగాడు. నస్థానం =
 స్థానముకాదు. నమానం = మానముకాదు. నజ్యోతిః =
 జ్యోతికాదు. నప్రకాశం = ప్రకాశముకాదు. నసత్ = స
 త్తుగాదు. నసాక్షి = సాక్షిగాదు. నద్రష్టా = చూచువా
 డుకాదు. నలక్ష్మ్యార్థం = లక్ష్మ్యార్థముకాదు. నవిలక్షణం =
 విలక్షణముకాదు. నాతీతం = దాటుటకాదు. నమహా
 కారణం = మహాకారణముకాదు. నతుర్యావస్థా = తు
 ర్యావస్థకాదు. నగురుః = గురుడుకాదు. నశిష్యః = శి
 ష్యుడుకాదు. నవాచకః = వాచకముకాదు. నవాచ్యం =
 వచింపబడునదికాదు. నమహావాక్యాని = మహావాక్య
 ములుకాదు. నోపదేశః = ఉపదేశముకాదు. నవేదాః =
 వేదములుగాదు. నశ్రుతిః = శ్రుతులుకాదు. నప్రమా
 ã = ప్రమాణముకాదు. నసూత్రాణి = సూత్రములు
 కాదు. నశాస్త్రాణి = శాస్త్రములుకాదు. నపవిత్రం =
 పవిత్రముకాదు. నోచ్ఛిష్టం = ఉచ్ఛిష్టముకాదు. న
 తీర్థం = తీర్థముకాదు. నప్రసాదం = ప్రసాదముకాదు.
 నవందనం = వందనముకాదు. నభాషా = భాషయునుగా
 దు. నముద్రా = ముద్రలుగావు. నరాజయోగః = రాజ
 యోగముకాదు. నదేవకార్యం = దేవకార్యముకాదు.
 నపితృకార్యం = పితృకార్యముకాదు. నసంవత్సరం =
 సంవత్సరముకాదు. నమాసః = మాసముకాదు. నతి

ధి=తిధికాదు. నవారం=వారముకాదు. ననక్షత్రా
 ణి=నక్షత్రములుకాదు. నసాధ్యం=సాధించుటకాదు.
 ససామరస్యం = సమరసముకాదు. నమధురం = తీపు
 కాదు. నమానం=మానముకాదు. నస్త్రీ=స్త్రీకాదు
 ఘృపురుషః=పురుషుడుకాదు. నలజ్ఞా=లజ్ఞకాదు. నర
 తీ=రతికాదు. నబిందుః=బిందువుకాదు. నబీజం=బీజ
 ముకాదు. నరాగః=రాగముకాదు. నమత్సరం=మ
 త్సరముకాదు. నభగవాన్=భగవానుడుగాడు. స
 ఋషిః=ఋషికాడు. సమునిః=మునికాడు. ససిద్ధిః=
 సిద్ధికాదు. నాంతరం=లోపలకాదు. నబాహ్యం=వె
 లుపలకాదు. ససర్వం=సర్వమునుగాదు. ససర్వశూ
 న్యం=సర్వశూన్యమునుగాదు. సర్వశూన్యేషు=సర్వ
 శూన్యమునందు, కేన=ఎవనిగూర్చి, కోవద్ధతి=ఎవ
 డుపలికెను. కేనకింపశ్యతే=ఎవరిచేత దేనినిజూడబడి
 నది. కఃశృణోతి = ఎవనింగూర్చివినుచున్నాడు. కేన=
 ఎవనిచేత, కిం=దేనిని, కరోతి=చేయుచున్నాడు. కేన
 కంవిజానాతి=ఎవనిచేత, దేనినియెఱుఁగుచున్నాడు. త
 న్నాత్ =గనుక, సర్వే=సమస్తమైన, వృత్తయః=ప్రవృత్తి
 నివృత్తులు, కేవలాత్మని=కేవలాత్మయందు, నదృశ్య
 తే=కనబడదు. ఇతి=ఈప్రకారము, శ్రీవాచ్య = శ్రీ
 వాచ్యమను పేరుకలిగినటువంటి, భావార్థసూత్రాణి=

భావార్థసూత్రములు, సంపూర్ణం = సమాప్తమైనవి.

యదా=ఎప్పుడు, అహంవృత్తి=నేననే వ్యాపారము, జాయతే=పుట్టుచున్నదో, తదా=అప్పుడు, చండాలత్వం=చండాలము. అహం=నేను, చండాలత్వతి=చండాలుడనను, అనుభవాత్=అనుభవమువల్లనుండి, తద్వత్=వారివలెనే, సర్వేషాం=సమస్తమున్న నేననేటటువంటివారికిని, ఉచ్ఛసీచస్వభావా=ఉచ్ఛసీచస్వభావములుయేమనగా. ఈశ్వరోహం= నేనీశ్వరుడను, కూటస్థోహం=నేనుకూటస్థుడను, బ్రహ్మోహం=నేను బ్రహ్మము, శిష్యాహం=నేనుశిష్యుడను, హంసోహం=నేనుహంసను, బుద్ధోహం=నేనుబుద్ధిగలవాడను, రామోహం=నేనురాముడను, ఏతాని=ఇవి, ఉచ్ఛస్వభావాని=ఉచ్ఛస్వభావములు. జీష్యాహం=నేనుజీష్యుడను, భక్తోహం=నేనుభక్తుడను, అహంజ్ఞానీ=నేనుజ్ఞానిని, విరక్తోహం=నేనువిరక్తుడను, అహంశ్రోత్రియః=నేనుశ్రోత్రీయుడను, అహంమత్తః=నేనుమత్తుడను, అహంధ్యాతా=నేనుధ్యానముచేయువాడను, అహంయోగీ=నేనుయోగిని, అహంభోగీ=నేనుభోగిని, అహంభోగ్యః=నేనుభోగించువాడను, అహంరోగీ=నేనురోగిని, ఏతాని=ఇవి, నీచస్వభావాని=నీచస్వభావములు. సర్వేజనాః=సమస్తమయినజనులు, అహంవృత్తేః=నే

ననెడువృత్తికి, స్వభావాః=స్వభావముగలవారు. సర్వ
దా=సంతతమును, అహంవృత్తిః=నేననేవ్యాపారము,
జ్ఞానమేవా=జ్ఞానమని, కేచద్వదంతి=కొందఱుచెప్పుచు
న్నారు. తదసత్=అదిమంచిదికాదు. అహంవృత్తివ్యా
పారాణం=నేననేవృత్తివ్యాపారులకు, నాంతః = అం
తములేదు. ఇతి=ఇట్లు. భగవద్వచనాత్=భగవంతుని
వచనమువల్లను, తస్మాత్=ఆకారణమునుబట్టి, అహం
వృత్తేః=నేననేవ్యాపారమునకు, ననియమం=నియమ
ములేదు. చిత్రవిచిత్రసామర్థ్యత్వాత్ = చిత్రవిచిత్ర
సామర్థ్యమువల్లనుఁడి, అస్తత్ ప్రత్యయం= నేననేట
టువంటిప్రత్యయము, నిర్వికారఇతి = వికారరహితమ
ని, కేచద్వదంతి=కొందఱుచెప్పుచున్నారు. తదసత్ =
అదిమంచిదికాదు. అహంసజానామి=నేనెఱుఁగకపో
వుచున్నాను, అహంకరిష్యే = నేనుచేయుచున్నాను,
వయంరాజానః=మేము రాజులము, అహందానః=నే
నుదాసుఁడను, అహంపుణ్యాత్మా=నేనుపుణ్యాత్ముఁడను,
అహంవృత్తేస్సర్వావతారాని=నేననేవృత్తియేసర్వావ
తారములు. అహంకర్తా=నేనుకర్తనని, అహంభోక్తా
=నేనుభోక్తనని, ప్రత్యక్షానుభవః = ప్రత్యక్షమైన
యనుభవము. అహంసాక్షీ=నేనుసాక్షిని, తస్మాత్=ఆ
కారణమువల్ల, సాక్షీనా=సాక్షిచేతను, సర్వంక్రియతే=

సమస్తమునుజేయఁబడుచున్నదని, జ్ఞాత్వా=తెలిసి, అ
 సంతరమేవా=తరువాతను, పృత్తిః=వ్యాపారము; దర్శ
 నాత్=దర్శనమగుటచేత, అహంవృత్తేఅసంతనామాని
 =నేననేపృత్తికేయపరిమితనామములు. అహం=నేను,
 ౩దాచిత్=ఒకానొకప్పుడును, నజాయతే=పుట్టినవాఁ
 డనుగాను. తస్య=అట్టియచల స్వరూపునకు, జననమ
 రణభ్రాంతిరహితం = జననమరణభ్రాంతులు లేవు.
 సతత్పరం=దానికినస్యమేమియునులేదు. లోకే=లో
 కమునందు, ప్రతిబింబముభే=ప్రతిఫలించిన ముఖము
 నందు, ప్రతిచ్ఛాయాముభే=ప్రతిఫలించి ననీడయనెడు
 ముఖమునందు, యథా=ఎఱుల, నజాయతే=ముఖము
 పుట్టినదికాదో, తథా=ఆప్రకారము, ముఖం=మొగ
 ము, నజాయతే=పుట్టినదికాదు. ఘటజలస్థచంద్రవత్
 = నీటికుండలోనిచంద్రునివలెను, శశివిషాణవత్ =
 కుండేటికొమ్మలవలెను, వంధ్యాపుత్రవత్=గొఱ్ఱాలి
 బిడ్డవలెను, సప్రపంచం=ప్రపంచములేదు, గగనార
 విందవత్=ఆకాశ పుష్పమువలె, నవిశ్వం=విశ్వము
 లేదు. దర్శనాభావే=అద్దములేనిసమయము నందును,
 జలాభావే = ఉదకములేనిసమయమునందును, పురు
 షాభావే= పురుషుఁడులేని సమయమందును, ప్రయ
 త్నః = ప్రయత్నము, నిష్ఫలం=ప్రయోజనములేదు.

అతః = ఆకారణమునుబట్టి, వికారరహితం = వికారములేదు.

అహంవృత్తి రహితత్వాత్ = నేననేవ్యాపారములేనందుచేత, శశివిషాణవత్ = కుందేటికికొమ్ములవలెను, సగనారవిందవత్ = ఆకాశపుష్పమువలెను, అసత్ నివృత్తినిూత్రేణ = అసత్తు నివర్తించినవెంటనే, సత్ నివృత్తిః = సత్తును నివర్తయగుచున్నది. యథా = ఎప్పుడు, దర్పణాభావే = అద్దములేకపోవుచున్నదో, తథా = అప్పుడు, ప్రతిబింబముఖాభావవత్ = ప్రతిఫలించినముఖములేనట్టువలెను, ఘటజలాభావమాత్రేణ = ఘటమందున్న యుదకములేకపోవుటచేత, చంద్రాభావవత్ = చంద్రుడునులేనటువలెను, దుఃఖాభావమాత్రేణ = దుఃఖములేనందుచేత, సుఖాభావః = సుఖమునులేదు. ఛాయాపురుషాభావవత్ = ఛాయాపురుషుడులేనట్టువలెనే, తస్మాత్ = ఆకారణమును బట్టి, అహంవృత్తిరహితేన = నేననేవ్యాపారము లేనందుచేతను, ప్రయత్నం = ప్రయత్నము, ఆయాసరహితః = ఆయాసములేనందుచేతను, సుఖాభావవత్ = సుఖములేనందుచేతను, కుతః = భ్రాంతియెట్లు. గురువాక్యేన = ఆచార్యునివాక్యముచేతను, దృఢాభ్యాసేన = దృఢమైనయభ్యాసముచేతను, అతిసులభం = మిక్కిలి సులభ

ము. సుసుఖకర్తుమవ్యయం = సుసుఖం=మంచి సుఖమును, కర్తుం=చేయుటకొఱకు, అవ్యయం=నాశరహితమని, భగవద్వచనాత్ = భగవంతుని వచనముచేత. తస్మాత్=ఆకారణము వల్లనుండి, అహం=నేననే, వృత్తి=వ్యాపారము నజాయతే=పుట్టదు. యథా నజాయతే = ఏప్రకారముపుట్టదో, తథా=అప్రకారముగానే, సర్వదాభ్యాసేన=సంతతము నభ్యాసముచేత, అహం=నేను, ఉత్పత్తిస్థితిలయరహితః=ఉత్పత్తిస్థితిలయములు లేనివాడను. సర్వదా=సంతతమును, అహంవృత్తిరహితత్వాత్ = నేననేవ్యాపారము లేనందుచేత, అత్యంతగురుసాంప్రదాయహితానాం=అత్యంతగురుసాంప్రదాయపరులకు, అహంవృత్తిః=నేననే వ్యాపారము, అభ్యాసదారుఢ్యత్వాత్=అభ్యాసశృఙ్ఖలముచేతను, కదాచిత్ = ఒకప్పుడును, నజాయతే=పుట్టదు. అభ్యాసంకుతః=అభ్యాసమెట్లు. గురువాక్యంయథాతథా=గురువాక్యమేలాగోనాలాగే. గురువాక్యంకిం=గురువాక్యమేమి. స్వప్రకాశత్వం=తన నిజస్వరూపమగుటకు. అస్తత్ప్రయత్న త్వేన=నేనుప్రయత్నముచేయుటచేత, నిరంతరాపరోక్షవత్=సంతతమునపరోక్షజ్ఞానుడను. నదేహేంద్రియాణి = దేహేంద్రియములు లేనివాడను.

తత్ = ఆయచలము, నవిలక్షణజ్ఞానవత్ = విలక్షణమైన జ్ఞానమువంటిదికాదు. నపంచకోశాతీతవత్ = పంచకోశములను దాటినవంటిదికాదు. నావస్థాత్రయసాక్షివత్ = అవస్థాత్రయసాక్షివంటిదికాదు. నాద్వైతం = అద్వైతముకాదు. నయోగవత్ = యోగమువంటిదికాదు. నాధిష్ఠానవత్ = అధిష్ఠానమువంటిదికాదు. “ఏవంధార్యతేజగదతీతం” ఈప్రకారము జగత్తునకతీతమైనదేదియో, అదియచలము. ఇతి = ఇట్లు, భగవద్వచనాత్ = భగవంతునివాక్యమునుబట్టి. ఏవం = ఈరీతి, ధార్యతే = దీనినిధరియింపఁబడినది. అధిష్ఠానంకిం = అధిష్ఠానమనగానేమి. తన్తాయా = అదియేమాయయనునది. జీవపంచీకృతత్వాత్ = జీవపంచీకృతమగుటవల్ల, నావిద్య = అవిద్యకాదు. సతత్వవత్ = సత్యమువంటిదికాదు. మోక్షసాధనేన సబోధవ్యం = మోక్షసాధనమువంటితెలివికాదు. సనిత్యానందానుభవత్ = నిత్యానందానుభవమువంటిదికాదు. సభిన్నవత్ = భిన్నమువంటిదికాదు. సక్షేత్రవత్ = క్షేత్రమువంటిదికాదు. సజ్ఞప్తివత్ = తెలివివంటిదికాదు. సజీవవత్ = జీవమువంటిదికాదు. సేశ్వరవత్ = ఈశ్వరునివంటిదికాదు. సకూటస్థవత్ = కూటస్థునివంటిదికాదు. సబ్రహ్మవత్ = బ్రహ్మమువంటిదికాదు. సప్రత్యక్షచైతన్యవత్ = ప్ర

త్యక్షచైతన్యమువంటిదికాదు. సతత్పదలక్ష్యార్థవత్ = తత్పద లక్ష్యార్థమువంటిదికాదు. సభగవత్స్వరూపవత్ = భగవత్స్వరూపమువంటిదికాదు. అస్తిన్ = ఉన్నది కాదు. నాత్మప్రత్యయవత్ = నేననేప్రత్యయమువంటిది కాదు. వేదశాస్త్రాణినవేద = వేదశాస్త్రములకుండెలి యదు. నాహంవృత్తిభావేన = నేననేవృత్తి లేకపోవుటచే త, సబోధాస్ఫురణభావేన = శ్రుతితెలివిస్ఫురణ లేకపోవు టచేత, యనస్థితో = ఏదికాదో, తదేవ = అదేను. సప్ర త్యగోద్భవత్ = ప్రత్యగోద్భవంబువంటిదికాదు. అహంవృ త్తే = నేననేవృత్తికి, అన్యత్వాత్ = అన్యమగుటచేత, తస్మాత్ = ఆకారణమునుబట్టి, గురువాక్యానంతరం = గు రువాక్యమైనపిమ్మట, సశ్రవణాపేక్షా = వినుటలేదు. స మ్మననాపేక్షా = అభ్యాసాపేక్షలేదు. సధ్యానాపేక్షా = ధ్యానాపేక్షలేదు. సదా = సంతతము, అహంరహిత త్వాత్ = నేననేదిలేకపోవుటచేతను, తత్ = అదేమనిన, అహంవృత్తిరహితత్వాత్ = నేననేవృత్తి లేకపోవుటచే త, అతిసులభం = మిగులసులభము. నిజగురువాక్యంవి నా = నిజగురుకటాక్షములేక, ససంభవతి = సంభవించ దు. దుస్తరత్వాత్ = దుస్తరమగుటచేత, అతిశయవా క్యత్వాత్ = అతిశయవాక్యమగుటచేత, వేదసారపరం జ్యోత్యతీతత్వాత్ = వేదసారమేయుత్కృష్టమైన తేజ

స్సునుదాటుటచేత, యదస్తితదేవ = ఏదియున్నదో, అదేను. తద్వద=ఎతేదానినిచెప్పుమా. బద్ధముప్తివత్ అజ్ఞానం=ముయ్యబడిన పిడికిలివంటిదేయజ్ఞానము. ప్రకటితముప్తివత్ జ్ఞానం=తెలుపబడిన పిడికిలివంటిదేజ్ఞానము. యథాబద్ధముప్తి=మూయబడినపిడికిలియేప్రకారమో, తథాప్రకటితముప్తి=ఆప్రకారమే తెలుపబడిన పిడికిలిగనుక, ఆగంతుకత్వాత్ =నట్టనడుమవచ్చినదిగనుక, తద్వయాభేదభావః=ఆరెంటికిభేదములేదు. సదా=సంతతము, ఉభయరహితమేవ=రెండునులేకపోవడమే, స్వభావః=నిజస్వభావము. అజ్ఞానాభావమాత్రేణ=అజ్ఞానములేకపోవుటచేత, జ్ఞానాభావః=జ్ఞానమున్నులేదు. సదసదితి=మంచిది, మంచిదికాదనేది, సమ్యగ్దర్శనాత్ =తెస్సగాదర్శనమగుటవలన, అత్యంతపరమితి = మిక్కిలి యుత్కృష్టమనితెలుసుకొనుట. సిద్ధం = నిశ్చయము.

బ్రహ్మదారణ్యభాష్యే=బ్రహ్మదారణ్యభాష్యమునందు, దక్షిణాక్షిణచైతన్యే =కుడికంటియందుండెడుచైతన్యమునకును, వామాక్షిణచైతన్యే=ఎడమకంటియందుండెడుచైతన్యమునకును, వ్యత్యస్థమితి = భేదమని, ఉక్తం=చెప్పబడినది. తస్మాత్ =గనుక. శాస్త్రజ్ఞానంబహుక్షేత్రః=శాస్త్రజ్ఞానముమిగులదుఃఖకరము. బుద్ధిశ్చలనకారణం=బుద్ధికిచలనముకలుగును. ఉపదేశత్వాత్ =ఉపదేశమువలన, విరమతే=విరమించవలసినది. సర్వ

కర్తృఘ్నం=సమస్తకార్యములు, పదార్థగోచరజ్ఞానం=సర్వపదార్థములనెఱిగెడుజ్ఞానమే. సర్వకార్యత్వాత్=సర్వకార్యములవల్ల, జ్ఞానం=జ్ఞానము, జాయతే=పుట్టుచున్నది, ఇతిశ్రుతే=ఇట్లువేదములుచెప్పుటచేత, జాగ్రతావస్థాయాం=జాగ్రతావస్థయందు, జ్ఞానాధికార్యాత్=జ్ఞానమధికమగుటచేత, సత్తాజాగరణంవిద్యా=సత్వగుణమువలనజాగ్రతనుదెలియగలది. రజసాస్వప్నమదిశేత్=రజోగుణముచేతస్వప్నమునుదెలియగలది. తమసానుప్తిమాంయాంతి=తమోగుణముచేతనిద్రనుదెలియగలది. సర్వత్ర=ఎక్కడను, తుర్యావస్థా=తుర్యావస్థయనునది, అవస్థాతీతత్వాత్=అవస్థలనుదాటినది. తద్దృష్టా=అదిచూడబడ్డది. చైతన్యవీక్షితం=చైతన్యముచేతచూడబడినది.

ఇతిగద్యా || శ్రీమద్గురుశివరామదీక్షితప్రభావే, వేదాంతవిచారణే పూర్వభాగే, గీర్వాణభావార్థదీపికాప్రకరణం. సప్తమాధ్యాయః సంపూర్ణం.

—*(గీర్వాణభావార్థములకు తాత్పర్యము)*—

ఆకాశపుష్పమువలెను త్రాడు సర్పమువలెను దారుపురుషునివలెను గొడ్డాలిబిడ్డవలెను, ఎండమావులయందలి నీటివలెను, ఈప్రపంచముతోచుచున్నదేగాని నిజముగా ప్రపంచమున్నదికాదు. కనుక దబ్బరయగు ప్రపంచమునందుండోచెడు సమస్తమును, అబద్ధమే. శరీర యాత్మలును, లోకాలోకములును, అద్దమునందలి ప్రతిబింబములవలెను, ఘటజలమునందలి చంద్రునివలెను గనుపించి ఒకానొకప్పుడు కనబడకనేపోవుచున్నవిగాన. ప్రపంచమును ప్రపంచమునందలి సమస్తవస్తువులును ఒకప్పుడుగనుపించి ఒకప్పుడు కనబడకనేపోవుచున్నవి. కాబట్టి

సర్వమును భ్రాంతివల్లనేదోచుట. భ్రాంతియే జగత్తునకు కారణము. భ్రాంతిలేనియెడల జగత్తుదోచదు. ఆచార్యస్వాములవారి కరుణాకటాక్షముచేతనే భ్రాంతిరహితమై నిజస్వరూపముగావలయును. నిజస్వరూపమే యచలపరిపూర్ణము. ఈపరిపూర్ణముకంటె నన్యమేమియునులేదు. ఈపరిపూర్ణము సర్వకాలములయందును, సర్వదేశములయందును, సమస్తవస్తువులయందును, చలించక నిండి నిబిడీకృతమైయున్నది. పరిపూర్ణమునకు సంతర్భావ్యములులేవు. మోక్షాదిపదవులులేవు. ఎఱుక మఱుపులులేనియచలముగనుక సర్వకాలమొక్కటేవిధముగానున్నది.

సాధ్యాసాధ్యములుగాని పరతత్వముగనుక, ఆచార్యకటాక్షముతప్ప మఱి నేసాధనమువల్లను బొందనలవిగానిది. ఈపరిపూర్ణము ప్రత్యగాత్మ, పరమాత్మలకన్న నన్యమగు కేవలాత్మగా వున దీనికి కించజ్ఞత్వ సర్వజ్ఞత్వములులేవు. వాచ్యాధ్యము, లక్ష్యాధ్యమునులేదు. ప్రపంచము. ఇరువదియైదుతత్వములొనిది, ప్రపంచమే ప్రత్యగాత్మ పరమాత్మ. కేవలాత్మ ప్రపంచాతీతమై, కనదు విసదు అనదుచలించదు, నిర్దోషమై శుద్ధనిర్గుణమైనది, సమస్తవృత్తులు నీజీవేశ్వరులకే. ఈజీవేశ్వరులే మాయావిద్యాస్వరూపములు. మాయారహితమేయచలము. ఇది యచలగురువులవారికరుణాకటాక్షములేక నెంతటివారికిని పొందనలవిగానిది. అట్టియచలగురువునుజేరి నిజస్వరూపమునుగనుగొని భ్రాంతిలే నేలేదని సంతతముదృఢ నిశ్చయముగావలయును. ఇదియేజననమరణభ్రాంతిరహితము. కుడికంటియందుండు చైతన్యమునకును, ఎడమకంటియందుండు చైతన్యమునకును, బృహదారణ్యభాష్యమునందుభేదము చెప్పబడినదిగాన కాశ్రుజ్ఞానముబహుళేశము. ఎంతటివారికి శంకయుమువిడువదు. ఆచార్యకటాక్షముచేత నిజస్వరూపమునుబొందుటే సత్యము.

ఇది 1 శ్రీశివరామదీక్షితులవారి శిష్యపరంపరలోనొక్కరైన పోకల: శేషచలాహ్వయుండగు, అచలభావజ్ఞునిచేరచియింపబడిన గీర్వాణభావార్థదీపికా తాత్పర్యసంక్షేపము. సంపూర్ణము.

శ్రీసద్గురవేనమః.

పూర్వభాగము.

ఉపదేశప్రకరణము.

చరమశ్లోకం॥ సర్వధర్మాకాపరిత్యజ్యమామేకంశరణంవ్రజ॥
అహంత్యాంసర్వపాపేభ్యోమోక్షయిష్యామిమాశుచ॥

హేశిష్యా=ఓ శిష్యుడా! సర్వధర్మాకా=సమస్తములైన ధర్మాధర్మములుగల యెఱుకయనెడి యహంకారమును. పరిత్యజ్య=సమూలముగా నాచార్యునికటాక్షముచేత విడిపించుము. మామేకం=అహంకారములేని, ఒక్కడనైననన్ను, నాకంటె నన్యులు లేరనినమ్మి, శరణంవ్రజ=శరణువేడుము. అహం=అహంకారములేనినేను, త్యాం=అహంకారుడవైననన్ను, సర్వపాపేభ్యః=సర్వపాపములవలననుండి, మోక్షయిష్యామి=విడిపించగలను. మాశుచ=నీవు లేక పోవుచున్నావనిదుఃఖపడకుమా.

ఎఱుకనాకేయెఱుక. నేనే యెఱుఁగుదుననియున్నదిగనుక, అహంకారమేజ్ఞానము. అహంకారమేయజ్ఞానము. అహంకారముతోడనన్నియునుబోయెను. కనుక నమస్కారముచేయువారేలేరు. నమస్కారమేలేదు. ఇదివైష్ణవసిద్ధాంతము. శైవసిద్ధాంతమీలాగుననే. వైదీకమీలాగుగాదు. చరమార్థముతోఁగూడ తిరు

మంత్రద్వయమువాడుక గనుక, అహంకారముతోన
 నియునుబోయెను. జ్ఞాన భక్తి నై రాగ్యములకుమూ
 లములేదు. చెప్పనిదేదియో, విననిదేదియో, ఎఱుక
 మఱుపులులేనిదేదియో, దేహమున్నదో లేదోయని
 సంశయములేనిదేదియో, స్త్రీపురుషరూపములుగాని
 దేదియో, ప్రకృతిద్వయమనుశబ్దములేనిదేదియో, పు
 ట్టుకచావులెఱుంగనిదేదియో, వర్ణాశ్రమములులేని దే
 దియో, ధర్మాధర్మములులేనిదేదియో, పుణ్యపాపములు
 లేనిదేదియో, జ్ఞానకర్మములుగానిదేదియో, సర్వకా
 లము జీవభావము జగద్భావముకానిదేదియో, వాస
 నలేనిదేదియో, సగుణనిర్గుణములుకానిదేదియో, శ్ర
 వణ మనన నిధిధ్యాసములుగానిదేదియో, జాగ్రత్స్వ
 ప్నసుషుప్తితుర్యావస్థలనెఱుంగని దేదియో, ఆకలిద
 ప్పలులేనిదేదియో, కార్యకారణములనెఱుంగనిదేది
 యో, బంధమోక్షములులేనిదేదియో, నేనుగానిదేది
 యో, నేనునీవనుజ్ఞానరహితమైనదేదియో, ఆకాశాది
 భూతములనెఱుంగనిదేదియో, విషయా విషయములనె
 ఱుంగనిదేదియో, సాధనరహితమైనదేదియో, సర్వద్వం
 ద్వరహితమైనదేదియో, జడాబడముల నెఱుంగనిదేది
 యో, నేనునేననెడువృత్తిరహితమైనదేదియో, లోకాం
 తరభేదరహితమైనదేదియో, సదసత్తులుకానిదేదియో,

సుఖదుఃఖములు కానిదేదియో, భక్తి వైరాగ్య యో
గ జ్ఞానములుగానిదేదియో, ఉన్నదిలేదని యెఱుంగ
నిదేదియో, గురుశిష్యభావము రహితమైనదేదియో,
తల్లిదండ్రులు, లోకములు, దేవతలు, వేదములు, శా
స్త్రములు, పురాణములు సూత్రములు, భాష్యము
లు, దివసములు, దొరలు, దొంగలు, బ్రహ్మహత్యాది
పాతకములు, బ్రాహ్మణులు, మాదిగలు, వ్యాసాదిమ
హాఋషులు, సంధ్యావందనాదినిత్యకర్తృములు లేనిదే
దియో, అదితాననెడియెఱుకలేనిదేదియో, అట్టియ
చలమును, భగవానులు మొదలైన వారెఱుంగుదురు.
అట్టివారు సర్వకాలమచలమయ్యేయున్నారు. ఇతరులె
వ్వరునట్టి స్వరూపమెప్పటికినిగాలేరు. అశరీరులట్టిస్వ
రూపులయ్యే యున్నారు, కనుక, అచలము స్వతస్సి
ద్ధముగానేయున్నది. సర్వకాలముకల్పనారహితమైయు
న్న పరిపూర్ణమునందు కల్పనయున్నటుల లేనటుల
యుండెను. మాయచేతంగల్పనకులోబడినటుల య
గుచున్నది. నిజగురుసాంప్రదాయకుఁడుగాక, ఉన్నది
యున్నట్టే తెలియక, శ్రవణాదులనెడు బొందలలో,
వేద శాస్త్రములనెడు వాక్యములు ప్రవేశింపఁబడిన
భ్రాంతివిస్తరించును. ఇది నేనుగాను, అదియేనేను, నే
నే యది, అనెడి యహంకార మనెడి యెఱుకచేత
నే, ఎఱుక యున్నంతసేపునీలాగున యనుకొనుచు

నదిపోయిన, దానితోడలయించుచుందురు. మఱలన దివచ్చిన దానితోడనేవచ్చిభ్రాంతినివిడువకఁ దఱిదొ టుకక, కాలముగడపినయెడల, జననమరణప్రవాహ మువారిని విడువకుండును. సర్వకాల మొకరీతిగాను న్నవారికి. భ్రాంతియుండునొయుండదోయని, సంశ యమునొందిన వారినింభ్రాంతివిడువదు, వారులోక ముతోటివారే, అహంకారముతదై క్యమైనటులయుం డునుగాని, అహంకారమునువిడిచినవారుకారు. ఇం దుకొఱకు శీఘ్రముగా, ఉన్నదియున్నట్టుతెలిపెడుని జగురుసాంప్రదాయకమునుగనిపట్టి, ఉన్నదియున్నట్టు తాత్పర్యమైనయెడల శత్రుక్షయమై, సుఖదుఃఖరహిత మై, ఆదిమధ్యంత శూన్యమైయుండెదవు, రాకపో కలులేవు. స్వరూపస్థితికంటె నధికముగా మఱియొకటి యున్నదనెడి యహంకారమున్నదోలేదో. అహంకా రమున్నదనియెఱిగినవాఁడెఱ్ఱాని, లేదనియెఱిగినవాఁ డేయఱ్ఱాని, ఉన్నదో లేదోయనిన సంశయము, ఏమి లేదనియున్నభౌద్ధుఁడుగనుక, సర్వకాలము మూలము లేనిపరావ్రకృతి స్వరూపమే.

ఇతి, గద్యా, శ్రీమద్గురు, శివరామదీక్షితప్రభావే, వేదాంతవిచారణే, పూర్వభాగే, ఉపదేశప్రకరణం, అష్టమాధ్యాయః, సంపూర్ణం.

శ్రీ సద్గురవేనమః.

ఉ త్త ర భా గ ము.

మూలప్రకృతినిరసన ప్రకరణము,

మూలములేని యీగుఱు తెఱిఁగెడు శరీరమేమిలేదు. ఇట్లుతనకుఁదానే తాత్పర్యమైనయెడల, మఱలఁదోఁచుటకునేమియులేదు. శరీరమును గుఱుఁతెఱుఁగని బట్టబయలు తనకుఁదానేస్వతసిద్ధమై యెన్నటికిచలించకనున్న డేయున్నది. ఇదిశరీరములేని గురుసాంప్రదాయకము. ఇదేమహాద్వైతము. ఇదేద్వైతాద్వైతములకంటె పరతత్వము. అద్వైతమనిన విశిష్టాద్వైతమే. కేవలాద్వైతము కలలోనైనలేదు, ఉన్నకొంత సేపును, విశిష్టాద్వైతమే, ఐననుమూలములేనియీగుఱు తెఱిఁగెడు శరీరమేమిలేదు, కనుకవ్యవహారములేదు. శ్రీభాష్యకారులవారితాత్పర్యము అబద్ధమో నిజమోయనిసంశయము, నిజమేయని శ్రీశంకరాచార్యుల వారుసాధించినారు, ఐననునేనునుజదువుకొన్నానుగనుక అందుకునాకుందోఁచినంత యుత్తరముప్రవాసినాను. శ్రీభాష్యకారులవారిసందియమేదో, అదియేవిశిష్టమైనది. ఆచార్య కటాక్షముచేత, మూలములేని యీగుఱు తెఱిఁగెడు శరీరమునులెరనుదీసి, శుద్ధమార్గమును జూ

చినవారికి విశిష్టాదైవ్యతములేదు. ఈరెండునులేకుండి
న, దైవ్యతవార్తయునులేదు. సర్వకాలము, ఈశ్వరుడ
నేవ్యాపకమున్నది. అదిగుణములేనిది. “వికారరహిత
ఏవ ఈశ్వరః” అనియున్నదిగనుక వికారములేనివాఁ
డేయీశ్వరుడు, కలలోఁదోచినరామకృష్ణులవలెకా
దు, తెరకావల సేవలయున్న దేకుంతితముకానివై కుం
తము. ఆచార్యస్వాములవారు, అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండ
ములకునేనుదాసుఁడను, మూలములేనియీగుఱు తెఱి
ఁగెడు శరీరమేపరబ్రహ్మము, జ్ఞానమేనిర్గుణము, అనిసా
ధించినారాలేదా? అదిసరికాదు. మూలములేనియీ
గుఱు తెఱిఁగెడు శరీరము పరబ్రహ్మమై, శరీరములే స్వ
తంత్రులైయున్నయెడల, కొందఱు సేవకులై నీళ్లుమో
యుపెట్లు, కొందఱువంటఁజేసి పెట్టుపెట్లు, మఱికొం
దఱు, అగ్నిపెళుతాదులఁజేయుపెట్లు, మాదిగవాం
డ్రవలెను, మాలవాండ్రవలెనుయుండక మేముబ్రా
హ్మణులమని యభిమానముండుపెట్లు, ఆహా, అట్టిమా
యావాదుల మార్గములను విచారించుదు. మూలము
లేని యీగుఱు తెఱిఁగెడు శరీరమను తెరనుందీసిన
నేమియునులేదని మాసిద్ధాంతము, అంతయువై కుంత
మే. అంతయునుగల్పనారహితమైనకై లాసమే.

శ్లో॥ తద్విష్ణోపరమంపదం శరణావిసశ్యతిభూయః ।

అథతాననివర్తంతే । తద్ధాతుపరమంమమ ।

తతః॥శ్లో॥ తదంతర్పరిమార్గంత । త్వంయస్మిన్ గతానినివ ।
 గ్తంతేభూయఃఅంతరంప । జంతర్పరిమార్గతవ్యం ॥

అనియున్నది గనుకనందుకే, మూలములేనియీ
 గుఱు తెఱిగెడు శరీరమను, తెరనుదీసి యందఱినిం
 జూచుటకొఱకు, “ఉ త్తమపురుషస్తులన్యః” అనియున్న
 దిగనుకను, మూలములేనియీగుఱు తెఱిగెడుశరీరము
 లేకుండిన, ఉండునదంతయునచలమేయనితాత్పర్యము.

యస్తాత్సర్వభుతితోహం । అక్షరాదపిచోత్తమః ।
 ఉత్క్రష్టతమోక్షరాదపిచ । అమోఘోత్తమః ।
 అక్షరపరబ్రహ్మఃసోపి । త్తరాక్షరాభ్యాంఅన్యః ॥

అనియున్నదిగనుక, మూలములేనియీగుఱు తెఱి
 గెడుశరీరమేమిలేనిదే యీబట్టబయలు, ఇంతకంటెనె
 క్కువలేదు, మూలములేని యీగుఱు తెఱిగెడుశరీర
 మునకంటెదక్కువలేదు, మూలములేని యీగుఱు
 తెఱిగెడుశరీరమేమిలేదు, ఈబట్టబయలేయున్నది, మ
 లసీబట్టబయలేయున్నది, మూలములేని యీగుఱు
 తెఱిగెడుశరీరమేమిలేదు, ఇదేభ్రాంతిరహితము, ఇదే
 రాజమార్గము. ఈశరీరమున్నదనెడుభ్రాంతిచేతనే, స
 ర్వభ్రాంతులునుబుట్టుచున్నవి. సర్వకాలముచలించని
 యీబట్టబయలునకేమిభ్రాంతియున్నది, మూలములే
 నియీగుఱు తెఱిగెడుశరీరమేమిలేదు, ఇకభ్రాంతియే

టికి, ఉన్న యీబట్టబయలున కేమియును లేదు, మూలము లేని యీగుఱు తెఱిగెడు శరీరమేమి లేదు, ఒక్కటే విధము, వ్యవహారము లేదు, చించిన పత్రమెవ్వరియొద్దనున్న నేమి లేదుగాన, భయములేరైను, సుఖదుఃఖములతరితీఁపువదలెను, తీర్పుకానియెడల నెప్పుడైనముఖమునలుపెక్కును, ఇప్పుడెక్కడుండిన భయము లేదు. చావుదేనికి? పుట్టుకదేనికి? ఉన్న యచలమెప్పుడు నెక్కటేవిధముగానున్నది, నేనేమి లేదు, నీవేమి లేదు. ఉన్న దానికి నేజోలిపట్టదు. అది పుణ్యము చేయదు, పాపము చేయదు. నేను నీవు లేకుండినయదేయున్నది. లేనిదేమి లేకజోయెను. ఉత్తభ్రాంతిగదోయి, అనియిట్లందఱునెదరు, విచారింపి తీర్చడమైన భయముండదు, విచారించకుండిన నేమిటంకోయనియనిపించును, విచారించగానున్నదియున్నట్టేయుండెను. లేనిదేమి లేకజోయెను. ఈబట్టబయలు పుట్టదు, పుట్టించదు, భోజనము చేయదు, నీళ్లుత్రాగదు, శుక్లము లేదు, నెత్తురు లేదు, రతిచేయదు, సహించదు, కనుక సర్వక్రియాశూన్యమైనది. ఈబట్టబయలు, ఆచుదికాదు, మగవాడుకాదు, నపుంసకముకాదు, ఒక్కటియైనవికారము లేదు, ఈబట్టబయలునకు శరీరముగాని, రాకపోకలుగాని, కదలుటగానిలేక, సర్వకాలమొక్కతీటుగానే యున్నది.

అంతయునీబట్టబయలే, ఈబట్టబయలే, అచోద్యము
 అబాహ్యము, అక్లేశము. ఎఱుక అన్నియునుజూపితనకుఁ
 దానేపడిపోవుచున్నది ఈబట్టబయలేనిత్యము. ఇదేస
 ర్వగతము, ఇదేస్థాణువు, ఇదేయచలము, ఇదే బహు
 కాలమునుండియున్నది, ఈబట్టబయలుకొట్టునదికాదు,
 కొట్టఁబడునదికాదు, ఎవఱినింగొట్టుచున్నది ఎవఱినిం
 జంపుచున్నది, దీనికెఱుకలేదు, ఎఱుక లేనిదానికిచ్చబు
 ట్టదు, దానియంతటివాఁడేదానినడుగవలయును, దాని
 యంతదదియేఈబట్టబయలునకుబదులులేదు, నేనున్నా
 ననియెఱుఁగదు, శరీరమున్నదనిలేదనియెఱుఁగదు. అన్ని
 యునుగలలోనిముచ్చట్లు. ఈబట్టయలునకెఱుకయును
 వికారమునులేదు, ఏజోలియెఱుఁగదు, మొదలుతుద
 లులేక నీబట్టబయలే యున్నదిగనుక మొక్కటియైన
 భ్రాంతియుండదు. తనకుఁదానే స్వతస్సిద్ధముగానున్న
 ది. సర్వకాలముచలించక, ఉన్నదనిలేదనియెఱుఁగక,
 దేనినింజూడక, ఏమిలేనిదేయున్నది. లేనిభ్రాంతియు
 న్నదనుకొనుచున్నది, అదితీసివేసిన కొలఁదియేమిలేని
 దేయున్నది. మొదలేయీబట్టబయలున్నది. సర్వకా
 లమేమిలేదనిమఱువకున్న నేమి బాధలేదనియనుకొనిన
 కొలఁదియున్నట్లుంటున్నదిగనుక, పొట్టుపంచుకొనున

ట్లుండును. మిగులనభ్యాసముచేసిన సంశయములు లేకఁ
బోవుచున్నవి. ఉన్నదానికి నొక్కటియైన, సాధనలేకనే
తనకుఁదానేస్వతస్సిద్ధమైచలించక, సర్వకాలమొకతీఱు
గానేయున్నది. ఈశరీరముపుట్టకమునుపు, శరీరమున్న
దేమిలేదు, ఈలాగునందనకుఁదానేదృఢము. సాధనచే
యవలయునా, ఏమిలేదు. తనకుఁదానేదృఢము.

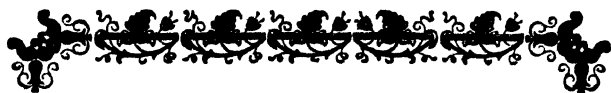
ఇతిగద్యా॥ శ్రీమద్గురుశివరామదీక్షితప్రభావే.

వేదాంతవిచారణే, ఉత్తరభాగే,

మూలప్రకృతినిరసన పత్రరణం.

ప్రథమాధ్యాయః,

శ్రీసద్గురవేనమః.

ఉ త్త ర భా గ ము.

మహావాక్య స్వప్రకాశప్రకరణము.

సుషుప్త్యవస్థలేదు, జాగ్రదవస్థలేదు, స్వప్నావస్థలేదు, ప్రాజ్ఞావస్థలేదు, స్థూలసూక్ష్మకారణములులేవు, ఈయుత్తబట్టబయలునకునవస్థాదులులేవు. మూడునాలుగులుపండ్రెండునులేవు. అన్నమయ, ప్రాణమయ, మనోమయ, విజ్ఞానమయ, ఆనందమయములను, పంచకోశములునులేవు. ఈయైదుకోశములులేని బట్టబయలునకు ప్రపంచమెన్నడునులేదు. ఈయుత్తబట్టబయలునకేమియునులేదు. ఇదేగురువాక్యము. జ్ఞానకర్తములయందాశగల్గినయెడల, అడవిలోఁగలసినకుక్కలవలె, రానుపోను భ్రమవిస్తరించును, పుట్టనిచావనిత్రోవ దొలుకదు. చావుపుట్టుకల భ్రమలెన్నటికినిలేవు. మాయపుట్టనేలేదు, ప్రపంచమునకు మూలమేమిలేదు, ఈయుత్తబట్టబయలునకునేమియునులేదు. ద్వాదశాక్షరియైనకేవలాత్మ, ఆత్మపరమాత్మలుగావు, జీవశరీరములుగావు. ఈయుత్తబట్టబయలునకునేమియునులేదు, దీనివలననేమియునుబుట్టలేదు, జ్ఞానమనెడియెలుకలేదు, అహంకా

రములేదు, ఎఱిగెడియెఱుక యనెడుమాయాచై తస్య
 స్వరూపిణి యెన్నడునులేనేలేదు. ఈయుత్తబట్టబయలే
 స్వతస్సిద్ధముగానున్నది, పుట్టనిచావని యీబట్టబయ
 లేన్నడును, ఎఱుక స్వరూపముగాలేదు, ఇఁకమీఁద
 నుగాఁబోదు, రెండుప్రకారములుగానుండక, సర్వకా
 లమొకటేవిధముగానున్నది. ఈయుత్త బట్టబయలు
 ప్రపంచమునకుఁగారణముకాదు, తానేపుట్టనిచావనిది
 ప్రపంచము నేలాఁగునఁబుట్టించును, ప్రపంచమున్నద
 నుజ్జడయునులేదు, పుట్టనిప్రపంచమును విద్వాంసు
 లున్నదని విచారించిన, పామరులకుసిగ్గుకాదా. మూ
 లములేనిఘ్నాయున్నదనువాఁడు, నిజగురుసాంప్ర
 దాయకుఁడుగాఁడు, వాఁడేసంసారి, వాఁడేపామరుఁ
 డు. వానికేవేదశాస్త్రములు, వాఁడేగురుమూలము వి
 చారించనివాఁడు, ఈయుత్త బట్టబయలేమిలేదని, గురు
 వాక్యమును జెప్పుకొనలేడు, ద్వాదశాక్షరియేగురువా
 క్యము, ఈవాక్యమును సర్వకాలముస్మరించవలయు
 ను. ఈయుత్త బట్టబయలే నిరంజనము, “ అంజనంనా
 మకిం ” అంజనమనఁగానేమి? అంజనమనఁగా లేనియ
 హంకారము. ఎఱుకయేజ్ఞప్తి, జ్ఞానమను ప్రపంచము
 తోడననుకొన్నాను. ఈయుత్త బట్టబయలునకు జ్ఞాన
 మెన్నడునులేదు, ప్రపంచమునులేదు, బయలుమాత్ర

ము స్వతస్సిద్ధముగనున్నది, ఇదిప్రవేశించదు, వెళ్లిపోదు, ఏరూపమునుబొందదు, మనుష్యాకారమెన్నడును గాలేదు, ఇఁకనుగాఁబోదు, ఈయుత్త బట్టబయలేనిరంజనము. ప్రజ్ఞానమనెడి యెఱుకయేని షేధము, కనుకజ్ఞానవాసనయేతగదు. ఈయుత్త బట్టబయలేపరిపూర్ణము దీనివలనంబుట్టని ప్రపంచమునేలాఁగుననున్నదనిజెప్పుదును, చెప్పనేజెప్పును, మీరున్న జెప్పఁగూడదు, పుట్టని ప్రపంచమున్నదనిచెప్పుకోరాదు, ఈయుత్తబట్టబయలు సర్వకాలమున్నది.

“ ఏనపరమాత్మనా, ఛిదంతివేదశాస్త్రాణి, ఏన, పరిపూర్ణం, ఏనపరమాత్మనాదహంతిపాతకాః, ఏనఅచలంపరిపూర్ణం । ఏనక్షేత్రాత్మాన । నశోషయంతిమారుతః । నిత్యంసర్వగతస్థాణుః॥ అచలోయస్సనాతనః । ” అనియున్నదిగనుక, ఈయుత్తబట్టబయలేయనినిశ్చయముగనమ్మి, చైతన్యమునునిషేధింపవలయును, అదిలేనిజ్ఞప్తి, లేనిమాయగనుక, లేనిప్రపంచములేనేలేదనిదృఢమైననడేసరి. బట్టబయలుసర్వకాలమొకతీటుగానేయున్నది, ఇదితప్పవేఱొక్కటిలేదు. లేనియెఱుకేప్రపంచము ప్రపంచమేలేనియెఱుక, ఈయుత్తబట్టబయలేయున్నది, ఇదియేనిరాకారము, ఇదేనిర్గుణము, ఇదే నిర్వికారము, ఇదియండపిండబ్రహ్మాండాకారములెన్నడునుగా

లేదు, ఈయుత్తబట్టబయలేయున్నది. ఎఱుకేలేనిమాయ, ఎఱుకే లేనిప్రపంచము, ఈయహంకారమేలేనిమాయ,లేనిమాయలేనేలేదు,లేనిమనస్సులేనేలేదు,ఈయుత్తబట్టబయలునకును,ప్రపంచమునకును, సంబంధములేనేలేదు,ఇతమిందనుసంబంధముగలుగనేరదు,సర్వకాలమొకతీటుగానేయున్నది, ఇది రాకపోకలులేనియచలముగనుక, “ సచ్చిదానందస్వరూపిణీ శక్తిః, స్త్రీపురుషశ్చ, ” అనియున్నదిగనుక నీరెండునుకేవలాయుదును, ఈయుత్తబట్టబయలువలనమొక్కటియైననుబుట్టనేలేదు, ఇతమిందను బుట్టంబోదు, ఏదిచూచినయచలస్వరూపమే, ఏదిమాట్లాడినయచలభావమే, బట్టబయలైనయచలముమాట్లాడదు, వేదశాస్త్రములప్రాప్తియేలేదు,కనుక, వేదశాస్త్రములనిపేధింపవలయును, సర్వకాలమునుత్పత్తిస్థితి, లయములకుకర్తమునుపులేదు, ఇప్పుడునులేదు. అచలముజ్ఞానాతీతము గనుక నదిభుజించదు, రతిసలుపదు, కర్తములు చేయదు. ఇదిపరిపూర్ణాచలభావముగనుక, దీనివలన సహంకారము పుట్టనేలేదు, భ్రాంతియెవరికి, దీనియందు భ్రాంతియెన్నడునులేదు, ప్రపంచము పుట్టనేలేదు, మాయయొలువంటిదో, అటువంటివాడేదేవుడు. దే

పుడేపరమాత్మ, జీవుడేప్రత్యేగాత్మ, ఈరెండును, అహంకారస్వరూపములే, అహంకారమువల్లనేజన్మము, జ్ఞానమువల్లనేబుద్ధి, లేనిమనస్సే జ్ఞప్తికి మూలమట, అంతఃకరణములైదును, ఎఱుకస్వరూపమే, కనుక ఈయుత్తబట్టబయలేయమృతము. అమృతమనగా జననమరణరహితము. అచలము పందిస్వరూపముకాదు, గాడిదస్వరూపముకాదు, కుక్క-స్వరూపముకాదు, మనుష్యస్వరూపముకాదు, ఏస్వరూపమున్నుగాదు, ఇఁకమీఁదనుగాబోదు, ప్రపంచమెన్నడును బుట్టనేలేదు, ఉత్పత్తి స్థితిలయములకు మూలముకదా, భ్రాంతికదా? ఈయుత్తబట్టబయలేపరబ్రహ్మమనియెఱుగరు, దీనికిమొదలు నడుమతుదలులేవు, జన్మమెన్నటికినిలేదు, ఇప్పుడునులేదు, ఇఁకమీఁదనులేదు, ఈబట్టబయలునకు జ్ఞానములేదు, కర్తృములేదు, కర్తృత్వాదులులేవు, వర్ణాలంకారములునులేవు, ఇదినిరంజనమనుసౌజ్ఞ.

జ్ఞానమని ప్రసిద్ధిమాత్రమేగాని, నిజగురుకటాక్షముచేత నాజ్ఞానమబద్ధమగుచున్నది. ఈయుత్తబట్టబయలేయని నిబంధనయుండిన, జ్ఞానమునిపేధమేగనుక, జ్ఞానమునకు జన్మమెన్నడునులేదు. ప్రత్యేగాత్మయనిన జీవుడే. జీవుడున్నాడనియనకాదు. పరిపూర్ణమువల

నంబుట్టనేలేదు. శాస్త్రములచేతనే జీవుడులేడని తెలియబడుచున్నది. శరీరములో జీవుడున్నాడని యోచించినపాపాత్ములు, గురుమూలముగావేదాంతశాస్త్రములను విచారించినవారుకాదు. విచారించినవారికి నిబంధనలేదు. ఈయత్తబట్టబయలునందు జీవుడేలేడు. జగత్తేలేదు. పుట్టనేలేదు. ఇతమింద పుట్టబోదు. జ్ఞానభ్రాంతి, కర్మభ్రాంతి, పుట్టినయెడల మునిగినశించుటేసత్యము. అంతయుననుభవమే. మూలములేని యీగుఱుతెఱిగెడు శరీరమున్నంతవరకుననుభవమే. ఈగుఱుతెఱిగెడుశరీరమేమియునులేదు, అనినదాచింతించుచుండినంబుట్టనిచావనియచలము, స్వతస్సిద్ధమైయున్నదిగనుక, మూలములేని యీగుఱుతెఱిగెడుశరీరముచేత నచలమిట్టిదనిజెప్పుటకు సాధ్యముకాదు. ఈయావరణము లేకుండినయెడల పుట్టని చావనియచలము స్వతస్సిద్ధమైయున్నది. మూలములేనియీగుఱుతెఱిగెడుశరీరమును, విడిపింపజేసెడు గురుడుండినయెడల మిగులసులభము. ఈగుఱుతెఱిగెడుశరీరములుచేసినగ్రంథములను బదివి, విని, నమ్మినయెడల, కొంతసేపు, అచలుడై, కొంతసేపులేక నిలువదంచలముగలవాడై, సేనేయదలమనుకొని నిద్రించి, తా

నాగ్రంథములతోడమునిగి, మఱల, మునుపటివలె
 భ్రమలచేత భ్రాంతినశింపక దఱిదొడుకక క్లేశపడు
 ను. అందుకే మూలములేని యీగుఱుతెఱిగెడుశరీర
 మనెడి యావరణములేనివారినింజూచి, వారిముచ్చట్లు
 విని, వారినడతలుచూచి, వారిశిష్యులనుగాంచి, వా
 రుశాంతమునువహించియున్నారో, లేక, శరీరమైయు
 న్నారోయనివారిజాడగనుగొని, వారిదగ్గరకుంబోయి,
 ఈగుఱుతెఱిగెడుశరీరముచేసిన, శంకరభాష్యమునున
 మ్మియున్నారో, లేకయితరభాష్యములను నమ్మియున్నా
 రో, శాస్త్రవాసనలేక, ఇతరవాసనచేత నున్నారోయ
 నిజక్కఱగావిచారించి, వారినింగాంచి, అయ్యా భూ
 మండలమునందు మూలములేని యీగుఱుతెఱిగె
 డుశరీరములేనియచలస్వరూపులున్నారట, వారియా
 చారమేమి, వారి శాస్త్రములేమి, వారురారా,
 పోరా, వారిజాడయేలాగు? వారు పుట్టినారాలేదా?
 వారికింజావున్నదాలేదా; వారికిఁ గులగోత్రములున్న
 వాలేవా, వారేలాగునబుట్టిరి? వారికివేదశాస్త్రములు
 ప్రమాణములా, అప్రమాణములా? వారికిందలిదండ్రు
 లుభార్యబిడ్డలున్నారా, లేరా? వారిమూలమేమి? వా

రచలస్వరూపులను తేలారగనెను. వారెవ్వరోకానివారి
 మూలము నాకుండెలియదు. పుట్టనిచావనియచలము
 న్నదనిచెప్పి యేమి లేకపోయిరి. ఇదియేమని యడుగు
 నమనిననెక్కడజూచిన, నచలమేయున్నది, మొదలు
 లేదు, కొనలేదు, మూలములేనియిగులు తెఱిగెడుశ
 రీరమేమియునులేదు. సముద్రములోనావమునిగినటుల
 యీభూమండలమునందు తానుమునిగిపోయెను. వాని
 తోడనే వేదశాస్త్రము లేమి లేకపోయెను, ఆహా, ఏమి
 యాశ్చర్యము.

కలలారగనుపించెడు దేహములవలెనే, మూలములే
 నియిగులు తెఱిగెడు శరీరమేమి లేకపోయెను. కలలో
 నేనుగులెక్కడనుండివచ్చెను, ఎక్కడికింబోయెను, ఆ
 లారగుననే, ఈగులు తెఱిగే శరీరములెక్కడనుండివచ్చె
 ను, ఎక్కడికింబోయెను, ఎక్కడజూచినయచలమేకాని
 యేమిలేదు. ఈగులు తెఱిగెడు శరీరములేనందుననే
 యచలముపుట్టనిచావనిది. మూలములేనియిగులు తె
 ఱిగెడుశరీరమునకే సకలభ్రమలు, శాస్త్రములను సి
 ధ్ధాంతములనునమ్మినయెడలరాకపోకలుతప్పవు, భ్రాం
 తిలేనిదోవదొలుకుటకాతిస్వము. మూలములేనియిగు
 లు తెఱిగెడుశరీరమున్నదనిచెప్పినను, లేదనిభెప్పినను,

భ్రాంతిపోదు. అచలగురుసాంప్రదాయముదొఱకిననొక్కటియైనభ్రమయుండదుమూలములేనియీగుఱుతెఱిగెడుశరీరము చెప్పినమాటలువినినయెడల మునుపటివలెనేరాకపోకలుకల్గియుండును, సకలనిశ్చయములు సకలసంశయములుబాధించుచుండును. ఆవరణములేనిగురుడుప్రాప్తించినయెడల, ఆవరణములేకుండఁజేయును. వినువారికిభ్రాంతిరహితముకానియెడల, చెప్పెడువారికేప్రయాసము. ఈయుపదేశమెవ్వరియొద్దనుజెలుసుకొనకతొలుతయచలగురునిచెంతఁజేరినశీఘ్రముగానబ్బును. శాస్త్రువాసనగలశిష్యుఁడాయేనేని, శాస్త్రములలోనున్నటులఁ జెప్పవలయును. వచ్చినవారియభిప్రాయములననుసరించిచెప్పటయుక్తము, ఈరాజమార్గమునుజెప్పినయెడల బహుజనవిరోధము, మూలములేనియీగుఱుతెఱిగెడు శరీరముచేసినమార్గములనుజెప్పినవారేవిశేషజ్ఞులనిలోకులకుసంతోషము.

ఇందుకువాక్యము, “ సత్యంజన విరోధంచ, అసత్యంజనరంజకం, ” అనియున్నదిగనుక, మూలములేనియీగుఱుతెఱిగెడుశరీరముతనవంటివారికే సమాధానము, నానామతములునానాశ్రుతులు, నానాశాస్త్రములునానాభాష్యములు, వారివారికిందగినటులయున్నవి. ఎవరివివారికేదొడ్డవనిచెప్పినమాధానముచేసి, తమకుదమమూలము తెలియకయాచార్యస్వాములవారనిపేరుపెట్టుకొనిరి. మఱికొందఱు, మూలములేనియీగు

ఱు తెఱిఁగెడు శరీరమునాదియని మధ్యమతమునుగల్పించిరి. మూలము లేని యీగుఱు తెఱిఁగెడు శరీరములు మెచ్చుకొనునటుల శాస్త్రములు పలికినవి. ఇంతేకాని, పుట్టనిచావనియచలము శరీరము లేనిదిగనుక నేదానినిగురించి శాస్త్రములు చెప్పలేదు, శాస్త్రప్రకారము నడువకుండినలోకులకు విరోధము, అటుల విరోధమైనను నడువకుండిననుసరే, నన్ను విడువకుండిననుసరే, నావారనినాకు సంతోషము. నాకు మూలము లేదు. ఎవరైనను మూలము లేని యీగుఱు తెఱిఁగెడు శరీరమున్నదనుట తప్పు. మూలము లేని యీగుఱు తెఱిఁగెడు శరీరము లేనే లేదు. ఎప్పటికినియచలము స్వతస్సిద్ధముగా నేయున్నది, ఇంతేకాని, ఏసాధన, ఏయుక్తి, ఏశ్రుతిపనికిరాదు. అచలము మొదలుకొనలేక, తనకుఁదానే స్వతస్సిద్ధమైయున్నదిగనుక, అచలమే శాశ్వతమైయున్నది, అచలముగాకరెండవదానికి మూలము లేదు.

శ్లో॥ భ్రమేణాహం భ్రమత్వంచ | భ్రమేణోపాసకం మనః |

భ్రమేణేశ్వరభావత్వం | భ్రమమాలమిదం జగత్ ||

అనియున్నదిగనుక భ్రాంతిరహితమునకై నిజగురుసన్నిధిచేరవలయునని తాత్పర్యము.

ఇతిగద్యా॥ శ్రీమద్గురుశివరామదీక్షితప్రభావే, వేదాంతవిచారణే, ఉత్తరభాగే, మహావాక్య స్వప్రకాశ ప్రకరణం ద్వితీయాధ్యాయః. సంపూర్ణం

శ్రీసద్గురవేనమః.

ఉ త్త ర భా గ ము.

అమలప్రకాశిక ప్రకరణము.

ఈపరిపూర్ణము వలన భగవానులు పుట్టినేలేదు. పుట్టని చావనివాడని గీతలోనున్నది, పుట్టనిచావని వాడైనయెడల తేపల్లెలోనేలాగు పుట్టెను, పదు నాఱువేలు గోపికాశ్రీలతనికి భార్యలనెడు మాటలకు మూలములేదు, ఈపరిపూర్ణమే పుట్టనిచావని పరబ్రహ్మము, అత్యంత విలక్షణము, ఈమాటసమస్త దేశములవారును జెప్పుకొనుచున్నారు. తానెఱుంగదు, జ్ఞానాజ్ఞానములులేనివాడు, ఆదిమధ్యాంతశూన్యుడు, తానెక్కడను నిండియున్నాడు, తనకు మొదలులేదు, నడుమలేదు, కొనలేదు. ఈపరిపూర్ణమెప్పు టికినేలాగో, ఆలాగుననే యున్నది. తురకలు పంది వలన, బ్రాహ్మణులు బట్టెవలన, నక్కవలన నారాయణుండునుబుట్టిరి. కుక్కవలన నీకోతులుపుట్టినవి. ఈనిరాకారము వలనప్రపంచము పుట్టినేలేదు. ఎవ్వరెఱుంగరు, అభిమానమేపంది, కోపమేకుక్క, జిత్రేచిత్తము. కుక్కకాలె కఱవవచ్చునదియేమో, కోపగించి కొట్టవచ్చునదియేమో, బేష్టలన్నియునుకోరిచేష్ట

లే, కుక్క-చేష్టలుకొన్ని, ఊరఁబంది చేష్టలువిస్తారము, అందువల్ల నేతురకలకు దానిమీదం గోపము, ఏది మొదటయున్నదో. అదియేపందినిపుట్టించునది, అదియేమనుష్యునిబుట్టించునది, అచలమునిర్గుణ నిరాకారమగుటవలననదిపందిరూపముకాలేదు. మనుష్యురూపమునుగాలేదు. ప్రపంచరూపమునుగాలేదు. వీటినిబుట్టించనులేదు. ఈయూరఁబందియెవరివల్ల పుట్టినదో, ఆవుకొడుకు బసవన్నయెద్దుసాంప్రదాయము, చీచీ, మొదలుచక్కనైన, కొనయునుజక్కనే, మొదలువంకరయైన, కొనయునువంకరే, ఈపరిపూర్ణముమాత్రము సిద్ధము, ఇది చావుపుట్టుకలులేనిది, ఇంతకంటెనెక్కువలేదు. సర్వకాల మొక్కతీటుగానేయున్నది, ఇప్పుడును బుట్టలేదు. ముందరను, బుట్టంబోదు. అభిమానమే యూరఁబంది, పందిపుట్టుక నెఱిగిన వాఁడేగురుఁడు, ఈపరమాత్మయే పరమాత్మ, ఈపరిపూర్ణమేపరిపూర్ణము, దీనివలనప్రపంచమెన్నడునుబుట్టనేలేదు. సర్వకాలము నీపరిపూర్ణమేయని శంకరాచార్యులవారినిష్కర్ష, స్వామిజియ్యురును, సర్వకాలము నీ పరిపూర్ణమేయనిచెప్పిరి, మొట్టమొదట పరిపూర్ణమేయున్నది. జ్ఞానము కోటిశాస్త్రములవల్లను చీచీయనితీసివేయబడినది, అహంకారము లేకుండినయె

డల జ్ఞానమేలేదు. సర్వకాల మెడతెగక, ఈపరిపూర్ణమేయున్నది, అహంకారమెన్నడునులేదు.

“యత్రనాన్యత్పశ్యతి నాన్యచ్ఛృణోతి, నాన్యద్విజానాతి తత్స్వయంభూః”

అనువాక్యమునుబట్టి యదియే, కేవలపరిపూర్ణము, జ్ఞానాజ్ఞానములు మొదలైన ద్వంద్వములు నిషిద్ధములు గనుక, ఈపరిపూర్ణమేలేస్స, ఇంతకంటెను దొడ్డదిలేదు. శాశ్వతమైనది, దైవతాదైవత రహితమైనపరతత్వము. ఈపరిపూర్ణమునకు నేదియునులేదు. ప్రకాశ విమర్శ రహితమైన పరతత్వముగనుక ప్రపంచము పుట్టనేలేదు. సమయాచారము దొడ్డది, కర్త లేదు గనుక, ఎవనింగూర్చియినీ ధము, ఈపరిపూర్ణమునకు నేమియునులేదు. వేదశాస్త్రసారము సంపూర్ణము.

ఈయత్త పరిపూర్ణమే పరమపురుషుడు, ఇతని వలన క్షేత్రజ్ఞుడను జీవుడు పుట్టనేలేదు. క్షేత్రమనెడు శరీరమును బుట్టలేదు. అంతయును బుట్టనిచావని పరిపూర్ణమే, అత్యంత విలక్షణమై యున్నది. పుట్టనిచావనిది గనుక, ప్రపంచమునుబుట్టనేలేదు. భగవానుడు కల్పితుడు, కవీశ్వరుడు పుట్టిపట్టాభిషేకము చేసెను, పురాణముల ప్రమాణములే. వేద

ములు వట్టిమాటలే కనుకనివియేలాఁగున నబద్ధమో, ఆలాఁగున నన్నియు నబద్ధములే. పరమాత్మ వలన నహంకారము పుట్టినేలేదు. ఈయత్తపరిపూర్ణమే సత్యము, పుట్టనియహంకారప్రపంచములు రెండును అసత్యములు, మతములు, అడవిలోని త్రోవలు, చీచీ, వాటినిం దలంపరాదు, అహంకారపుచవి, యహంకారముతోనేజోయెను, అదిపుట్టనిచావని మార్గము కాదు, శరీరము పుట్టకమునుపు, పుట్టినవెనుక, కాలి పోయిన తరువాత నీయత్త పరిపూర్ణమేయున్నది. ఇది పుట్టనిచావని పరిపూర్ణము గనుక, చలించకనేయున్నది, పరిపూర్ణమునకు శరీరమెన్నడును లేదు. జీవుఁడు పుట్టినేలేదు. ఈపరిపూర్ణమే సరి. ఈపరిపూర్ణమే ప్రభుస్వామి. ఈస్వామివలనం బ్రపంచము పుట్టినేలేదు. పుట్టినదని. కవీశ్వరులు చేసిన లీలలు, వారి కే యెఱుక, శైవసిద్ధాంతములు ప్రపంచము పుట్టలేదని చెప్పుచున్నవి, ప్రభుస్వామియనిన, ప్రభువనిన, పరమ పదమనిన, పరిపూర్ణమే, ఈపరిపూర్ణము వలన, శక్తియను శివుఁడును బుట్టినేలేదు. అంతయునీయత్తపరిపూర్ణమే పుట్టనిచావనిచైతన్యము నేనేలాగుననున్నదనిచెప్పుదును, చీచీపుట్టనిచావనిపరిపూర్ణమే

యున్నది, గీతాభాష్యములలో, నీయుత్తపరిపూర్ణమే
 యున్నదని, శంకరాచార్యులవారు చెప్పిరి. సూత్రభాష్య
 మందును బుట్టని చావనియీ పరిపూర్ణమే యున్నది.
 ఉపనిషద్వాక్యములయందు, పుట్టనిచావని వాడే పర
 బ్రహ్మమని, అమృతమని, కారణ కార్యములు లేకనున్న
 దని, సదసత్తులుగానిదనియున్నది గనుక, పరిపూర్ణమునే
 మొదట చెప్పవలయును. పరిపూర్ణమువలనం బుట్టని
 తేత్రజ్ఞ తేత్రములను జెప్పరాదు. పరిపూర్ణమే పర
 మపురుషుడు. ఈయుత్తబట్టబయలున కేమియును
 లేదు. పుట్టనిచావనివాడే పరమపురుషుడు, అతడే
 విలక్షణుడు, అహంకారమే జ్ఞానాజ్ఞానములు.

ఇతిగద్య|| శ్రీమద్గురు శివరామదీక్షితప్రభావే,

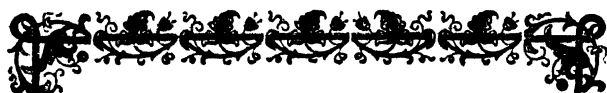
వేదాంతవిచారణే, ఉత్తరభాగే,

అమలప్రకాశిక ప్రకరణం

తృతీయాధ్యాయః.

సంపూర్ణం

శ్రీ సద్గురవేనమః.

ఉ త్త ర భా గ ము.

అమృతసారప్రకరణము.

ఈయుత్తపరిపూర్ణము తనకుఁదానే స్వతస్సిద్ధమై చలించకనున్నది. ప్రపంచముపుట్టినేలేదు. ఇదేనిజగు రూపదేశము. ఈయుత్తనిర్మలమేపరిపూర్ణము. నిజగు రుకటాక్షములేక, నదికానలేరు, “ఆచార్యస్వరూపనివే ద్యం” అనియున్నది “ఖంబ్రవ్త్వా” అనిసిద్ధాంతవాక్యములుండనేయున్నవి గనుక, ఉన్నభ్రాంతిమొదటిది కాదు, మొదటేదియున్నదో, నదిచెప్పినవాఁడగుఁ డు, పుట్టనిచావనిగురుఁడుకావలయును, శరీరమైయున్నగురుఁడుపనికిరాఁడు, అహంకారమైయున్నగురుఁ డుపనికిరాఁడు, పుట్టనిచావనిది యేదియో, యదిసత్యమనిచెప్పెఁడుగురుఁడుకావలయును. జ్ఞానమార్గము నిషేధమేకర్తమార్గమునునిషేధమేగనుక, పుట్టనిచావనియీపరిపూర్ణమునేమొదటచెప్పవలయును. పుట్టని ప్రపంచముయొక్కజోలేకూడదు. ఈయుత్తపరిపూర్ణమువలన మాయపుట్టినేలేదు, గనుక నీయుత్తపరిపూర్ణమేయున్నది. ఈయుత్తపరిపూర్ణమేయత్యంతవిలక్షణము. ఈయుత్తపరిపూర్ణమువలన అక్షరమనే, చైతన్యస్వరూపిణియనుమాయపుట్టినేలేదు, గనుకనీయు

త్తపరిపూర్ణము తప్పమ రేమియునులేదు, తురమ నెడు శరీరమేలేదు, ఈయు త్తపరిపూర్ణమేయున్నది, ఈయు త్తపరిపూర్ణము పుట్టదు పుట్టించదు అందుకేప్రపంచముపుట్టినేలేదు ఈయు త్తపరిపూర్ణము మాట్లాడదు, ఈయు త్తపరిపూర్ణమునకు నెక్కటియైనను బాధలేదు, జన్మములేదు, జన్మములేకుండిన య హంకారమునులేదు, ఈపరిపూర్ణమే యున్నది, ద్వంద్వములు పుట్టినేలేదు, ఈయు త్తపరిపూర్ణమే యున్నది, అహంకారము లేకుండినప్రపంచ భ్రాంతియెవ్వరికున్నది, ప్రపంచమెక్కడున్నది, ఈయు త్తపరిపూర్ణమునకు నేమియునులేదు, ఈయు త్తనిర్వికారమేపరిపూర్ణము, ఈవాక్యములనుసంతతము మఱువకమనస్సున నుంచవలయును. ప్రయత్నముగొంచెమనక చేయవలయును. ఈయు త్తపరిపూర్ణమేయత్యంతవిలక్షణము. విలక్షణమువలన వికారముపుట్టినేలేదు, సదసత్తులనెడు ద్వంద్వములజోలేలేదు. ఈయు త్తపరి పూర్ణమునకేమిలేదు, ఇదేనిజగురువాక్యముమొదటియుపదేశము. పుట్టనిచావనివాఁడేపరబ్రహ్మము, పుట్టనిచావనిదేయమృతము. అత్యంతవిలక్షణమువలన ప్రపంచముపుట్టినేలేదు. ఇదేమహారహస్యము, ఇదేరాజగుహ్యము, ఇదేపరమగుహ్యము.

అనాధికారులకుం జెప్పరాదనినేమనమున్నది, పుణ్యమునందిచ్చుగలవారికిం జెప్పరాదు, సాపమునంది

చ్చగలవారికింజెప్పురాదు, వారునిజగురుసాంప్రదాయ
 కమెఱుఁగరు, ఈపరిపూర్ణభావమున్నదనియెఱుఁగరు, అ
 న్నికులములవారికినుత్పత్తి స్థితిలయములు కలిగేయు
 న్నవి. అప్రమాణమునకేవేదప్రమాణము. ఈయుత్త
 పరిపూర్ణమేపుట్టనిచావనిది, జ్ఞానాజ్ఞానములు శూన్య
 ము, ఈయుత్తపరిపూర్ణమేనిర్బంధము, ఇదిసంతతము
 నుమఱువక మనస్సుననుంచవలయును. ఈయుత్తపరి
 పూర్ణమువలనసత్తుపుట్టదు, అసత్తునుబుట్టలేదు. ఈ
 యుత్తపరిపూర్ణమేనిరంజనము, ఈయుత్తపరిపూర్ణమే
 నేను. నేనేపరిపూర్ణము. అత్యంతవిలక్షణమేస్వరూపము
 “ఛిదంతి సర్వశాస్త్రాణి” అనియున్నదిగనుక, సమ
 స్తశాస్త్రములనువిడువ వలయును. ఈయుత్తపరిపూ
 ర్ణమేనత్యంతవిలక్షణము. మొదలుతుదలుగలిగినదే లే
 నియెఱుక. శ్రుతిః || యానివర్తంతే, నిరాహారస్వదే
 హినాం రసవర్జిష్టతమం. అనియున్నదిగనుక, ఈయు
 త్తపరిపూర్ణమువలన, వేదములు, భగవద్గీతలుపుట్టనేలే
 దు. ఈయుత్తపరిపూర్ణమునకు, జ్ఞానాజ్ఞానములు, వి
 ద్యావిద్యలు, సదసత్తులనెడు ద్వంద్వములుపుట్టనేలే
 దు గనుకనేపరిపూర్ణమేనత్యంతవిలక్షణము. ఈయుత్త
 పరిపూర్ణము బహుకాలమునకుమునుపేయున్నది. ఈ
 వాక్యమునుమఱువక సంతతము మనస్సుననుంచవల
 యును, ఘట్టియేమియునుదోచదు, శూరముపాపమే, అ

క్షరముపాపమే, ఈయుత్తపరిపూర్ణమేమిలేని నిరాకారము, నిర్గుణము, నిరంజనము.

శ్లో ॥ నిర్గుణోనిష్క్రియోనిర్వోయ్ । నిర్వికారోనిరంజనః ।

నిర్వికారోనిరాకారో । నిత్యమక్షోప్తినిర్మలః ॥

అనియున్నదిగనుకను, శ్రుతిః॥ అదీర్ఘమజమవ్యయం॥ అరూపగుణవర్ణాఖ్యం॥ తద్దృష్టేత్యేత్యవధారయేత్ ॥ అనియున్నదిగనుకను, బ్రహ్మయట, విష్ణువట, మహేశ్వరుడట, ఛీఛీ, లోకులమాటలు కాకులకూతలు ఇతిగద్యా॥ శ్రీమద్గురుశివరామదీక్షితప్రభావే.

వేదాంతవిచారణే, ఉత్తరభాగే,

అమృతసారప్రకరణం,

చతుర్థాధ్యాయః,

సంపూర్ణం.

శ్రీసద్గురవేనమః.

ఉత్తరభాగము.

కారణకార్యరహిత ప్రకరణము.

నైదీకులు పరబ్రహ్మమే జగత్కారణంబని వాదించిరి, శైవులు శివుడే జగత్కారణంబని వాదించిరి, వైష్ణవులు శ్రీమన్నారాయణుండే జగత్కారణంబని వాదించిరి, శాక్తేయులు శక్తియే జగత్కారణంబని వాదించిరి, ఇదేప్రకారము సర్వమతములవారును, వారివారి మతదేవతలే జగత్కారణంబని వాదించిరి, కారణము, కార్యము. కారణకార్యముల కెన్నటికినిభేదములేదు, కారణము న్నంతవరకు కార్యముండక పోదు. కారణము నిజమైనయెడల, కార్యమును నిజమే. కారణ మబద్ధమైనయెడల, కార్యము నబద్ధమే. కారణము విత్తువంటిది, కార్యము చెట్టువంటిది, కారణమునకు, కులములేదు, గోత్రములేదు. కారణమునకు, కులగోత్రము లుండిన, కార్యమునకు నుండును. కారణము దేవుడైనయెడల, కార్యమును దేవతాస్వరూపమే. గురువు, దేవత, ఆత్మ, ఇవిమూడు నహంకార స్వరూపములే యగుటచేతను, నేను నేననెడి, యను భవమున్ను యుండుటచేతను, సోహంసోహమని జీవేశ్వరులకు నైక్యసమాధి గలిగియుండుటచేతను, కార్యకారణములు, రెండును నొక్కటే. అహంబ్రహ్మస్మి యనెడి యను భవము వేదమందున్నది గనుక నేనేజీవుడను, నేనేయీశ్వరుడను, నేనేబ్రహ్మము,

నేనేసర్వము, నాకంటె నన్యములేదు. నేనుండిన సర్వమునున్నది, నాకునేనేమూలము, నేనేగురుఁడను, నేనే శిష్యుఁడను, నేనేదొరను, నేనేదొంగను, నేనేకురుసాల వాఁడను, నేనేదొరసానిని, నేనేసర్వమును, సర్వమునునేనే, నాకునేనేమూలము, గనుక, నేను నేననెడి యహంకారము వల్లనే సర్వమును. శరీరములు, ఖరములకు, సూకరములకు, శునకములకు సమానములే. పుట్టనిచావని యచలము, సర్వకాలము చలించక నెకతీఱుగానే యున్నది. ఈగుఱుతెఱిగెడి యెఱుక నేనని యనుకొనువాఁడ ధముఁడు. శరీరము నేననియను కొనువాఁడధమాధముఁడు. ఈరెండును లేకనున్నవాఁడే, పుట్టనిచావని యచలము. అచలమే గుణములులేనిది, వికారములేనిది, తానది కావలెనంటె నెన్నిటికినిగాఁడు, సాధ్యాసాధ్యములు లేనిది గనుక, ఉన్నయచలమునకు శరీరములేదు గనుక నేమియునుజేయదు, చేయించదు. సకలతిప్పలు నీగుఱు తెఱిగెడి యెఱుకకే. ఈశరీరములేని యచలమునకు, చలన మెన్నటికినిలేదు, ఎఱుక లేదు, మఱిపులేదు, ఎఱుకమఱిపులకునెఱుకేకారణము, నిజగురుకటాక్షము చేత నతిసులభము, జ్ఞానకర్తృములచేత, బహుక్లేశము, ఎన్నటికినిం దెలియఁబడదు, కాఁబట్టి, శీఘ్రముగా, కార్యకారణములు లేని గురుసాం ప్రదాయకమును వెదకి కనిపట్టి, శరీరములేని యచలము కావలయు

ను. అటులైన సర్వకాల యొకతీరే, జన్మకర్మభ్రాంతులు జ్ఞానము వెంటనే బోయెను. ఉన్యచలమునకు జ్ఞానములేదు, కర్మములేదు. జ్ఞానముచేతనే కర్మము పుట్టుచున్నది. జ్ఞానమే యహంకారము గనుక, సర్వకాల మచలము, శరీరము లేకనున్నదో, శరీరము కలిగియున్నదో, నేను నేననెడి యెఱుకెయున్నదో యనివారిదగ్గరకుం బోయిచూచి, అచలము చలించక నున్నటులవారి యునికియున్నదో లేదోయని విచారింప వలయును. శరీరమై యుండినయెడల వారిసాంప్రదాయము బ్రహ్మజ్ఞాన సాంప్రదాయ మేమోనని మాట్లాడవలయును. జ్ఞానులైనను శాస్త్రములతో వ ననుకొనువారే మధ్యములు, పుట్టనిచావని యచలసాంప్రదాయ మెటువంటిదని వారిని యడుగవలయును. క్షరము శరీరము, ఈగుఱుతెఱిగెడి యెఱుకయనేయాత్మ, అక్షర పరబ్రహ్మము, క్షరాక్షరోపాధి ద్వయదోష రహితమైనది యెక్కడున్నది, అది నేనేలాగుకాను, అదిశరీరము లోపలనున్నదా, శరీరమునకు బైటనున్నదా, దానికియాత్మకు సంబంధమున్నదా, లేదా, ఈమూడు ప్రశ్నలు భగవానులు చేసిరి. అది యీశరీరముకాదు, విలక్షణ మనెడియెఱుకకాదు, ఈరెంటికి నన్యమైన మూడవది యేదియో, యదే, యిరువది యాఱవది, అదిశరీరమందు లేదు. ఈ శరీరమందున్న యిరువదియైదు తత్వములు లేకుండి

సయచలమే యున్నది. దానికియెఱుక మఱుపులులేవు. నిజగురు సాంప్రదాయకము చేత నదిసూచనకావలయును, తనప్రయత్నము సూచనయ్యే పర్యంతము లెస్సగానుండ వలయును, ఉన్నకొలది సకల సందేహములకు మూలమేదియో యదిలేకపోవును, సర్వజ్ఞత్వముండిన యెడల, మునుపటివలెనే యుండును, గనుక, సర్వకాలము గురువాక్యమును విడువక నభ్యాసము చేయవలయును, చేయునది యేమనిన, అశ్రద్ధ యున్నయెడల మనస్సునకు విశ్రాంతికలుగక, కుక్కవలె చలించుచుండును, జ్ఞానముచేతకర్మములు విడువకున్నటులయుండును, గనుకమూలములేని యీ గుఱు తెఱిగేశరీరమను యెఱుకేమిలేదని సంతతమువిడువక, సమస్తకార్యములయందుండవలయును. భోజనకాలమందును, రతికాలమందును, నడిచేకాలమందును, కూర్చుండినకాలమందును నిద్రవచ్చునంతవరకు, మఱువకనభ్యాసముచేయుచు, సర్వమునుజేయకవిడువక శరీరములేకుండనుండవలయును, ఈలాగునున్నవారే మేలుకొనినవారు, ఇటువంటివారికిపుట్టుకయును, చావునులేదు. సర్వకాలమొకతీఱుగానేయుందురు, గనుకనదితానుగావలెననువాడు లేకజోయెనుఅదియెవ్వరునుగాలేదుఉన్నదియున్నట్టుగానేయున్నది(నిర్ణయోనాస్తిసర్వదా॥ అనుప్రమాణమునుబట్టి. శ్రీమద్ధురుశివహమదీక్షితప్రభావే, వేదాంతవిచారణే, ఉత్తరభాగే. కారణకార్యరహితప్రకరణం, పంచమధ్యాయః. సంపూర్ణం.

శ్రీ సద్గురవే నమః.

ఉత్తర భాగము.

భావాభావరహితప్రకరణము.

సర్వదామాం, అహంప్రత్యక్షైతన్యాఖ్యః, మాయారహితత్వాత్, తస్మాత్, కదాచిత్, మాయానవేదితం, అదర్శనస్వభావాత్, అవ్యక్తమితిప్రసిద్ధమేవ అవ్యక్తంనామ అదర్శనం అదర్శనాత్ పునర్దర్శనం. గతాత్మిశుతే. విద్యుదభ్రనిమేషవత్, పరుషవత్, పాషాణాగ్నివత్, వసంతకాలేగహనే అగ్నిజాతవత్, ఖద్యోతవత్, తస్మాత్, సర్వదాలంతరేనాస్తి, బాహ్యేనాస్తి. ద్వైతాపేక్షయా, కాష్టాదిసహాయేన, సామర్థ్యత్వేన, జాత, చిదగ్నివత్, స్వయంప్రకాశమానత్వాత్, ఉష్ణస్వభావాత్, దాహకసామర్థ్యత్వాత్, యావత్పరియంతమస్తి, తావత్పరియంతమేవప్రగల్భతత్ చిదగ్నిః, తస్యమూలంనాస్తి, ఆగంతుకత్వాత్, సామర్థ్యత్వేన ప్రసిద్ధః యావదస్తితావత్పర్యంతమేవ, అస్తీతిభ్రమా, విచారరహితత్వాత్, విచారేణ, అస్తీతిసర్వశూన్యమేవ, గర్జితవత్, శంఖనాదవత్, భేర్యాదివాద్య విశేషవత్, అట్టహాసవత్, దుఃఖవత్, ఉదరరోగవత్, తద్వత్, కదాచిత్కమేవ చిదగ్నిః, అనద్భుతత్వాత్, శశివిషాణవత్, వంధ్యాపుత్రవత్, ఖపుష్పవత్, నరశృంగవత్, తస్మాత్ ఖిధ్యాజ్ఞానేనమిధ్యాభ్రాంతిః, మిధ్యాజ్ఞానస్యలక్షణం,

క్షేత్రాధికోనామకిం, శరీరాదికిం, జానాతివేత్తివిజానాతి, విజ్ఞానంచప్రసిద్ధమేవప్రత్యగాత్మేతి. ప్రకృతిపురుషేతి, కూటస్థేతి, బ్రహ్మేతి, ఆత్మేతి, క్షేత్రజ్ఞేతి, సచ్చిదానందేతి, పరమాత్మేతి, పరమేశ్వరేతి, ద్రష్టేతి, శ్రుతీతి, విజ్ఞానేతి, ఏతాదినిమిత్తజ్ఞానస్వరూపాణి, జ్ఞానమేవ జీవోపాధిః తస్యైవ, అద్వైతసౌజ్ఞా, నిర్గుణసౌజ్ఞా, మాయావిద్యేతిసౌజ్ఞా, తస్మాత్, వేదేననవేదితం, మిథ్యేతిదృఢాభ్యాసః, తదాచిద్బడభ్రాంతిరహితం. జన్తాదిభ్రాంతిరహితస్య, సర్వశూన్యత్వాత్, సర్వశూన్యమితి, దృఢనిశ్చయమేవ, విచారస్యఫలం, సపవ, బంధమోక్షరహితః. జ్ఞానాజ్ఞానరహితత్వాత్, అతీతంకోవేద, అంధపురుషవత్, అలంవిస్తారభయాత్.

సుఖోహమస్తీతి. వేదరహితే నవేద, తత్సమయే, అహంవృత్తిశూన్యత్వాత్, సుఖంకోవేద, దుఃఖంకోవేద, జ్ఞానస్యమూలంకిం, అజ్ఞానస్యమూలంకిం, కోవేద, అహంవృత్తేః జీవోపాధిః విలయేనతి, సమస్తవేదాః కోవేత్తి, అహంమాయేతి, తదామదితి, అహమితి త్వమితి, జ్ఞానమితి, అజ్ఞానమితి, భేదమితి, బ్రాహ్మణోహంచండాలోహమితి, సగుణనిర్గుణవ్యవహారే, నివృత్తిన్వభావాః, పరుషసమయే, పటాటోపవత్, స్వకాలేసత్యవద్భాతి, అగ్నివత్, సూర్యవత్, చంద్రవత్, తద్వత్కదాచిత్కమేవజ్ఞాపకః, కదాచిత్కమేవఅంధకారవత్, జ్ఞాపకరహితః, విచారరహితః, ఉభయర

హితః, అహంవృత్యాఖ్యజ్ఞాపకరహితత్వాత్, సర్వశూన్యమస్తీతినిశ్చయం, అహమేవజీవోపాధిసహితః, తస్మాత్, తద్విచారవత్, సర్వదా, ఇదమేవవిచారః, ఇదమేవగురూపదేశః, వ్యవహారకాలే, భోజనకాలే, తద్వృథాభ్యాసః, అయమేవచిద్బడరహితః, క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞరహితః, సగుణనిర్గుణరహితః, ప్రకృతిపురుషరహితః, జగజ్జీవరహితః, సదసద్రహితః, జ్ఞానాజ్ఞానరహితః, భేదాభేదరహితః, పుణ్యపాపరహితః, ధర్మాధర్మరహితః, ప్రవృత్తినివృత్తిరహితః, జీవేశ్వరరహితః, కూటస్థబ్రహ్మరహితః, బాహ్యేసర్వశూన్యమితిశ్రుతిః, అంతరేసర్వశూన్యమితిశ్రుతిః, అయమేవసర్వేషాం. భావాభావరహితః.

ఇతిగద్యా|| శ్రీమద్గురుశివరాదీక్షితప్రభావే, వేదాంతవిచారణే, ఉత్తరభాగే, భావాభావరహితప్రకరణం పఠ్యమాధ్యాయః, సర్వంబును, సంపూర్ణం,

భావాభావరహితప్రకరణ టీకా.

టీకా|| సర్వదా = ఎల్లప్పుడును, మాం = నన్ను, అహం = నేను, ప్రత్యక్షైతన్యఖ్యః = అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమనిజెప్పబడుచున్నాను. మాయారహితత్వాత్ = మాయారహితమగుటచేత, తస్మాత్ = అందువలన, కదాచిత్ = ఒకప్పుడును, మాయాసపేదితం = మాయను దెలియబడదు, అదర్శనస్వభావాత్ = మాయతెలియబడనిస్వభావమగుటచేత, అవ్యక్తమితిప్రసిద్ధమేవ = ఎఱుంగబడనిదని ప్రసిద్ధమే, అవ్యక్తన్నామ అదర్శనం = అవ్యక్తమనగా అదర్శనమే, అదర్శనాదవతరతి పునర్దశనం =

అదర్శనమగుటచేతనే మఱల దర్శనమగుచున్నది, గతా ఇతి శ్రుతేః = ఈరెండునుతోయబడినవని శ్రుతిపలుకుటచేత, విద్యుదభేదినిమిషవత్ = మేఘమునందు నిమిషనిమిషమునకు రాక పోకలుగలిగినమెఱపుతీగలవలెను, పరుషవత్ = ఉత్సాహకాలములయందు అలంకారముతోకూడుకొనిన మనుష్యులవలెను, పాషాణాగ్నివత్ = రాతియందలి నిప్పువలెను, వసంతకాలేగహనేఅగ్నిజాతవత్ = వసంతకాలమునయడవియందుపుట్టిన కార్పిచ్చువలెను, ఖద్యోతవత్ = మిణుగురుపురుగులవలెను రాకపోకలుకలిగియుండుటచేత, తస్మాత్ = ఆకారణమునుబట్టి, సర్వదా = ఎల్లప్పుడును, అంతరేనాస్తి = అంతరములేదు, బాహ్యేనాస్తి = బాహ్యములేదు, ద్వైతాపేక్షయా = ద్వైతాపేక్షచేత, కాష్టాదిసహాయేన = కష్టాలసహాయముచేత, మర్థనేన = మర్థించుటచేత, జాత = పుట్టెడు, అగ్నివత్ = అగ్నివలెనే, చిదగ్ని = జ్ఞానాగ్నియును, స్వయంప్రకాశమాసత్వాత్ = తనకుఁదానేప్రకాశించుటచేతను, ఉష్ణస్పృభావాత్ = ఉష్ణస్పృభావముకలిగియుండుటచేతను, దాహకసామర్థ్యత్వాత్ = దహింపఁజేసెడు సామర్థ్యముకలుగుటచేతను, యావత్పర్యంతమస్తి = ఎంతవర్యంతమున్నదో, తావత్పరియంతమేవ = అంతపర్యంతమే, ప్రగల్భః = ప్రకాశము, తచ్చిదగ్నిః = అదియేచిదగ్ని, తస్యమూలంనాస్తి = దానికిమూలములేదు. ఆగంతుకత్వాత్ = ఉన్నట్టుండివచ్చుటచేత, సామర్థ్యేనప్రసిద్ధః = దానిసామర్థ్యముచేతనే ప్రసిద్ధమైనది, యావదస్తితావత్పర్యంతమేవ = ఎంతవఱకున్నదో అంతవరకు, విచారరహితత్వాత్ = విచారణలేకుండుటచేత, అస్తీతిభ్రమా = ఉన్నదనెడుభ్రమ, విచారణేన = విచారించుటచేత, సర్వకూస్యమేవ = ఏమియునులేనిపరిపూర్ణమే, అస్తీతి = ఉన్నది. గర్జితవత్ = మేఘనాదమువలెను, శంఖనాదవత్ = శంఖనాదమువలెను, భేర్యాదివాద్యవిశేషవత్ = భేరిమొదలగు వాద్యవిశేషములవలెను, అట్టహాసవత్ = పకపకయనినవైడునవ్వువలెను, దుఃఖవత్ = ఏడ్చుటరీతిగాను ; ఉదరరోగవత్ = కడుపునొప్పివలెను

తద్యత్ = అదేప్రకారము, కదాచిదేవ=ఒకానొకప్పుడుతో
 చునట్టిదే, చిదగ్నిః=జ్ఞానాగ్ని. అసదృశత్వాత్ = సాదృశ్య
 ముగాకుండుటవలన. శశివిషణ్ణవత్=కుండటికికొమ్ములవలెనె
 నంధ్యాపుత్రవత్ = గొడ్రాలిబిడ్డవలెనె, ఖపుష్పవత్=ఆకాశ
 పుష్పమువలెనె, నరశృంగవత్=నరునికొమ్ములవలెనె, తస్మాత్
 =కనుక, మిథ్యాజ్ఞానేన = దబ్బరయైనజ్ఞానముచేత, మిథ్యా
 భ్రాంతి=దబ్బరయైనభ్రమ, మిథ్యాజ్ఞానస్వలక్షణం = అబద్ధ
 మేజ్ఞానమునకునాధారము. తేత్రాధికోనామకిం=తేత్రాధిపతి
 యనఁగానేమి? శరీరంకింజానాతి=శరీరమును యేదితెలుసుకొ
 నుచున్నది? జ్ఞానంచప్రసిద్ధమేవ=జ్ఞానమేగదాప్రసిద్ధము. ప్రత్య
 గాత్మేతి=ప్రత్యగాత్మయనియును, ప్రకృతిపురుషఇతి=ప్రకృతి
 పురుషులనియును, కూటస్థేతి = కూటస్థుఁడనియును, బ్రహ్మేతి.
 =బ్రహ్మమనియును, ఆత్మేతి=ఆత్మయనియును, తేత్రజ్ఞేతి=తే
 త్రజ్ఞుడనియును, సచ్చిదానందేతి=సచ్చిదానందమనియును, ప
 రమాత్మేతి=పరమాత్మయనియును. పరమేశ్వరేతి=పరమేశ్వ
 రుడనియును, ద్రష్టేతి=సర్వమును సాక్షిస్వరూపుడై చూచు
 వాఁడనియును, దృశ్యమి=దృశ్యమనియును, శ్రుతీతి=వేద
 ములనియును, విజ్ఞానేతి = విజ్ఞానమనియును, ఏతాదినిమిత్త
 జ్ఞానస్వరూపాణి=ఇవియన్నియు జ్ఞానస్వరూపమనిజెప్పఁబడు
 చున్నది, జ్ఞానమేవజీవోపాధిః=జ్ఞానమేజీవోపాధియనిజెప్పఁబ
 డుచున్నది, తస్యైవ=దానికే, అచ్యుతసౌజ్ఞ=అచ్యుతలక్షణ
 ము, అఖేదసౌజ్ఞ=అఖేదలక్షణము, నిర్గుణసౌజ్ఞ = నిర్గుణలక్ష
 ణము, మాయాఅవిద్యేతిసౌజ్ఞ=మాయయనిఅవిద్యయని రెండు
 లక్షణములు, తస్మాత్ = గనుక, పదేనవేదితం = పదములవల్లనె
 యుఁగఁబడనిది, మిథ్యేతి=మిథ్యయని, దృఢాభ్యాసం=దృఢము
 గానభ్యాసముచేయవలసినది, తథా=అట్లుగుటవలన, చిద్దేహ్యాం
 తిరహితం=జ్ఞానజడములైనభ్రమలు రహితమగుచున్నవి. జన్త
 దిభ్యాంతిరహితస్య = జన్తముదలైనభ్రాంతులురహితమైనవా
 నిఁక, సర్వకూశ్యత్వాత్ = సర్వకూశ్యమగుటవలన, సర్వకూశ్య

మితి=సర్వకూస్యమని, దృఢనిశ్చయమేవ = దృఢముగా నిశ్చయించుటే, విచారస్యహిఫలం=విచారణకుఫలముగదా, సవబంధమోక్షరహితః = వాఁడే బంధమోక్షములు లేనివాఁడు. జ్ఞానాజ్ఞానరహితత్వాత్=జ్ఞానాజ్ఞానములురహితమగుటచేత, అతీతం=అతీతమైనయచలమార్గమును, కోవేత్తి=ఎవ్వఁడెఱుఁగును, అంధపురుషవత్=గుడ్డివానివలెనే, అలంవిస్తారభయాత్=ఇంకనువిస్తరించుటచేత భయమగుచున్నదిగనుక నింతమాత్రమే చాలును.

సుఖోహమస్తీతి=నేనుసుఖియనియనుట, వేదరహితే=వేదశాస్త్రములురహితమగుటవలన, నవేత్తి=ఎఱుఁగఁడు, తత్సమయే=అప్పుడు. అహంవృత్తికూస్యత్వాత్=అహంభావము కూస్యమగుటవలన, సుఖం=సుఖమును, కోవేత్తి = ఎవ్వఁడెఱుఁగుచున్నాఁడు, దుఃఖం=దుఃఖమును, కోవేత్తి = ఎవ్వఁడెఱుఁగుచున్నాఁడు, జ్ఞానస్యమూలంకిం=జ్ఞానమునకు మూలమేమి, అజ్ఞానస్యమూలంకిం=అజ్ఞానమునకుమూలమేమి, కోవేత్తి=ఎవ్వఁడెఱుఁగును. అహంవృత్తికీవోపాధిః = నేననెడువ్యాపారకీవోపాధి, విలయేసతి=లయించుచుండగా, సర్వవేదాః=సమస్తవేదములను, యోవేత్తి=ఎవ్వఁడెఱుఁగుచున్నాఁడు. అహంమాయేతి=నేను మాయాస్వరూపుఁడను. తథా=అట్లు, మదితి=నాదియని, అహమితి=నేనని, త్వమితి=నీవని, జ్ఞానమితి=జ్ఞానమని, అజ్ఞానమితి=అజ్ఞానమని, భేదమితి=భేదమని, బ్రాహ్మణోహం=నేనుబ్రాహ్మణుండని, చండాలోహమితి=నేను చండాలుండని, సగుణనిర్గుణౌ=సగుణనిర్గుణములు రెండును, వ్యవహారే=వ్యవహారకాలమునందు, నివృత్తిస్వభావౌ=నివృత్తిస్వభావములు. పరుషసమయే=ఉత్పాదకాలమునందు, పటాటోపవత్=వస్త్రాలంకారమువలెను, స్వకాలేసత్యవద్భాతి = అదియెంతకాలముందునో అంతకాలము సత్యముగానేయుండును. చంద్రవత్=చంద్రునివలెను, తద్వత్=అదేప్రకారము, కదాచిదేవ జ్ఞాపకః = కొంతవఱకే దానిజ్ఞాపకము, అంధకారవ

త్ = చీకటివలెను, జ్ఞాపకరహితః = జ్ఞాప్తిలేకపోవుటచేతను, వి
 చారరహితః = చింతలేకపోవుటచేతను, ఉభయరహితః = ఈ
 రెండునులేకపోవుటచేతను, కదాచిత్ = ఒకానొకప్పుడును, అ
 హంవృత్యాఖ్య జ్ఞాపకరహితత్వాత్ = నేననెడుజ్ఞాపకము లే
 కపోవుటచేతను, సర్వకూన్యంనిశ్చయమేవ = సర్వకూన్యమగుటే
 నిశ్చయము. అహమేవ = నేననువాడే, జీవోపాఖ్యాపాధి సహి
 తః = జీవోపాధితోకూడుకొనినవాడు, తస్మాత్ = గనుక, తద్వి
 చారవత్ = అట్టివిచారణ వలెను, సర్వదా = ఎల్లప్పుడు, ఇది
 మేవవిచారః = ఇదియే విచారణగా నుండవలయును, ఇదమేవ
 గురూపదేశః = ఇదియే నిజగురూపదేశము, వ్యవహారకారే = స
 ర్వవృత్తులుగల లౌకికకాలమందును, భోజనకారే = భోజనకా
 లమందును, దృఢాభ్యాసః = దృఢముగా నభ్యాసముచేయవల
 యును. అయమేవ = అట్టియభ్యాసమే, చిద్దడరహితం = సత్తుచి
 త్తులులేనిది, త్రేత్రత్రేత్రజ్ఞరహితం = త్రేత్రత్రేత్రజ్ఞులులేనిది, స
 గుణనిర్గుణరహితం = సగుణనిర్గుణములులేనిది, ప్రకృతిపురుషర
 హితం = ప్రకృతిపురుషులులేనిది, జగజ్జీవరహితం = జగజ్జీవభావ
 ములులేనిది, సదసద్రహితం = సదసత్తులులేనిది, జ్ఞానాజ్ఞానర
 హితం = జ్ఞానాజ్ఞానములులేనిది, విద్యావిద్యారహితం = విద్యావి
 ద్యులులేనిది, భేదాభేదరహితం = భేదాభేదములులేనిది, భర్తాధ
 ర్తరహితం = భర్తాధర్తములులేనిది, ప్రవృత్తినివృత్తిరహితం = ప్ర
 వృత్తినివృత్తులులేనిది, జీవేశ్వరరహితం = జీవేశ్వరులుకానిది, కూ
 టస్థబ్రహ్మరహితం = కూటస్థబ్రహ్మముకానిది, బాహ్యే సర్వకూ
 న్యమిశ్రుతిః = వెలుపల సర్వకూన్యమని శ్రుతివాక్యము, అంత
 రసర్వకూన్యమిశ్రుతిః = లోపలను సర్వకూన్యమేయని శ్రుతి
 వాక్యము, అయమేవసర్వేషాం = ఇట్లు సర్వకాలములయందును
 యిదేవిచారణచేయుటయే. భావాభావరహితం = భావాభావము
 లులేని యచలపరిపూర్ణము. టీకా సమాప్తము.

తా త్ప ర్య ము.

నేనేల్లప్పుడును అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమని జెప్పబడుచున్నాను. మాయలేనేలేదు. మాయయొక్కప్పుడు దెలియబడి యొక్కప్పుడు దెలియబడకుండుటే దానికిస్వభావము. గాఁబట్టి, కనఁబడుటకనఁబడకుండుట, రెండును దోషస్వరూపములగుటచేత నట్టి మాయాభ్రాంతిని విడుచుటేధర్మము. మేఘములయందు నిమిషనిమిషమునకు రాకపోకలుగలిగిన మేఘపులవలెను, ఉత్పవకాలమునందలంకార యుక్తుడైన మనుష్యునివలెను, రాతియందలి నిప్పువలెను, వసంతఋతువునందు అడవియందలికార్చిచ్చువలెను, మిణుగురు పురుగులవలెను, మాయయెఱుకకు రాకపోకలుగలిగియుండుటచేతనది భ్రాంతిరూపకమని జెప్పబడుచున్నది అచలపరిపూర్ణమునకు సంతరములేదు, బాహ్యములేదు. కట్టెతోడకట్టెనొఱయుటచేతంబుట్టెడు అగ్నివలెను, జ్ఞానాగ్నితనకుఁదానే ప్రతాపించి ఊష్ణస్వభావముగలిగి, దహింపఁజేసెడుగుణము కలిగియున్నరీతిగానే, చిదగ్నియెంతవరకుండునో అంతవర్యంతముండి పిమ్మట యదిలయించును గాఁబట్టి దానికిమూలములేదు. ఉన్నట్టుండి వచ్చుటచేతను, దానిసామర్థ్యముచేతను బ్రసిద్ధమైనది. కట్టెయందుద్భవించిననిప్పు యాదారువునుగాల్చితానునుసమిసిపోవుచున్నది గాఁబట్టి భ్రమయెంతవరకుండునో అంతవరకునాచిదగ్నియునుండును. విచారణచేతనే యెఱుకయనెడు భ్రమనశించియేమియునులేని పరిపూర్ణమేయుండును.

జ్ఞానాగ్నియనునది మేఘములయందలి ఉఱుములవలెను, శంఖనాదమువలెను, భేరిమొదలగువాద్యఘోషములవలెను, చక్కపకనవ్వెడునవ్వువలెను, కడుపునొప్పివలెను, వ్యసనమువలెను, ఒకానొకప్పుడుకలుగుచున్నది. గాఁబట్టి ఎఱుకయునటుల గనుపించి కనుపించకపోవుటచేతనే, కుండేటికొమ్మలవలెను, గ్రొద్దారిబిడ్డవలెను, ఆకాశపుష్పమువలెను, నరునికొమ్మలవలెను, నిష్ప్రియోజనమగుటచేత నీనిల్కడలేనిజ్ఞానమువల్లనే దబ్బరయైనభ్రమగనుక, జ్ఞానమునునిల్కడలేని దబ్బరగానేయున్నది. ప్ర

పంచశరీరములను దెలుసుకొనునదియే త్రైతాధిపతి. అదేజ్ఞానమని ప్రసిద్ధము. దానికే ప్రత్యగాత్మయనియును ప్రకృతిపురుషునియును కూటస్థుండనియును, బ్రహ్మమనియును, త్రైతజ్ఞుండనియును, సచ్చిదానందమనియును, పరమాత్మయనియును, పరమేశ్వరుండనియును. సర్వమును సాక్షిస్వరూపుడై చూచువాడనియును, శ్రీమన్నారాయణుండనియును, పరమశివుండనియును, పేదవేద్యుండనియును, విజ్ఞానమనియును, ఇట్టికారణములచేతనే జ్ఞానస్వరూపమనిజెప్పబడుచున్నది. గనుక జ్ఞానమే జీవోపాధియనిజెప్పబడుచున్నది.

అదియొట్టినగా జ్ఞానమాకాశతత్వముగా కనుబడుచున్నది. జీవపంచీకరణమునందొకటిగనుక, నదియును దానియందలిప్రతిబింబములును జీవోపాధియే. మాయాజ్ఞానప్రతిబింబితమైన యీశ్వరుండును అవిద్యాజ్ఞానప్రతిబింబితుడైనజీవుండును, ఈరెండును ప్రతిబింబములుగనుక దానికేయభేదసౌజ్ఞ, అద్వైతసౌజ్ఞ, నిర్గుణసౌజ్ఞ, ప్రత్యగాత్మ పరమాత్మ ఐక్యసౌజ్ఞ, కాంబట్టి, పేదముల వలన నెఱుంగబడినదియగు జ్ఞానమును, తత్ప్రతిబింబములును మిథ్యయేయని దృఢమైన నిశ్చయము కలిగియుండవలయును. అట్లుండిన జ్ఞానాజ్ఞానములయందలి భ్రమలు రహితమగుచున్నవి. అట్లుభ్రాంతిరహితమైనవానికి సర్వసందేహములు శూన్యమగుట వలనను, అచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మమునందు సమస్తగుణములు శూన్యమై దోషరహితమగుటవలనను, సర్వశూన్యమనిదృఢముగా నిశ్చయించుటే విచారణకు ఫలముగదా. అట్లు విచారించి జగజ్జీవేశ్వరభ్రమలను విడిచినవాడే, బంధమోక్షములు లేనివాడు. జ్ఞానాజ్ఞానములు రహితమగుటచేతను అతీతమైన యచలచూర్ణము నెవ్వఁడెఱుంగును, గుడ్డివానివలెనే యున్నాడు, ఇంకను విస్తరించి జెప్పటకు ప్రకరణమువిశేషించునుగాన నింతేచాలును.

నిజస్వరూపమగునట్టియచలము, పేదకాస్త్రములకునలవిగాని, శుద్ధనిర్గుణుండగుటవలన, నేనునుభవియు నెఱుంగడు.

భావాభావరహితప్రకరణ తాత్పర్యము. ౧౧౫

అట్లగుటవలన ఆహంకారముకూసత్యమగునదియగుచున్నది. కా
బట్టి సుఖము నెఱుంగువాఁడెవఁడు, దుఃఖము నెఱుంగువాఁడెవఁ
డు, ఇట్టిసుఖదుఃఖముల నెఱిగెడు జ్ఞానాహంకారరూపమునకు
మూలమేమి? అజ్ఞానమగుజడమునకుమూలమేమి? వీటినియెవ్వ
ఁడెఱుంగును? తన్నుఁదానెయెఱుంగుచున్నది. నేనునేననెడుజ్ఞానా
హంకారములయమగుచుండగా, పేదముల నెఱుంగువాఁడెవఁడు.
నేననునదిమాయాస్వరూపముగనుక, నేనునాదియనియెడియహం
కార మమకారములును, నీనుటయును, జ్ఞానాజ్ఞానభేదము
లును, నేనుబ్రాహ్మణుండను, నీవుచండాలుండవనుటను, మొద
లుగాగలవన్నియును, విచారణచేసిచూడఁగా నేమిలేకపోవు
చున్నవి. పురుషునియుత్సాహకాలమునందువస్త్రాభరణాద్యలం
కారములు సుందరముగాప్రకాశించుచున్నవి, మఱలనాపురు
షుని దారిద్రదశయందుఁజెప్పక యవిపారిపోచున్నవి. అవియు
న్నంతవరకు సత్యముగానే కనబడుచున్నవి. అగ్ని, సూర్య,
చంద్రులవలెనే యీయెఱుకయనెడు జ్ఞానస్వరూపమున్ను, ఉ
న్నవర్తకుండి, ఒకానొకప్పుడు లేకనేపోవుచున్నది. మఱలఁజీ
కటియేలాఁగువచ్చుచున్నదో, అలాఁగుననే అజ్ఞానము పుట్టుచు
న్నది. ఈయెఱుకయనెడుజ్ఞానాజ్ఞానములు రెండున్ను, విచా
రంచిచూచిమానుకోవడమే, సర్వకూసత్యమనునది. ఈజ్ఞానాజ్ఞా
నములురెండున్ను కూసత్యముకాగా, నిలిచినదేదియో, అదియే
యచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమని దృఢనిశ్చయముకావలయును. నేను
నేనడిజ్ఞానాహంకారమే జీవోపాధి, గనుక విచారణ నిజగురు
ముఖింబునఁ జక్కగాచేయవలసినది. ఇదియేనిజగురూపదేశము.
ద్యవహారకాలమునందును, భోజనకాలమునందును, ఇదియే దృ
ఢనిశ్చయముగావలయును. ఇట్టిదృఢనిశ్చయమే, త్రేత్రత్రేత్రజ్ఞ
భ్రాంతిరహితము, సగుణనిర్గుణరహితము, ప్రకృతిపురుషరహిత
ము. జగజ్జీవేశ్వరభ్రాంతిరహితము, సదసద్రహితము, జ్ఞానాజ్ఞా
నరహితము, మాయావిద్యారహితము, భేదాభేదరహితము, పు
ణ్యపాపరహితము, భర్తాభర్తరహితము, ప్రవృత్తినివృత్తిరహిత

ము, కూటస్థబ్రహ్మరహితము, లోపలవెలుపలసర్వకూన్యమై నిలచినదేదీయో, అదియేపరిపూర్ణాచలబ్రహ్మము. ఇట్టిది దృఢపడు టేభావాభావరహితమని తాత్పర్యము.

ఇది శ్రీమద్వేదాంతసారండును సచ్చిదానందరహితుండును నాదబిందుకళాతీతుండును ప్రకృతిద్వయదోషరహితుండును అచలపరిపూర్ణుండును అశరీరుండునునైన శ్రీమద్గురుశివరామదీక్షితులవారిచే రచియింపబడిన, శివరామదీక్షితియమను, అచలగ్రంథము. అట్టియచలగురునిచరణులవిందారవిందమరందపానతుందిలితా మందమందానందమిళింద బృందంబున నొకండైన పోకల - శేషచలాహ్వయుండను, అచలభావజ్ఞునిచే పైఁజెప్పిన గ్రంథమందలి గీర్వాణభావార్థములకు తాత్పర్యమును, భావాభావరహితప్రకరణమునకు టీకాతాత్పర్యములను, వ్రాయబడి ప్రచురింపబడిన అచలగ్రంథము సర్వంబును సంతూర్ణము.

అచలుడు. పోకల-శేషచలాహ్వయుండు.

10533

